

CSENDŐRSÉGI LAPOK

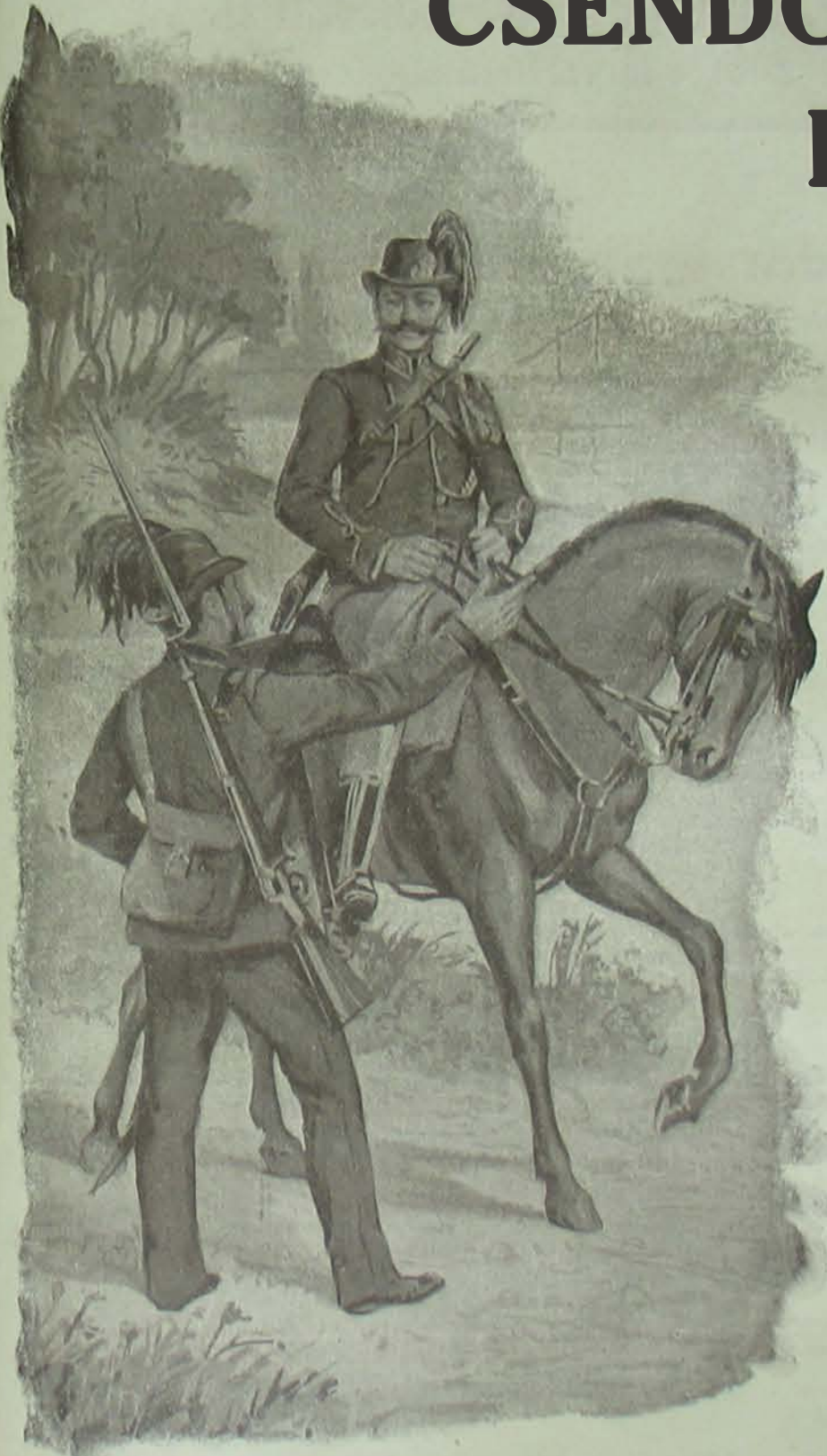
MEGJELNIK
HAVONTA KÉTSZER

SZERKESZTI
PINCZÉS ZOLTÁN
SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona
Félévre 4
Negyedévre 2
aranyértékben

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL,
BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ-UTCA 10

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
Évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Öregek — fiatalok.

Egy fiatalabb bajtársunk levelében olvassuk a kérdést: vajjon helyes-e az, hogy a közgazdálkodás idősebb tagjai nem hajlandók a közgazdálkodással kapcsolatos kerti és belső gazdasági munkákban résztvenni addig, amíg az örsön náluk fiatalabb csendőr van, mert úgy vélekednek, hogy — „sepertek eleget, seperjen már más is.”

Nem ismerjük a levélben tárgyalt konkrét esetet, de valószínűnek tartjuk, hogy csak fiatalabb bajtársunk túlérzékenysége, esetleg csak személyes nézeteltérés következményeképpen került hozzánk a levél. Eppen ezért a konkrét esetről nem is monduk véleményét, csak általában szólunk hozzá a kérdéshez.

A közgazdálkodások — mint tudjuk — a csendőrlégenységnek az előjárók ellenőrzése alatt álló magángazdálkodásai, amelyekben az örsök nőtlen tagjai egyenlő jogok és egyenlő kötelezettségek mellett tömörülnek, hogy szükségletüket vagy annak legalább is túlnyomó részét maguk termeljék és ezáltal általában megélhetésüket könnyebbé, mindenkitől függetlenül, étkezésüket jobbbá és kiadósabbá, magánéletüket pedig családiasabbá és melegebbé tegyék. A közgazdálkodások tagjai korra és rendfokozatra való tekintet nélkül egyenlő alapfőtökét és egyenlő betétét fizetnek és egyenlő osztalékban részesülnek, amiből önként következik, hogy — kötelezettségeik is egyenlők.

Ez a közgazdálkodás lényege és ezzel — azt hisszük — meg is adtuk a kérdésre a választ.

De csak látszólag. Mert ebbe a kérdésbe — mint annyi sok másba az életben — bekapcsolódik az öregek és fiatalok viszonyának sokat vitatott és mindig aktuális kérdése is, sőt azt hisszük, hogy a jelen esetben is inkább erről van szó, mint magáról a közgazdálkodásról. Ez alatt a viszony alatt természetesen nem a rendfokozatbeli különbségen alapuló katonai fölé- és alárendeltségi viszonyt kell érteni, mert hiszen ezen egyáltalában nem lehet vitatkozni, hanem csak — mondjuk — az évek számának egymáshoz való viszonyát a magánéletben.

Az idősebbek a kor jogán általában bizonyos jogokat, előnyös helyzeteket követelnek maguknak, a fiatalabbak pedig gyakran az egyenlő jogok és egyenlő kötelezettségek merev álláspontjára helyezkednek. Azt hisszük, hogy akkor leszünk teljesen pártatlanok és igazságosak, ha — egyiknek sem adunk igazat.

Nines igazuk az idősebbeknek akkor, amikor a rendfokozatbeli különbséget és fiatalabb bajtársaikkal szemben való szolgálati helyzetüket olyan előnyökre akarják értékesíteni, amelyek — hogy is mondjuk — egyáltalában nem szolgálatiak. Mert bizony semmit sem, vagy csak tessék-lássék módjára dolgozni, de osztalékul pontosan ugyanazt követelni, mint amennyit a szorgalmas, munkás bajtárs kap, nem bajtárshoz és különösen nem idősebb bajtárshoz illő eljárás.

De ninesen igazuk a fiataloknak sem akkor, amikor az egyenlő jogok, egyenlő kötelezettségek merev álláspontjára helyezkedve, dekára mérik, hogy egyetlen kapavágással, egyetlen emeléssel se végezzenek több munkát, mint az idősebbek. A munkateltjesítményeknek ilyen nevetségesen kicsinyes mérőskelése, különösen ha az nem olyan modorban történik, mint amilyenben az idősebbekkel való érintkezésnek minden körülmények között történnie kell, méltán sértheti az idősebbek tekintélyét és azt az ösztönös érzését, amellyel a fiatalabbaktól — előzékenységet várnak.

Lehet, hogy akadnak olyan csendőrök is, akiknek a gazdálkodási munka „derogál”, mert a tekintélyüket féltik tőle. Hát ezt a derogálást magyarul kapa-kaszakerülésnek nevezik, ez pedig ezidáig még senkinek sem szerzett tekintélyt éppen úgy, mint ahogy a senki tekintélyét nem veszélyezteti sem a kapa, sem a kasza, ha azzal nemcsak verekedni, hanem dolgozni is tud. Még nem látott a világ olyan csendőrt, akit éppen a falu földművelő népe elítélt volna azért, mert a munkát nem vetette meg. És aztán: nem volna-e szegyenleni való dolog az, hogy éppen a csendőrök, az anyaföld közvetlen szülöttei és munkásai tagadják meg a földet és azt a munkát, amely új hivatásuk előtt becsületes kenyeret adott nekik és amelynek hasznát a csendőrségnél is egvesegyedül önmaguk és az általuk képezett kis közösségek látják.

Egyszóval: az „öregeknek” azt üzenjük, hogy önérzetes ember csak olyan kenyérhől eszik, amelyet maga szerzett, vagy amelynek megszerzése körül maga is munkálkodott. Fiatalabb bajtársainak pedig erősen a lelkükre kötjük, hogy idősebb bajtársaikban tiszteljék a kort és annak tekintélyét, az élet átküzdött íbarait s az ezek nyomában járó testi törődöttséget, mert azok a fiatalok, akik az idősebbeket megillető előzékenységről megfeleledkeznek, maguk alatt vágják a fát, hiszen — ők sem maradnak örökké fiatalok. A szolgálaton kívüli érintkezésben pedig idősebbet és fiatalabbat egyaránt az az elv vezéreljen, hogy: legyen a fiatal előzékeny az idősebbel szemben, az idősebb azonban ne éljen vissza ezzel. Ha ez így lesz, akkor nem kapunk többé ilyen kérdést.

Az új „Gyalogsági Gyakorlati Szabályzat”-ról.

Írta: HORVÁTH GYÖZÖ rkszt. őrnagy.

3. füzet.

(6. költés.)

VII. fejezet. A géppuskás alakulatok.

36. §. A géppuskásszakasz.

1. A géppuskásszakasz szervezete.

A géppuskának rajonkinti málházása tulajdonképpen teljes szabadságot ad a nagyobb géppuskákötöltek összeállításánál. Hiába jöttünk azonban rá, hogy a géppuskásalakulatoknál is a hármas tagozás volna a legcélszerűbb, ezt nem valósíthatjuk meg, mert a beállítható géppuskák számában a békeszerződés megköti a kezünket. Így tehát meg kellett maradni a régi szervezetnél, a szakaszonkénti két géppuskásrajnál. Hogy ez milyen aránytalanul gyenge géppuskásfelszerelés államon hadseregeink géppuskásfelszereléséhez képest, azt a géppuskásszakasz ismertetendő összehasonlításban fogom bemutatni.

A kétrajos géppuskásszakasznál a vezető zavarba jön, ha a korszerű harc követelményeinek megfelelően akarja a géppuskáit alkalmazni és különösen akkor, ha a géppuskák bevetésével is súlypontot akarja képezni. Szerény géppuskafelszerelésünk mellett a legnagyobb géppuskákötöltek, amelyet egy puskásszakasz megerősítésére ennek alárendelhetünk, a géppuskásszakasz. A puskásszakaszparancsnok a kapott feladatát legtöbbször egy fontosabb és egy kevésbé fontos részletfeladataira bonthatja. Ennek megfelelően csoportosítja

a puskásszakaszokat; két szakaszt alkalmazva ott, ahol súlypontot akar képezni, egy szakaszt a mellékfeladatra, és ekkor még mindig egy szakasza marad, mellyel befolyását a harc további menetére biztosíthatja. A két géppuskásraj felosztása már nagyobb ejtőrést fog neki okozni. A súlypontképzés mellett szól, hogy a géppuskásszakaszt egységiesen ott vesse be, ahol a döntést keresi. A mellékfeladat megoldásánál azonban a géppuska, mint tüzerő szintén nélkülözhetetlen, márcsak azért is, mert a nagyobb arvonalkiterjedés mellett rendszeresen esékélyebb a mélységi tagozás. Légvédelemre, harcokcsik elhárítására szintén szükséges volna külön géppuskásrajok beállítása. A vezető a harc további menetére tartalékban visszatartott géppuskák tüzeinek az irányításával biztosíthatja célszerűen a befolyását. Oly sok feladatot kellene tehát egy puskásszakaszra a két géppuskásrajjal megoldani, melyre ezek képtelenek. Ez is emellett szól tehát, hogy amint ez lehetséges lesz, a géppuskásszakaszokban a rajok számát emelni kell.

A géppuskásszakasz a tüzlépcsőre és a löszépcsőre tagozódik. A tüzlépcső a parancsnoki félrajból és a málhásállatokon szállított teljes géppuskásrajokból alakul. A löszépcsőt a löszépcsős a taligával és a pótkezelők alkotják.

A parancsnoki félraj a szakaszparancsnok helyettesből, a távbeeslőből, a jelentőfutókból és a tisztiküldőből áll. A szakaszparancsnok helyettes a tüzlépcső málhásállatainak és a löszépcsőnek a parancsnoka. (Szerepe nagyjában ugyanaz, mint a tüzérőnél a fogatos altisztnek.) Fontos szerepe a löszépcső végrehajtása. A távbeeslő és a jelentőfutók beállítása nem szorul bővebb magyarázatra.

Nagy Rákóczi Ferenc...

A nagy fejedelem születésének 250-ik évfordulóján.

Nagy Rákóczi Ferenc
Vajjon mit érezhet,
Hogy őnsírja szelén
All a magyar nemzet?
Készül koporsója,
Készül szemfedője...
Hullaszag, varjúhad
Száll a levegőbe...
Jaj! Fájalmas lehet
A nagy bujdosónak!
Ha minden keserőnek,
Minden panaszzónak
Feltörő sírása
A szívét rezket,
Nagy Rákóczi Ferenc
Vajjon mit érezhet?

Párducacagányon
Hallgatni a sórád
Őszi éjszakákon,
Ami szélbe zokog
Czinka Panna húrja?...
Nagy Rákóczi Ferenc
Nyughat-e a sírba?!

Nagy Rákóczi Ferenc
Harcis lobogója
Vaj meddig lobogna
Viharral dacolva?
Nem válna-e selyme
Szentelen fakóra,
Nem tépné-e széjjel
Ellenség golyója?

Nagy Rákóczi Ferenc
Nyughat-e a sírba,
Mikor rabló csorda
Országát pusztítja?...
Nem kél-e ki sírből
Ezerévi hadóval
Harcra szállni ha kell,
Az egész világra, —
Győzelmi tortáit
Véröntő csatákban, —
El-cherkezésre

Nem győzne-e újra
A féltő, a gazság,
Cifra szótlanokba
Öltözött hazugság,
Pártoskodás, ami
Örvénylőkre támad,
Magyar kishitűség
Es magyar gyalázat!...
Nem hanyatlana-e
Újra — vérbe, porba
Nagy Rákóczi Ferenc
Harcis lobogóját?

Vályi Nagy Géza.

Vadlászat a „Nyúlason.”

Írta: HAJDÚ ISTVÁN ny. ezredes.

— História a régi jó katonavilághól. —

Óreg esendőrök!... Őszbeasarodott üstökű kurucok, — vén bajtársak!... Hát, hányan vagyunk még, akiknek felesillan homályosodó tűzű szemünk, mikor a füllünkbe esendül ez a szó: Nyúlás...

Hányan vagyunk még az élők sorában, — de hányan még az *angyalbőrben* — akik a debreceni nagy pusztán hokáig érő sárga homokban deflieroztunk a generális urak előtt; akiknek ott esurgott, sitergett a zsirunk forró juliúsi napokon a *Nyúlás* hullámos futó-homokján!

Van-e még *Alexis*-baka, meg debreceni hármas honvéd, aki az *István-gőzmalom*, a *Liba-kert* meg a *Vén-kert* között vezető széles úton masirozott a *Nyúlásra*, ahol az égig zengett a vidám bakánótja:

„Debrecenben, Nagy-Szebenben
Meglújták a réz trombitát,
Minden baka az ezredben
Szedje össze Rüstung-ját.
Kapitány úr Ceiler kommandéroz:
„Doppelreihen rechts un, abmarschier!“
Kapitány úr kérem,
Ne hiútsa a szívem,
Meghasad a habámért!”

Vagy, a *piros sapkás, piros nadrágos* honvédek nőtája:

„Nines ő felségének,
Olyan katonája,
Mint ez a szép hármas honvéd
Be megy a csárdába,

A löszépcsős nemcsak géppuskáslöszér szállítására szolgál, hanem, mint már említettem, a pajszok, szerelések ládák szállítására is. A löszépcsősra van málházva a géppuskás kezelőlegénység azon felszerelése, amelyre megállásoknál (szállásban vagy táborban) tisztálkodás, karbantartás szempontjából szüksége van, amelyet azonban harcban nélkülözni tud. Így lehetett elérni, hogy a géppuskás legénység felszerelése átlag a 20 kg.-ot alig haladja túl, tehát még nagyobb meneteljesítmények után is megkövetelhetjük tőlük, hogy a nagy egységű géppuskaszerveletet huzamosabban szállítsák.

A taliga, melyet a német és németosztrák géppuskásalakulatok mintájára rendszeresítettek, szintén a kezelők tehermentesítését szolgálja. A tüzelőállást foglalt géppuska már kezdetől fogva 2500 tölténnyel rendelkezik, melyet a kezelőlegénység szállított oda. Ez az első löszépcsőfedés. Probléma volt mindig a további löszépcsőtás végrehajtása, amelynek legcélszerűbben hátulról kellett megindulnia. Hullámos, fedett terepen a löszépcsőt málhásállatok a tüzelőállás közelébe voltak előrevethetőek, ott tehát kiadós löszépcsőtás lehetséges volt. Sik, nyílt terepen és különösen a küzdők legelső lépcsőjében bevetett géppuskákat málhásállatok nem közelíthetik meg. Ott még a kezelők mozgása is többé-kevésbé meg van bémítva. Erre az esetre kellett a géppuskásalakulatoknak olyan szállítóeszközöt adni, amelyikkel kevés ember nagyobb löszépcsőtást tud előrevinni és amelyek a terepen nem szembeötlő. A taligával tíz löszépcsőt két ember a legmélyebb homokban könnyen tud szállítani; ha a harc helyzet megköveteli,

Be megy a csárdába,
Rágyújt szivarjára,
De sok szőke-harna lánynak
Fáj a szíve rája!”

Hajh! .. régen volt. — Régen volt, de igaz volt.

Hát olyan legény van-e még közöttetek, aki arra is emlékszik, mikor még — ott a „Szent Anna”-utca végén — nem volt felépítve a híres *Pavillon-kaszárnya?*

Mikor még a Salétrom-kaszárnyában, a Kovács-meg az Oláh-kaszárnyában volt szíjjel szórva a *vérpiros-porolis* — színmagyar *Hajdú-fükből* álló — *Alexis* Regiment, — a régi híres *Don Miguel*! Ha azután egy-egy századnak nem jutott hely a kaszárnyákban, az — a hat-hét regrutaképzés idejére — kiszorult a *Nyúlásra*, — *barakkba*.

Bizony, keserves hat lét volt ez azoknak, akik oda kiszorultak.

Azoknak úgy helyett csak nyolc kiló súlyú dukált fekhelyül, takaróul meg csak egy nyári pokróc. A menázi is csak a földbe ásott szabad konyhán készült és bizony füstös volt minden nap a *rizskásás-paprikás*, mert hat hétig mindennap *rizskásás-paprikás* volt a menázi.

Es mégis... esodák-esodája, hogy amikor vasárnaponként *lemészécsőt* a regrutákat, a mázsáló Regimentsorvos úr éppen a *Nyúlason* táborozó regrutáknál tapasztalta a testsúlyuk gyarapodását. Míg a városiaknál csak úgy hejzsegett a sok szám az „abgenommen” (fogyott) rovásban, addig a *nyúlasi*knál mindig csak a „zugenommen” (hízott) rovásban pingálta be a különböző mennyiségű *fontokat*. Volt olyan nyúlasi baka, aki a regruta-abiktólus alatt hat-hét fontot is hízott.

A tiszt urak között — a *tiszt menázi*sában — élénk eszmecsere adott okot ez a különös természeti tünet. Nem voltak kópepek a tiszt urak általános eszök

kúszva vagy hason eszúszva is. A taliga olyan alacsony, hogy magasabb fűben 400—500 m. távolságról már nem látni. Ha megközelítésnél az ellenség kedvező figyelési viszonyai miatt már korán kell lenáhláznia, az egyébként az egész géppuskásraj legénysége által szállított felszerelés a taligára málházható (géppuska, állvány, 10 töltényrakasz, pajsz, hűtőburokpancél); amikor négy ember minden terepen húzni képes.

Ló vontatta taligával már a háborúban kísérleteztünk, ez azonban nem vált be, mert könnyen felborult. Az újonnan szerkesztett taligával a legmeredekebb lejtő mentén el lehet menni anélkül, hogy felbillenne.

A löszépcsőnél beállított pótkezelők, — kik hivatászerűen a géppuskásrajoknál beállított fogyasztók pótlására szolgálnak — a taliga segítségével a löszépcsőtás végé tudják hajtani olyan harc helyzetekben is, amikor a tüzelőállásban levő géppuska kezelőlegénysége minden mozgásra képtelen.

II. A géppuskásszakasz zártrendje.

A géppuskásszakasz alakzatai: a vonal (rajok egymagasságban egymás mellett) és a rajoszlop (rajok egymás mögött). Málhásállatok nélkül a géppuskásszakasz ép úgy sorakozik vonalban, mint a puskásszakasz. A zártrendi határozványok nagyjában ugyanazok, mint a géppuskásrajnál és egyeznek a puskásszakaszal is. Részletesebben csak az alakzatváltoztatásokat veszi fel a szabályzat. Lemáhlázásnál a szakaszparancsnok rendeli el, hogy pajszzal együtt kell-e lenáhláznia, valamint a taliga további felhasználását is.

az okát. Végre is az ezredparancsnok úr döntötte el a vitát.

— Ennek oka uraim senmi más, mint a pompás szabad levegő.

— Természetes, természetes — kontrázott egyszerűben az egész tisztáknak *ghorsamst* az ezredes úrnak, — a jó, tiszta levegő igen sokat tesz.

— Mindent!... teite utána az ezredes úr a pontot.
— Tesz ám a *liba!*... szólt oda félhangon egy kadét a mellette ülő másiknak. Levegőtől még nem hízott meg soha senki.

A kadétnek ezt a megjegyzését éppen az a saját kapitánya hallotta meg, akinek a százada a *nyúlasi* barakkban volt elhelyezve. Attól eltekintve, hogy mint idős tiszt, egy kadét ellenvéleményét annyira sem hagyhatta volna szó nélkül, közvetlenül érintve érezte magát a kadét különös megjegyzésével. A *liba* szó a fülebe esendült. Azonnal feljött a kadét, de ezt aztán már az ezredes úr is meghallotta és kíváncsi volt azonnal tudni hogy mi volt az ok a feljöttégre vonására!

Most már nem volt menekése a kadétnek, el kellett mondania, hogy: mit tud a *libáról!*

Igazán tudatában neki pirult arccal, szilárd hangon kezdte elbeszélést; a tisztáknak mely esendben, feszült figyelemmel hallgatta:

— Ezredes úrnak jelentem alázatosan, a mult heteen meg voltam hívva egyik ösmérsőm tanújára *bogrács-gulyásra*. A pusztán lakmározás igen vir hangulatban folyt le, úgy, hogy észre sem vettük, mikor tökéletesen rákésztelődött. Hogy az útnakat bazufelé rövidítsük, a *Nyúlason* hajtattunk keresztül — torony irányában. Egyeztetve különös látvány tárult szemünk elé. A nagy pusztán közepén három-négy tábori tűz pattogott, amelyeket guggoló, földön heverésző emberi alakok vettek körül.

Egy pillanatig tanácstalanul tekintettünk egymásra ösmérsőmmel. A esillagok ég gyér világással kiolvastuk egymás szeméből, hogy körülbelül *egyet* gondoltunk. Önkénytelenül megtapogattuk vadász-

III. A géppuskásszakasz harcrendje.

A géppuskásszakaszparancsnok harcban ép úgy vezeti szakaszát, mint a puskásszakaszparancsnok. Eltérést csak az okoz, hogy több az intézkedési egysége: a lemálházott géppuskák kivül a tüzeléscsoportok máhásállataival és a löszerlépcsővel (esetleg külön-külön a löszerkocsival és a taligával) kell intézkednie.

A géppuskásszakasz tagozódásának célja mind támadásban, mind védelemben a tüzelőállás megközelítése. A géppuskásszakasz megközelítésnél máhásállatokkal vagy lemálházott géppuskákkal mozoghat. A tér és táv-közökre általában a puskásszakasznál mondottak érvényesek; egyébként a géppuskásszakasz annak a puskáskötéléknek az egész szélességi kiterjedését kihasználhatja, amelynek támogatására alárendelték.

A szakaszparancsnok tartózkodási helyét ott választja, ahonnan a terepet, a harc helyzetét a legjobban megfigyelheti és ahonnan úgy a támogatandó köteleket, mint a tüzelő géppuskákat szemmel tarthatja. Megközelítésnél a tüzelőállások kiválasztására előre siet.

Megközelítő alakzatban a géppuskásrajok vagy egymás mellett nyomulnak elő (rajlánc) vagy lépésözönként (lépcső jobbra vagy balra). Tagozódásnál a tüzeléscsoport máhásállataival és a löszerlépcsővel külön kell intézkedni. A tagozódás elrendelésére sémát ad a szabályzat és példákat is felsorol. A megközelítő alakzatokban való mozgásra ugyanazok az elvek, mint a puskásszakasznál.

Fontos fejezete a géppuskásszakasz harcrendjének a tüzelőállás elfoglalása. Az egyes tüzelő-

állás kiválasztására a géppuskásrajnál megadott szabályok érvényesek. A szakaszon belül a géppuskák tüzelőállása a feladat megoldásának, a mélyégi tagozás megteremtésének és a tüzvezetés lehetőségének szempontjából fontos. Az egész harc-sávra kiterjedő egymást kiegészítő és hézagnélküli tűze a rajoknak csak akkor lehetséges, ha a tüzelőállás ennek a tüzhatásnak a kifejtését egyáltalában megengedi. Ezért igen fontos, hogy a szakaszparancsnok maga válassza ki a géppuskák tüzelőállását.

A tüzelő állások kiválasztásával járó szemrevételezés értékes támpontokat nyújt a szakaszparancsnoknak a későbbi tüzvezetésnél is, mert ennek alapján pontosabban tudja a tüztervet megállapítani. A szemrevételezés alapján tudja megállapítani azt is, hogy melyik géppuskának milyen feladatot adhat. A szakaszparancsnok tudja csak a géppuskákat a kapott feladat megoldására úgy felállítani, hogy azok oldalozó hatása érvényesülhessen.

A szakaszparancsnok tevékenysége az első tüzelőállások kiválasztásával nem merült ki. Ő kell, hogy gondoskodjék az állásváltoztatásoknál szükséges új tüzelőállások kiválasztásáról is. Nagyobb áttekintésénél fogva és megállapított tervének keretében a rajok új elhelyezkedését jobban tudja meghatározni, mint a rajparancsnokok, akik a részletes tüzvezetéssel amúgy is teljesen le vannak kötve.

A szakaszparancsnok elsősorban hivatott a géppuskák harcászati tüzvezetésére. A már említett oldalozó tüzhatáson kívül a tűzösszpontosításokat, tüzelosztásokat, tűzrajtaütéseket is ő befolyásolja, illetve vezeti. Közvetett irányzással való

fegyverünket és megparancsoltuk a kocsisnak, hogy haltsen egyenesen a patogó tüzek felé. Nem tagadom, hogy mindketten meglehetősen izgatottak voltunk, de egyikünk sem akart a másiknál kevésbé bátornak látszani.

Aszerint, amint közelebb és közelebb értünk a tűzhöz, mindinkább ismerős lett előttem a vidék s végre a rélt rablóhandájában felismertem a mi nyúlasi barakjainkat s az őrtüzek körül guggoló és heverésző emberek természetesen nem voltak mások, mint a mi derék Alexis-bakáink.

A tüzet urak elégedetlenül zúgni kezdtek. Sehogy sem voltak meglepődve, hogy a romantikusnak ízező kaland ilyen hétköznapiasságra fulladt. Különösen a hevesebb vérű fiatalok inkább szerette volna, ha a kadét a tűz körül guggoló emberekben Rózsa Sándor unokájának rablóhandájára bukkant volna és közöttük egy-két szóváltás után élénk puskabarc keletkezik. Persze, ez nekik nagy része nem is ösmerte az elbeszélés kiinduló pontját és azt hitte, hogy vége a hírvadásnak. De az ezredes úr a libára volt kíváncsi. Csendet intett s oda szólott a kadétnak, hogy: folytassa.

A kadét tovább beszélt:

— Én megállítom a kocsit, leugrom és a tábori tűzhöz sietek. Nem akartam hiúni szemeimnek. A bakák minden tábori tüzeit gyönyörű piruló libát forgatnak nyáron, amíg lecsúszó pompás. Illetos szíriát pirított komisz kenyéren fogják föl. Az arca csak úgy fényelt mindnyájának a libaszírtól.

Falat rongáló kacaj követte a kadét szívtit. Mára az ezredes úr is úgy kacagott, hogy a könnyei végigfolytak deres szakállán. A szegény kadét pedig csak irult-pirult, mint a mezeje libája; mert mindenki benne hagyta szegényt a páchan. Még a folszólgáló ordináriusok is az ő rovására nevettek:

— No de ilyet!... No te alaposan be lehetél rugva az ismerősöddel együtt te é!... Ha, ha, ha... a bakú libát, hát: libákat!... Hányat!... Hátot, tiszt!... Bravo kadét!... Te beleszól egy fiók Münchenben.

nek! Liba, liha... kacs... hangzott a menázsiban mindentől.

A kadét csaknem sírva fakadt szegényletében, úgyannyira, hogy a kapitánya megsajnálta. Odament hozzá s — miközben vigasztalásul feléje nyújtotta cigarettarácáját, — megsimogatta a kadét remegő-piruló lányos orrát:

— Nem baj, kadét!... Ne törődjön vele. Legalább egyszer jól megkacagattam az ezredes urat. Nem rossz ez magának.

A kadétnak fojtogatta a düh a torkát:

— Kapitány úr — kedte remegő hangon — én becsületesszavaimra mondom...

No, no kadét — szakította félbe a kapitány — hogy játszhatik azzal, ami a legszentebb?

Tartom, amit mondtam, kapitány úr — folytatta a kadét mindinkább nekibátorodva, — tartom és ha nem igaz, amit mondtam, úgy — holnap már nem vagyok kadét!...

Es ez olyan határozott hangon volt mondva, hogy a kapitány egészen elkomolyodott; s miután észrevette, hogy a körülülők figyelni kezdenek a párbeszédre, katasztrofa a dolgot azzal, hogy esőndesen elszólt a kadétnak:

— Majd holnap a rapportnál!

Másnap reggel együtt állott a rapport a Nyúlason lévő barakk előtt. A kapitány, miután meghallgatta a szokásos napi jelentéseket, hirtelen oda forhul a legidősebb szakaszvezetőhöz:

— Mivel tölti a legénység az estét!

— Jelentem alázatosan, kapitány úr, iskolázunk, varrogatunk, danolgotunk...

— Libát sütitünk!... csapott le egyszerre diadalmasan a kapitány, miután azt mondta a szakaszvezetőnek: *Most megcsináltuk kutyafüvet!*

— Nem sütitünk libát, kapitány úr, jelentem alázatosan! — felelte nyílt, őszinte arccal a szakaszvezető.

A kapitány ránézett a kadétra. Ez elsápadt, olyan lett, mint a fal s csak annyit tudott mondani megindulásában:

lövést csak a szakaszparancsnok vezethet. A tűz megkezdésének időpontját rendszeren a szakaszparancsnok határozza meg.

A sorokozásra és a gyülekezésre ugyanazok az elvek érvényesek, mint a puskásszakasznál.

IV. A géppuskásszakasz harc eljárása.

Egységesen bevettett géppuskásszakasznál is a géppuskásszakasz többé-kevésbé önállóan fog működni, mert a századparancsnok a nagy tér- és táv-közök miatt a befolyását nem fogja mindig érvényesíthetni. Eppen ezért különösen fontos, hogy a szakaszparancsnok vezetői befolyását a géppuskákna mindig érvényre tudja juttatni. Személyes figyelemmel szerzi meg a harcvezetéshez szükséges tájékozottságát és lőtőösszekötetésben a rajaival, közli azokkal akaratát. Ha a kinákozó alkalmakat kihasználva rajparancsnokait a helyzetről, feladattól, szándékaról és ennek végrehajtási tervéről részletesen tájékoztatja, akkor a harc további folyamán igen egyszerű kiegészítésekkel a legtökéletesebb együttműködést elérheti.

Támadásban a géppuskásszakasz a géppuskásszakaszparancsnok vezetése alatt maradhat, valamelyik küzdő puskásszakaszhoz lehet alárendelve, a zászlóaljparancsnok, mint tartalékot visszatarthatja.

A század tagozódáskor a géppuskásszakasz még lehetőleg sokáig maradjon együtt, mert tértnyerő mozgása így van a legjobban biztosítva. Csak akkor tagozódik, ha erre határozott parancsot kapott vagy ha az ellenséges földi vagy légi behatás erre kényszeríti. Minél később máházalon le.

— Én láttam!

A kapitány ismét szigorúan a szakaszvezetőre tekintett. Ez elmosolyodott:

— Igen, de az más volt... Nem liba volt az, amit a kadét úr látott, jelentem alázatosan, hanem — tűzok.

— Tűzok!... ismételte hitetlenül a kapitány. — Tűzok... hát hol veszik maguk a tűzokot?

— Itt hálának azok kapitány úr a Nyúlason.

— Jó, jó, itt hálának. De nem a nyáron hálának. Hogy kerülnek a nyárra?

— Megfogjuk őket, kapitány úr jelentem alázatosan.

— Mit? megfogjuk!... Azt hiszi maga, én nem tudom, mi az a tűzok? Azt hiszi maga, hogy én sohasem látiam tűzokot? Jeggyezze meg magának, hogy én már láttam vízi-lovat is! Én tudom, hogy mi az a tűzok. Az nem hagyja magát megfogni, mert elrepül.

— Nem repül — jelentem alázatosan kapitány úr — élmös esőben, nagy zivatarban, veté megegyezzen ellen védekezésül a szakaszvezető, miután látta, hogy a kapitány kezd meregbe jönni.

— De most nincs egilhaború! — harsogta a kapitány torkaszakadtából.

— Nincsen kapitány úr, de mi — csinálunk!

A kapitány elémulva hallgatott. Ez már a legmagasabb fokú impertinencia.

A szakaszvezető látva, hogy most egy pillanat alatt lecsap a hetvenhétlágú mennydörgés tüzes istennyila, mielőtt még lábba borítaná a világot, hirtelen jelentette:

— Ma este is csinálunk, kapitány úr!

A kapitány pillanatig még habozva állott, a eszmája szűrt eszűködve lovagló oszlóval. Aztán hirtelen erőlt vett március s csak ennyit mondott a szakaszvezetőnek:

— Itt leszünk mi is!

Esti kilenc órákor megjelent a kapitány a kadéttal. A szakaszvezető már koszon várta őket segédletével az égi háború csindáláshoz s a tűzokfogáshoz.

A kapitány szemügyre vette őket. Még hűmman voltak a szakaszvezetőn kívül.

Már megközelítés közben egyes rajok leszállásba helyezendők, hogy ellenséges ellenhatásnál tűzoltalmat nyújthassanak. Ily módon már a megközelítés szokellésszerű, egységesen szabályozott állásváltoztatásokból áll. Ezért fontos az is, hogy a puskáskötélékek mozgásuknál legyenek figyelemmel a géppuskák lassúbb előrehaladására.

Mozgás közben egyébként a géppuskásszakasznak messzemenő szabadságot biztosít a szabályzat a tértnyerő előrejutáshoz. Még a térhatárok sem kötik a géppuskásszakaszparancsnokot, ha a szomszéd sávban könnyebben tud előrejutni és ha oda kitérve, a szomszéd sáv géppuskáit működésükben nem gátolja.

Bevezető harcoknál minden körülményes állás-keresést mellőzve foglal a géppuskásszakasz tüzelőállást. Fontos, hogy a tűzkészültséget gyorsan elérje és a puskáskötélékeket minél előbb támogathatja tudja. Az így tüzelőállást foglalt géppuskásszakaszra támaszkodva tudnak a puskáskötélékek átcsoportosulni, ha az ellenség a felfejlődésben megelőzött volna.

A géppuskásszakasz akkor kezdi meg a tüzet, ha a golyószórás és puskásrajok enélkül már nem tudnak előrejutni.

A támadásban a tértnyerő puskáskötélékeket a géppuskák szokellésszerű állásváltoztatással úgy kísérik, hogy a tűzoltalom folytonossága ezáltal kárt ne szenvedjen. A roham előkészítésében a géppuskásszakasz tervszerűen jár el. A betörés pillanatáig az ellenséget lefogja, azután a csatlakozó részeket küzdi le. További feladata az elért tértényők biztosítása. Üldözésnél a géppuskásszakasz

Egyik volt a század-dobos a dobjával; a másik a kompania-suszter, aki egy ego szakasz-lámpát rejtgetett a köpenyeg alá. A harmadik egy degradált gófreiter, akinek csak úgy duzzadt a két köpönyegzsebe a vasúti töltés mentén összeszedett apró kavicsoktól.

Odább néhány lépésre a-baka állott fegyvertisztító zsinorral a kezében. Ezeket a cigány-trombitás vezette.

A szakaszvezető megadta a jelt az induláshoz. A két kis csapat ellenkező irányban indult útunk.

A kapitány és a kadét, a szakaszvezetővel, mint egy harmadik-nagyven lépésnyire előre mentek, — a szakaszvezető figyelmeztetése folytán — zajtalanul, s csak lábujjhegyen lépkedve. A szakaszvezető óvatossá vizsgálódva tekintgetett körül a sötét éjszakában. Egyszerre leguggolt. Önkéntelenül követte mozdulatát a kis csapat. A kapitány is. A kadét is. Leguggoltak mind.

A szakaszvezető egyenes irányba mutatott előre és súgva mondotta a kapitánynak:

— Ott vannak a tűzokok!

A kapitány nem látott egyebet apró fekete pontoknál, de elhitte a szakaszvezetőnek, hogy azok tűzokok. Elhitte a kadét is. Hiszen mindjárt ki kell tűnni, ha huncutság van a dologban.

Amint a szakaszvezető megmutatta a tűzokok állását, előre esüszott a kompania-suszter s a köpönyeg alá rejtgetett lámpasul hirtelen körülcsvartta kélszer a levegőben, s ismét elváltette, — mintha villámlanék.

Pár pillanat múlva pedig a dobos kezdte el pengotni a dobát. Először növekvően, később teljes erővel, azután pedig mindlukkáb elhaló hangon, mint amilyen a mennydörgés szokott lenni.

A közeledő zivatar előjelére a tűzokok nyugtalanodni kezdtek. Szárnyaikat libegtették, tollukat igazgatniuk esőreikkel, egyszerre készütek a zivatar elleni védekezésre.

Eközben a kis csapat mind közelebb-közelebb lopó

ameddig lehet kihasználja a géppuskák lőtávolságát és megakadályozza az ellenség befészkelődését újabb ellennállás kifejtésére. Géppuskák biztosítják az üldöző csoport oldalait és hátát is.

Védelemben a géppuskásszakasz rendszeren rajonként jut alkalmazásra. A szabályzat részletes támpontokat ad a szakaszparancsnoknak a géppuskás-fészkek telepítésére, a műszaki munkálatokra, a tűzrendszeren belül az egyes géppuskák tűztervének megállapítására. A géppuskák főállásának és a váltóállásoknak kijelölése a tűztervnek megfelelően történik. A géppuskák tűzkészültsége biztosítja a védőállás rohammentességét. A géppuskák legkésőbb akkor szállják meg az állást, ha az ellenség a főellenállási vonalat kistávolságra megközelítette. Az ellenség tűzérési előkészítése közben a géppuskásszakaszparancsnok a rajoknak megengedheti, hogy az ellenség tüze elől oldalt vagy hátrafelé kitérhessenek. A tűz megkezdését a szakaszparancsnok feltétlenül magának tartja fenn. Betört ellenség visszavetésére vagy legalább is lereteszésére a szakaszparancsnok irányítja a géppuskák tüzeit.

Halogató harcokban a szakaszparancsnok nagy idővesztéséget okozhat az ellenségnek, ha géppuskáinak tüzeit ügyesen alkalmazza. Visszavonulásnál a kölcsönös tüztámogatást a rajok között ő szabályozza.

A lőszerpótlás végrehajtására az elvek ugyanazok, mint a géppuskásrajnál, csak a végrehajtó eszközök bővültek a taligával és a lőszerkocsival. A lőszerpótlás a lőszerkocsitól a tüzlépeső málhásállataihoz és onnan a géppuskához történik.

zött. Velük mint egy hipnótikus álomban a kapitány és a kadét is.

A kompanya-suszter most már gyakrabban villogtatta meg szakaszlámpáját az éj sötétjében; a dobos pedig egyre növekvő ambícióval pergette a virblit. Mikor aztán már csak valami 40–50 lépésnyire lehettek, a degradált gefreiter belémárgolt az apró kavicsokba s tele marokkal kezdte szórni a tűzokok felé.

A buta jószágok azt hitték, hogy most már szakad rájuk a jégeső. Fölemelték tehát szárnyaikat, aladogták a fejüket, miközben a mindközelebb settenkedő degradált gefreiter markából csakúgy pattogott hátukon az apró kavics, — a jégeső.

Ekkorra megérkezett a másik csapat is az ellenkező irányból, amelyiket a cigány trombitás vezetett, s míg az éj háború egyre jobban tombolt, ők azalatt hátulról tapogatták, emelgették a gubbasztó tűzokokot, hogy melyik fiatalabb, melyik kövőbb! Aztán a fegyvertisztító zsinórral körülkötötték, a hónuk alá kapták, s indultak velük a barakkok felé, ahol már vígan pattogott a szakácsok táborfüze s alig egy óra múlva már pirult a szép kövér tűzok, amelynek lecsorgó finom illatos zsírtól rózsásra pirított komiszkenyéren fogták fel az Alexis-bakák.

Hát bizony a tűzokat nézte a minap libának a kadét, no de ez csupán tapasztalatlanlás volt tőle.

Mikor készen volt a jó peesenyé, a szakaszvezető uszteleltesen meghívta a kapitány urat is, meg a kadét urat is, akik istenigazában kiéhezve a nagy vadászatot elfogadták a meghívást és alaposan jól látkak tűzok-peesenyével.

Ezen a napon a kanin is éjtől fogva nyitva, s a kaninos meg lehetett elégedve a kapitány úr gavallériájával. De ez a vacsora sokáig a kettőjük titka maradt.

Óreg esendőrök!... Oszbeccsavarodott üstökű kuru-cok, vén bajtársak!... Hányan olvassuk még azok közül, akik ezt az időt átérték, ezt a históriát a régi jó katonavilágból!

V. Támpontok a harc kiképzésre.

A géppuskásszakasz harc kiképzésénél a fősúlyt a tűznek és a lökőerőnek együttműködésére és a tűz és mozgásnak kölcsönös kiegészítésére helyezték.

A gyakorlandó harcmozzanatokat a szabályzat részletesen felsorolja.

37. §. A géppuskásszákad.

I. A géppuskásszákad szervezete.

A géppuskásszákad a legnagyobb géppuskák-kötelék. A parancsnoki rajra, 2–3 géppuskásszakaszra, a szászadlőszerlépcsőre és a csapatvonatra tagozódik.

Mielőtt a géppuskásszákad szervezésének részleteire kitérnék, szükségesnek tartom a más hadseregek géppuskásalakulatait — összehasonlítás céljából — ismertetni.

Legfejlettebb a géppuskásszervezet a francia hadseregben. Minden zászlóalj egy géppuskásszákad, minden hadosztály vagy más seregest egy vagy több külön géppuskásszászlójával rendelkezik. A géppuskásszákad négy szakaszra, minden szakasz két-két csoportból álló rajra tagozódik. A géppuskásszákad tehát 16 géppuskából áll. A géppuskákat vagy málhásállatokon (hegyi felszerelés) vagy taligakon szállítják. A nehézfegyverek ezen túltengése a harcvezetést annyira megbénította és olyan körülménnyé tette, hogy a géppuskásszászlójakat fel akarják oszlatni. A francia géppuskák szerkezeti hibájának ékes bizonyítéka, hogy minden csoportnak egy-egy fegyvermestere van.

Az amerikai géppuskásszákad szó szerinti másolata a francia géppuskásszákadnak.

A német géppuskásszákad négy szakaszból alakul. Három szakasz rendes kocsizó, a negyedik — kísérőszakasz — négyesfogató. Minden szakasz három rajból áll. A vadászgéppuskásszákadok málhásállatokon szállítják a géppuskát.

A cseh géppuskásszákad nagyjában ugyanolyan összetételű, mint a világháború végén a géppuskásszákadaink voltak.

Az osztrák géppuskásszákad két szakaszból, minden szakasz két rajból alakul.

A kis-entente államok géppuskafelszerelése nagyjában a duplája a miénknek, a győztes nagyhatalmaké pedig a négyszerese. A géppuskáink számának ezen esekély voltából is láthatjuk tehát, hogy legyőzőink (!) még ily megcsönkített területtel is annyira veszedelmes ellenfélnek tartanak, hogy még annyi fegyvert sem mernek a kezükbe adni, amellyel a korszerű leggyengébben felszerelt hadseregek rendelkeznek.

Azzal a géppuskásszákad, melyet a trianoni békeszerződés alapján megszerveztünk, a géppuskák korszerű alkalmazását gyakorolni nem lehet. Ezért utal a szabályzat arra, hogy 2–3 szakasz lehet a géppuskásszákad — azaz nagyobb gyakorlatoknál az ezred egyik géppuskásszákadát a másik két századra felosztva — mégis csak alkalmas ad a vezetőknek a géppuskáknak a II. Sz.-ban lefektetett elvek alapján való alkalmazására.

Arról nem is beszéltek, hogy még három szakaszos szákaddal sem volna a géppuskásszervezet megoldva. Köztudomású, hogy a győztes államok

Amint vissza kell szerezniük: a Csorna völgye.

a páncéljárműves alakulataikat, de meg a repülőparkjukat is alaposan kifejlesztették. Ugy a páncéljárművek, mint a földi harcba közvetlenül heavatkozó repülőgépek páncélzatát a jelenlegi lövedékeink át nem ütjük. Ezekkel a harceszközökkel szemben tehát teljesen védtelenek vagyunk. Védekezni csak akkor tudnánk, ha nagyobb kaliberű fegyverrel, célszerűbb géppuskával rendelkezniénk. Ha tehát a géppuskásszákadot korszerűen akarnók megszervezni, akkor nagyobb kaliberű géppuskát is be kellene állítanunk.

A géppuskásszákadnál kifejtett elvek és indokok teljes egészükben érvényesek a géppuskásszákad parancsnoki rajára is. A géppuskásszákad alegységei sokkal nagyobb területen jutnak alkalmazásra, mint a puskásszakaszok, így tehát fokozottabb a jelentősége az összekötő közegek és a jelentőfutók beállításának.

A géppuskákmal lőszerrel való táplálása a sikeres működésnek ép olyan alapfeltétele, mint a harcászatiilag helyes alkalmazásuk. A parancsnoknak figyelmét főleg előre kellett irányítani, a hátul követő kisegítő szervek működését nem ellenőrizhette, azok csekély harcászati áttekintéssel rendelkező elsővezetők egyéni műtérmettségének voltak teljesen kiszolgáltatva. A helyes alkalmazásuk tehát nagyon ingatag alapokon nyugomik. A világháborúban, ha a géppuskák alkalmazásánál hiányosságok mutatkoztak, azok rendszeren a lőszer-

pótlás szervezetlenségére voltak visszavezethetők. Csak a legkritikább esetben mozgott a géppuskásalakulat a már kezdetben meghatározott irányban előre; ilyenkor a lőszerpótlással nem is voltak bajok. Amint azonban a géppuskásszákad (osztály) eredeti előnyomulási irányától eltért, valamint átszögelt, sűrűn fedett terepen az összeköttetés a küzdő géppuskák és a lőszerlépeső között megszakadt, az oly szükséges lőszerpótlás kimaradt.

Fenti tapasztalatok alapján lett a géppuskásszákadba az arevonalmögötti tiszt beállítása: ki egyúttal a szákadparancsnok helyettese is. Fejlettebb harcászati érzelmeivel, nagy áttekintésével fogva könnyen fogja az összeköttetést a küzdő géppuskákkal fentarthatni és így tervszerűen alkalmazva és a pillanatnyi harc helyzetéhez időmítva irányítja utánuk a csapat-málhásállatokat és a csapatkocsikat. Mint tisztnek, az erélye is feltétlenül meg lesz, hogy a málhásállat-vezetők és lőszerpótlást végző kezelők kishitűségét és túlságosan érvényesülő létfontartási ösztönét heves harcokban leküzdhesse.

II. A géppuskásszákad zártrendje.

A géppuskásszákad alapalakzatai a vonalrajoszlop és az oszlopvonal. Ugy az alakzatokra, mint általában a zártrendi gyakorlatokra ugyan azok az elvek, mint a puskásszákadnál.

Az alakzatváltoztatásoknál a lőszerlépcső nehézséghely mozgása figyelembe van véve.

III. A géppuskásszázad harcerendje.

A vezetésre nagyjában ugyanazok az elvek, mint a puskásszázadnál. A géppuskásszázad harci alkalmazásának szembeötlő eltérése azonban, hogy zárt egységként a legritkább esetben lép fel. Már a tagozódásnál a géppuskásszakaszokkal egyenként intézkednek, ha mást nem rendelnének, egyes szakaszokat légvédelemre rendelnek.

A géppuskásszázad megközelítő alakzatai a szakaszlánc (a szakaszok egy lépcsőben) és a lépcső jobbra vagy balra. Háromszakaszos géppuskásszázad alakzatai egyeznek a puskásszakasz alakzataival (az előbbi alakzatokon kívül: ék és háromszög). A megközelítő alakzatok megalakítása és a mozgás megközelítés közben a puskás alakulatok révén már ismeretes elvek szerint történik.

A géppuskásszázad figyelőhelyén követi figyelemmel a harcot. Segédfigyelők kiki löntetésével gondoskodik arról, hogy az egész harcterületet áttekinthesse.

A zászlóalj tűzoltalmáról elsősorban a géppuskásszázad gondoskodik. „Sohasem szabad a gyalogságnak az ellenséges gyalogság könnyű és nehéz fegyvereinek tűzébe jutnia anélkül, hogy géppuskái azt rögtön a leghatározottabban ne viszonozhatnák.”

A tűz megkezdésének elrendelését a géppuskásszázadparancsnok csak kivételesen tartja fenn magának.

IV. A géppuskásszázad harceljárása.

A legszembetűnőbbben domborítja ki a szabályzat annak a szükségességét, hogy a géppuskásszázadparancsnok a nagy területen szétszóróan alkalmazott egységeinek a legrészletesebb tájékoztatása után oly határozottan szabja meg a feladatukat, hogy ezzel az összműködésre, a harc fejlettebb fázisára is megadja a lehetőségét.

A századparancsnok intézkedésére kimerítő sémát ad a szabályzat.

Mind támadásban, mind védelemben az egyes harcmezőkon a géppuskásszázadra jutó feladatokat és a géppuskáknak nagyobb szempontokból való alkalmazási elveit részletesen tárgyalja a szabályzat. Különösen fontosak védelemben a géppuskáknak a tűzrendszerbe való illesztésére és ennek alapján megállapítandó tűzterv megállapítására adott támpontok.

Visszavonulásban, üldözésben, halogató és színtelt harcokban, lovasság és tűzértség leküzdésében a géppuska egységes vezetésére pontos határozványokat ad a szabályzat.

Menet alatt a csapatlégvédelemmel, géppuskákkal való folytatólagos ellátása olyan nehéz probléma, hogy ennek megvilágítására konkrét példát említ fel a szabályzat.

Az anyagi gondoskodásoknál elsősorban a lőszerpótlást tárgyalja le. Az arcvonal mögötti tisztnek az egységes szabályozásra adván bő támpontokat.

(Folytatjuk.)

Az oktatás módszeréről.

Irta: Dr. VALLÓ JÓZSEF őrnagy.

A trianoni békeszerződés új feladat elé állította a m. kir. esendőrséget. Ez a feladat az ujoncpróbaesendőrök kiképzésének önálló elvégzése, vagyis a személyi utánpótlás kérdésének saját erőnkől való ellátása. Ha ezt helyesen megoldjuk, biztosítva lesz új alapokra fektetett területünk jövője, ha elhibázzuk, kérdésessé válik, vajjon a reánk báruló fokozott feladatoknak meg tudunk-e felelni. Miként oldjuk meg hát ezt a főfontosságú kérdést? Mielőtt erre rámutatnék, legyen szabad a esendőrség eredetére és fejlődésére való visszapillantás kapcsán kiképzési rendszerünk kialakulását és ennek egyes gyengéit röviden megvilágitanom.

Az 1849-iki szabadságharc leverése után hazánkban az abszolutisztikus uralom által bevezetett es. kir. esendőrezredek vették át a közbiztonsági szolgálatot. Ezekből fejlődött ki később a m. kir. esendőrség. Az új esendőrezredek francia mintára a tisztek és legénység egyenkénti gondos kiválogatása útján szerveztetvén, magas katonai értékkel bíró elitesapatot képeztek s a közbiztonsági szolgálat ellátásában is kiváló eredményeket értek el. Hogy hazánkban ennek dacára gyűlöletesek voltak, az a Bach-korszak politikai üldözési rendszerével magyarázható.

A esendőrezredek egyedüli szervezési gyengéje talán épen az volt, hogy a válogatott s katonailag kiképzett legénység útján való létszámkiegészítési rendszerük az önálló ujoncikképzéssel való foglalkozást feleslegessé tette, minek következtében itt, — a haladás és továbbfejlődés terén — lassankint bizonyos stagnáció állt be, mely a 48. előtti merev formákhoz kötött tömegkiképzési rendszert állandósította.

Az 1867-iki kiegyezés után az országgyűlés a gyűlölt esendőrezredek visszavonását követelte, ami Erdély és Horvátország kivételével, — ahol a Bach-rendszerbeli esendőrség továbbra is fenntartott, — be is következett. Magyarország többi területén ekkor a közbiztonsági szolgálat ellátását a vármegyékre bízta, melyek ezen feladatot a esendőbiztosi intézmény megszervezésével próbálták megoldani. Ez az intézmény azonban teljesen megbízhatatlannak bizonyult. 10 évi működése alatt a futóbelyúr-világ annyira elhatalmasodott, hogy elkerülhetlenné vált egy új országos közbiztonsági szerv megteremtése. Még szerencse, hogy az időközben magyarra lett erdélyi esendőrség szervezési keretül rendelkezésre állott, s így könnyen ment az 1881. évi III. t.-c.-kel felállítani rendelt hat magyar királyi esendőr kerület fokozatos megszervezése.

A m. kir. esendőrség a esendőrezredek erényeivel ezek hibáját is átörökölte. Az utánpótlást ezután is a csapatok válogatott legénysége szolgáltatta, s így a esendőrség nem foglalkozván ujoncikképzéssel, a szakkiképzés terén sem tudott akkora intenzitást kifejteni, mint amelyet a technika és művelődés rohamos fejlődése megkövetelt volna, aminek az lett a következménye, hogy a kisleő közbiztonsági szolgálati eljárásban is bizonyos fokú konzervativizmus, az eg. öntetű és merev szabályok által körülírt szolgálati eljárásból való

túlzott ragaszkodás honosodott meg, mely azután tradicionálisan fenntartatott.

A tradíciókhoz való ezen ragaszkodásnak okai nem a kényelemszeretethez vagy a kezdeményezési képesség hiányában keresendők, hanem sokkal inkább abban az általánosságban állt téves nézetben, hogy az önálló szolgálatteljesítésre hivatott esendőr felelősségteljes külső szolgálati eljárásában, csak úgy tartható meg a törvényesség, a kötelességtudás s végeredményben a katonai fegyelem útján, ha minden lépése szigorú és magyarázatot, eltérést nem tűrő, merev §-ok és fellépési szabályok által körülírattik s ha ezek, állandó súlykolás által a esendőrnek mintegy vérévé válnak. Ezért a járőrszolgálatban tervezett minden könnyítés, minden egyszerűsítés vagy újítás, csak nagy harcok s a várható következmények rigorózus mérlegelése útján volt keresztülvihető. Ez a szigorú formákhoz kötöttség ahán kulminált, hogy úgy az őrsök külső berendezése és szolgálati működése, mint a különböző parancsnokságok járőreinek szolgálati fellépése is úgy hasonlított egymáshoz, mint tojás a tojáshoz.

Ilyen merev formákhoz kötöttség jellemezte az oktatást is. Az iskolákban és az őrsökön a §-ok szabályos betanulására s az eljárási szabályok hajszalpontos besúlykolására fektették a fősúlyt. Az úgynevezett módszeres oktatási rendszer bevezetése javított ugyan valamit a kiképzésben, de a nagyobb hibákat nem tudta kiküszöbölni, mert végeredményben ez is csak egy oktatási formula volt, melyet minden parancsnok másképp értelmezett. Utalok itt Bányai ezredes úr közismert módszerére.

Addig, míg a csapatoktól jól kiképzett legénységet kaptunk, ezek a hiányosságok nem voltak veszedelmesek, mert az új próbaesendőr sorványokkal mindig újabb, egyénileg jól kiképzett s önálló szolgálati eljárásra már eleve képesített legénység került sorraikba, de már a póttartalékosokból lett esendőrnél azt kellett tapasztalunk, hogy ez évek múlva sem tudta hiányos katonai kiképzésének fogyatékoságait pótolni. Ez világos bizonyítéka annak, hogy kiképzési rendszerünk gyenge, illetve elavult volt. A mai egyre tökéletesedő s hatásukban félelmetes harcgépek a tömegben való harceljárást lehetetlenné tették. A vezetőnek a nagy zárt egységeket, már az ellenséges repülő és tűzérsegi tűzhatás körletébe való belépés előtt, kis egységekre kell szétbontania s ezeket is láthatatlanná kell tennie.

A gyalogság tűzfegyvereinek hatáskörletében a tagozódás még fokozódik, lassankint a közvetlen magasabb vezetés is megszűnik s végeredményben a raj marad az az egység, melyet parancsnoka minden körülmények között még közvetlenül és önállóan vezet s amely így a harc legsúlyosabb terhére és felelősségét is viszi. De ennek a nagy feladatnak a rajparancsnok is csak úgy felelhet meg, ha rajának minden embere önálló harcossá van kiképezve, illetve nevelve.

A harcgépek nagy morális és anyagi hatása miatt az egyénes csapatkiképzés keretében a testi erők rendszeres fejlesztésével párhuzamosan az erkölcsi és szellemi erőknek nevelés útján való kifejlesztése is szükségessé vált, sőt ma ez az

ujoncikképzésnek és a esendőri továbbképzésnek is elsőrangú nevelési feladata.

Milyen legyen tehát a esendőrségi kiképzés.

1. Erre nézve általános zsinórmértékül a Gyakorlati Szabályzatnak az ujoncikképzésről szóló rendelkezései szolgálnak, melyeket ujonciskoláinkban már is meghonosítottunk. Kívánatos azonban, hogy ezt a rendszert a próbaesendőri elméleti kiképzésnél, valamint az őrsökön és a szaktaufolyamokon folyó esendőrségi továbbképzésnél is bevezessük.

2. Tegyük a kiképzés gerincévé az egyéni kiképzést, mely lehetővé teszi az egyes ember testi és szellemi képességeinek harmónikus kifejtését, egyéniségének megismerését és egyéni hibáinak lonyesegtetését.

3. A kiképzés előkészítése az legyen, hogy próbaesendőreinket előbb kiváló katonákká, azután elsőrendű esendőrokké képezzük ki, az őrsökön és a szaktaufolyamokon folyó továbbképzést pedig annyira fejlesszük, hogy járőreink ne csak a fegyelem kényszere alatt, hanem munkabírásuk, szaktudásuk és morális erejük alapján lássák el kötelességeiket kifogástalanul.

Mik ezen új irányú oktatás eszközei.

1. Szervezzük meg a kiképzés munkáját, mert csak az előre kitűzött célra törekvő, átgondolt és rendszeres munka vezet eredményre.

2. Minden parancsnok felelős lévén egysége kiképzéséért, adjunk neki, — a kiadott utasítások keretében, — annyi önállóságot, hogy a kiképzés eszközeit maga választhassa meg, de tegyük is azután felelőssé az eredmény eléréséért. (Lásd a Gyal. Gyak. Szabályzat 88. pontját.)

3. A kiképzés legyen minden egyes alárendelt egyéniségéhez, testi és szellemi képességeihez alkalmazkodó, vagyis egyénies. Ezért az alárendelt megismerésére az eddiginél is nagyobb súlyt kell fektetni. Célzerű lesz, ha az iskola- és az alosztályparancsnokok az alárendelt személyi adatairól és képességeiről, egy az ujoncszakaszparancsnokhoz hasonló előjegyzést vezetnek. (Lásd a Gyal. Gyak. Szab. I. füzet a) mell. 14. pontját.)

4. A testi és szellemi erők harmónikus és fokozatos fejlesztésére már a Napirend összeállításakor gondoljunk. De az erkölcsi erők nevelés útján való erősítésére is nagy súlyt kell helyeznünk, mert válságos helyzetekben ezek a esendőr legbiztosabb támaszai.

Az erkölcsi nevelés eszközei.

a) az Istenfélelem, a hazaszeretet és a hivatás szerzetének oktatása;

b) a vallás-erkölcsi gondolkozásmód megismeretése;

c) az előjárók kiváló példaadása, mely minden ékes szóval erősebben hat stb.

5. Fogadjuk el a kiképzés leghelyesebb módszerül az alkalmazó oktatást, melynél nem az egyes §-ok felmondása, hanem ezek gyakorlati alkalmazása a fontos. Az oktatásnál induljunk ki mindig egy gyakorlati esetről (példából) s ehhez lehetőleg minél több tanulókat engedjünk hozzá-szólást. Ilyen módon valamennyi hallgatónkat intenzív figyelemre kényszerítjük, leleményességre

szoktatjuk, gondolkodásmódjukat s ezzel egyéniségüket is megismerjük s végül a tanulóknak a helyesebb megoldásért való nemes versengést is felkeltjük.

Az alkalmazó módszer egyaránt alkalmas lévén az elméleti és gyakorlati tárgyak tanítására, nemcsak az első próbaeseményi kiképzésnél, hanem az őrsbeli továbbképzésnél, valamint a járőrzetű tanfolyamokon s az őrs- és szakaszparancsnok-képző iskolákban is teljes mértékben érvényesítendő lenne.

Ha így fogunk oktatni s ha elvetjük a különböző szolgálati fellépésre vonatkozó merev eljárási szabályokat, akkor a külső közbiztonsági szolgálatot végző derék járőreink, őrs- és szakaszparancsnokaink felszabadulnak a (gyakorlatban lévő) sémák megkötöttsége alól, mitől azt az öröndetes eredményt várhatjuk, hogy külszolgálati szerveink minden szolgálati eljárásban aggodalmaskodás nélkül fogják egészséges észjárásuk diktálta elhatározásukat követni; az éppen adott helyzet mérlegelésével ügyesebben, leleményesebben és eredményesebben fognak működni s végül egyéni merevségükből is engednek.

Az ember bűnözése különös figyelemmel társadalmi viszonyainkra.*

Irta: Dr. PRESZLY LORÁND őrnagy.

Midőn az emberi bűnözés témájának vázlatos feldolgozására határoztam el magamat, két cél lebegett előttem és pedig, hogy egyrészt felderítve azon okokat, amelyek a bűnt az emberből mintegy kitermelik, másrészt feltárva a bűnözés örvényeit, kutassam és felszínre hozzam a bűn leküzdhetése érdekében rendelkezésünkre álló módokat és eszközöket, melyek egyben a bűnözés elleni üdvös reakciónak feltételeit is képezik; végül, hogy boncasztalra tegyem fel azt a kérdést, vajjon társadalmi viszonyainknak, főként pedig a kultúrának, illetve a civilizációnak van-e és ha igen, milyen hatása a bűnözésre?

A bűn és a bűnözés a laikus ember előtt is ismert jelenség. Tudja hogy van; tudja, hogy egy ember sem ment tőle: ismeretkörében, mint — belőle és általa élő — pozitívum szerepel, de a gyakorlati életben nem törődik vele, nem szeret vele foglalkozni, sőt talán örül is, ha e kényes (és feszélyező) témával nem kell foglalkoznia. Nem így azonban a tudomány, mely az emberi művelődés hajnalhasadása óta minden létező valaminek a felkutatásán fáradozik, a világegyetemet s az ember közötti összes vonatkozásokat összefüggései s bizonyos törvényszerűségeit keres és e téren is minden újabb és újabb felfedezést diadallal viszi az emberi tudás kincsesházába.

Az emberiség életének fejlődési síkjában három tényezőt mozgatóerőt, cselekvési kört fedezhetünk fel. Első maga az ember. „Ha az emberiség történetét vizsgáljuk, észre kell venni az egyén szörnyű erőlködését, hogy rabbiáncsait lerázza, a chaoszból kibontakoztató, existenciát teremtően magának és örvényesüljön. Ennek az érvényesülésnek nagyon a sokféle akadályja van, ezért az ember örökös harcra, küzdelemre van hivatva, amely egyúttal a fejlődésnek legfontosabb tényezője” (Dr. Csizmadia Alajos: A bűnözés világa, XI. lapold.).

A második társadalom, vagyis az emberek csoportosulása, az egyes egyének — magasabb és teljesebb kifejlődését elősegítő — tömörülése.

A harmadik a jogrendet, az egyéni és közszabadságokat biztosító, oltalmazó, az egyetemes világrendet, a

* Iradalm Dr. Csab Ferenc: Az ember szellemi élete. — Lőrincz Ágost Neveléstudomány. — Magnaud: Le bon juge. — Tard Gábor: Szociológiai tanulmányok a kriminológia köréből. — Csizmadia Alajos: A bűnözés világa.

magánjogi viszonyokat rendező, az emberi számításból vagy szerződésekkel keletkező társasviszony, valamint meghatározott területen letelepedett embereknek magasabb köz- és személyi életre szerves egésze törént egyesülése, mely maga az állam.

Mint az előbb említettem, az ember örökös harcban áll az élettel. A társadalomban élő embert e harcában maga a társadalom segíti a részéről rendelkezésére adott erővel, mintán kétségtelen, hogy minden élő ember működési- és létfeltételei a társadalomban adva vannak. A társadalom teremti meg a kultúrát, mint az emberi boldogulásnak, fenségesebb életre törekvésének ható főszekőzt, az állam pedig — a maga hatalmával — védi az egyén és a társadalom ezirányú produktív és konstruktív munkásságát. A társadalmi élet alapelve, hogy az emberi eszlekedetek ne sértsék a közéleti lét törvényeit, vagyis, hogy az egyes egyén ezirányban képességeit és jogait mások rovására és kárára ne gyakorolja; az állam pedig korlátokat állít a cselekvések szabadsága mellé és elé, helyreállítja a megsértett jogrendet, megállapítja és alkalmazza a törvényt, melynek segítségével megelőzi vagy megszünteti a jogtalanságot.

Ha az emberi élet jelenségeit — a bűnözés szempontjából — figyeljük, ha a bűnös embert akár a maga egyediségében, akár tömeggé történt egyesülésében kívánjuk tanulmány tárgyává tenni, megfigyelésük köréből sem a társadalmat, sem az államot nem vonhatjuk ki.

Azért teszek e két tényezőről már most említést, hogy a későbbiek során kialakuló kép az eddig már előrebocsájtottakkal teljesebb legyen.

Az emberi bűnözésnél kiindulási alappal kell tekintünk és elfogadjunk azt, hogy az elsősorban az emberi szervezethez, különösen pedig a lelki élet működéséhez magyarázható.

A testi élethez soroló tényezők — amelyek az emberi élet szervezeteire és működésére vonatkoznak — a lelki életet mozgató tényezőkkel a legszorosabb együttműködésben állanak.

Az emberrel, mint élő szerves lényvel az életten foglalkozik; ez a tudományág ismertül az emberi test, annak minden egyes részét, a részek önálló és egymásraható működését, egyben irányt szab az ép és egészséges test állandósítására. Ezzel szemben a szellemi életünket a lélektan ismereti meg velünk, azt a helyes életet, amelyenél fogva élünk, mozgunk, érzünk, gondolkodunk és akarunk.

Az élet- és a lélektan közötti szoros kapcsolat, szoros összefüggés van. Amennyire szükség van az emberi test egészségére és önségére, éppen úgy szükség van az ép és egészséges lélekre, az észre, az öntudatra, az értelemre, a tudásra, az erkölcsre stb.

A testi és lelki élet közötti harmónikus viszony, vagyis a két élet összhangban működése szolgálatos és hltosítja a tökéletes és teljes életet, annak helyes működését és egészséges kifejlődését; viszont a diszharmóniája mindazokat a rendellenességeket, amelyekkel a bűnözés világában állandóan találkozunk.

Az ember nemcsak testből — tehát húsból, vérből, izomból, idegekből és csontból áll — hanem lélekből is. Az emberben nem csupán azon anyagok vannak meg, amelyek a többi összes élő teremtményekben is megtalálhatók, hanem van benne valami, ami azok fölé helyezi; ami kiemeli őt azok közül s ez az a valami a lélek, amely az embernek kizárólagos sajátossága, mely az embert a teremtés koronájává teszi és kéncsmás élőlénynél magasabb és öntudatosabb szellemi élet átélésére.

Az emberl életben a lelki életnek különösen fontos szerepe van, mert hiszen az értelmi s az érzelmi jelenlégek (előbbieket közé sorozva az érzetet, annak kvalitását, intenzitását, analogiáját; a képzetet, ezek összeolvasztását, feléledését; az asszociáció törvényeit, az emlékezetet, a fantáziát, a gondolkodást, az utóbbiak közé sorozva az érzetek színezetét, az egoizálkys, a neuhetikal érzelmeket s azok kifejezését) végül az akarat (annak fejlődése, szabadsága stb.) irányítják teletinket, ezek a mi mozgató erőink, cselekvéseink terét. A gondolkodást mindenkor valami érzés kíséri.

Kormányzó Or. O. Főmáltóság Rományul lovag Czogler Gusztáv ezredes (fent) a pécsi IV., Gidófalvy Elemér ezredes (baloldalt) a debreceni VI., Schönherri Károly ezredes (jobbaldalt) a szegedi V. és Nemesványi Lajos ezredes (lent) a miskolci VII. csendőrkörület parancsnokává nevezte ki.

érzésnek akarás, az akarainak tett a következménye, az eredménye, a kifolyása.

Az embereket alaposan a tetteikről ismerhetjük meg. A tetteket pedig az értelem, az érzelmek és az akarat irányítják. Amint tudott dolog is, hogy amikét gondolkodik s amint érez valaki, úgy cselekszik is.

Az értelmi tevékenység, továbbá az érzelmi jelenségek, végül az akarat együttvéve alkotják azt, amit úgy a köznap életben, mint a tudományos világban léleknek nevezünk.

Lelke minden embernek van, illetve minden emberi szervezetben és annak életműködésében fedezhetjük fel olyan jelenségeket, amelyeket a tudomány sem kezelt még. Sem fejlődésüket illetően a testi élet szerveiből és működéséből megmagyarázni és okadatolni ma sem képes.

A lélek az, amely az embert — jóllehet a teste, a szervezete, az életfolyamata egyébként sok hasonlóságot mutat fel az állatokéval s bár magát — a szorosán vett — fizikai életet emberben s állatban egyaránt a hús, az izom, a vér stb. tartja fenn. Egyszerűnek nagy vonások az a táplálkozás, a légzés, a mozgás, a vérkeringés stb. szervek is, egyedül a lélek teszi az embert igazán emberré s teszi képessé a magasabb, felsőbbrendű életre.

Az embert tehát a test és lélek kölcsönhatása alkotja, teszi egészsé és ezen kölcsönhatás nemcsak teljes és párhuzamos, hanem kölcsönös és harmónikus is, ami annyit jelent, hogy bár úgy a test, mint a lélek mindenkor feltétlenül megtartja a maga sajátosságait és természetét, egyik a másik szabadságát és függetlenségét nem korlátozza és nem zavarja, együtt dolgoznak (pl. az éhrend idején), együtt szenvednek (pl. a betegségben), egytt pihennek (pl. az alvásakor), együtt élveznek (pl. szórakozás közben), együtt növekednek (csecsemőkortól felfelé) és együtt hanyatlak erejük (pl. az öregkorban). Röviden fejezve ki magamat, a test az, amely él, mozog, szenved, éhez, fárad, a lélek pedig az, amely gondolkodik, érez, emlékezik, akar, szeret, stb.

Egészséges testi fejlődés mellett egészséges irányban fejlődik a lélek. Ép és egészséges lelki élet ki vagy ki nem fejlődésére elsősorban is az emberi testi egészsége vagy betegsége, azután a nevelés, a környezet, a táplálkozás, sőt még az éghajlat is befolyással van.

És hogy ez így van, élnekk látom, ha a gyermekek mikénti nevelésére hivatkozom. Nézzük pl. azt az ideális anyát, aki az ő kicsiny gyermekét teljes és egész szülői szeretetével gondozza és ápolja, oltalmazza hideg és védi meleg ellen, táplálja, ruházza a kis apróságot. Ha növekvőben a gyermek, neveli, tanítja mindenre, ami jó, ami erkölcsös; védi attól, ami rossz, ami káros. Azon iparkodik, hogy gyermekét gondolkodni tudó, művelt, erkölcsi alapon álló, minél több jó és nemes tulajdonnal bíró egyénnek nevelje s minél erősebb tegye, hogy ezáltal minél erősebben állja meg helyét a sokszor kegyetlen életküzdelmek közepén. Ebből pedig mi látható, illetve következtethető! Az, hogy kétségtelenül nagy súly fekszik azon, hogy már a gyermek kortól kezdve az egészséges testi élet fejlődése mellett egészséges irányban fejlődjen és fejlesztesse a lélek. Mert amennyire igaz, hogy hiába törekszik valaki nagyobb és magasabb lelki műveltségre, amikor a testi gyenge vagy beteg s neki birja az ötletet, úgy bizonyos, hogy lehet valaki makkegyszerű és herculeserejű ember, ha nem rendelkezik nemesebb lelki tulajdonságokkal, akkor értéke nem nagyobb, inkább csak felemberszámba menő.

A testi és a lelki élet vagy rendes vagy rendellenes. Rendes életviszonyok, egészséges lakás, elégséges táplálkozás, a szükségletek normális megszerzése és kielégítése, kedvező éghajlat és tájviszonyok, helyes munkarendezés és munkamegosztás a testi egészséghez és életműködéshez szükségesek, ezek ellenkezője pedig — tehát egészségtelen lakás, éhség, nélkülözés, kedvezőtlen éghajlat, túlfeszített munka — a testi enerválódásához.

Normális idegrendszer, az értelmi és érzelmi erők ontatása és szükség szerűen korlátozott igénybevétel és kihasználása a rendszeres lelki élet alapját képezik, egyszerűen a jellem és az erkölcs kifejlődését, míg a lelki élet rendellenességei gátolják ebben, megzavarják

az ember erkölcsi egyensúlyát, képtelenné teszik életfeladatának és életcéljának felismerésére és szolgálatára, megbénítják szabad elhatározási képességeiben és öntudatos cselekvéseiben.

Mindezekre kitérni azért tartom elkerülhetetlenül szükségesnek, mert a bűn és bűnözés gyökerét a testi és lelki élettételekben és azokra kedvezőtlenül ható külső körülményekben kell mindenkifelelt és minde nélkülött keresnünk.

(Folytatjuk.)

A hivatás jogszerű gyakorlása, mint a hatóságok büntetőjogi védelmének tárgyi föltétele.

Irta: dr. KRANTZ DEZSŐ hadbíró őrnagy.

A hatóság fogalmához — mely alatt az államnak mint közjogi intézménynek életébe akár közvetlenül, akár közvetve a törvényhatósági vagy községi szervezetek útján beletartozó és hatalmi akaratának megvalósítására hivatott valamennyi szervezetre értendő — hozzátartozik kétértelműen az is, hogy hivatali hatáskörön belül bizonyos kényszerítő hatalommal — imperiummal — van ruházva. Ez a kényszerítő hatalom pozitív irányban abban a megtorlásban nyilvánul, amelyben az államhatalom részesíti azt, illetve azokat, akik a hatóságot vagy annak tagját, illetőleg a hatóságnak közeget hivatásnak jogszerű gyakorlásában erőszakkal vagy veszélyes fenyegetéssel akadályozzák, vagy intézkedésre kényszerítik, illetőleg hivatásukból folyó eljárásuk alatt vagy pedig bosszúból hivatásuk gyakorlása miatt tettelesen bántalmazzák.

A hatósági személy akkor jár el hivatásának gyakorlásában, ha az a feladat, amelynek megvalósítására tevékenysége irányul, a törvény által rearányozott vagy a hatóság által reabizott teendők végzésében áll. A hivatás gyakorlásának jogszerűsége pedig jelenti, hogy a hatóság eljárásában az államhatalom meghatározott rendjének lenyeges szabályait megtartja. Hogy ez az eljárási rend, vagyis az eljárás törvényességét megtartott-e, vagy sem, ezt a feniforgó esetben a bíró állapítja meg. Ez a körülmény nagyon fontos, mert a törvény minden fokú hatóságot csak hivatásának jogszerű gyakorlásában részesíti védelemben, mielőtt következik, hogy a hatóságnak és közegeknek feladatát és elvégzése módjának szabályait jól kell ismernie.

Már most, hogy a hivatás gyakorlásában való akadályozás, illetve az erre irányuló céltartó büntethető legyen, elengedhetetlen körülmény, hogy a hatóság stb. eljárása objektíve megfeleljen a jogszerűség kellékeinek. Megjegyzendő, hogy a hatóság stb. mindig jogszerűen gyakorolja hivatását, ha eljárása arra irányul, ami a törvény vagy egyéb törvényes szabály szerint hatáskörébe tartozó teendője és ha ezt a teendőjét a fennálló jogszabályok értelmében hajtja végre.

Nem érinti az eljárás jogszerűségét, hogy a hatóság stb. a jogilag vitás kérdést hogyan dönti el. Nem jogos például az ellentállás a tartalmilag jogtalan, alakilag azonban jogos eljárással szemben.

A hatóság eljárásának törvényességét a magánfél rendszerint nem bírálhatja s az eljárás törvénytelensége rendszerint nem eredményezi azt, hogy konkrét esetben megszűnjen a törvény különös oltalmán alatt álló hatóság tagja lenni. Vannak mégis lényeges jogtalanságok, melyek oly jelentőségűek, hogy minthát a hatóság tagja (közeg) nem válik a hatóság elleni erőszak passzív alanyává éppen mert eljárása törvénytelen volt, amaz elv szerint, hogy jogszerűtlen cselekmény törvényes védelemben nem részesíthető.

Az eljárásban érdekelt félnek mindazonáltal joga van a föllépés hivatalos jellege fölött, amennyiben ehhez kétséget férhet, bírálható gyakorolni és ha ezt igazoltatnak látjuk olyan álláspontot elfoglalni, mintha az eljárás nem volna hivatalos. Így az utóbbi vagy a lakosságban megjelenő, nem egyenruhás személytől kívánhatjuk, hogy az eljárásra való jogosultságát hivatalos írás vagy igazolvány felmutatásával igazolja. Ellenben egyenruhát vagy hivatalos jelvényt, pl. karzatagot

viselő hivatalos személyel szemben, vagy hivatali helyiségben való föllépés alkalmával mindenképpen beigazoltnak veendő a hivatalos eljárási minőség.

A hivatás jogszerű gyakorlásában való akadályozás stb. esetében a hatóság, illetve hatósági tag részére biztosított különleges védelemhez hasonlóan oltalmában részesül a „hatósági közeg” is. Ez alatt az államhatalom részére oly szervezetre értendő, amely szolgálatánál vagy különös megbízatásánál fogva valamely hatóságnak vagy pedig a hatóság valamely tagjának rendelkezése, vezetése, fölfigyetele, ellenőrzése alatt államigazgatási feladatot teljesít. Mászóval: aki valamely hatóság rendelkezését, intézkedését vagy meghagyását mint hatóság rendelkezésére álló (vagy az által megbízott) személy a hatóság fölfigyetele és irányítása mellett megvalósítja vagy annak megvalósítása érdekében eljár. A hatósági közeg tehát az államigazgatási szervezetnek a hatóságnál alacsonyabb fokozata. Amíg a hatóság az állami akarat érvényesülését, az államakaratnak a felmerülő életviszonyokban való megtestesülését kezdeményezi, addig a hatósági közeg abban az irányban működik közre, hogy ez a kezdeményezés tényleges valósággá váljék. Ezenkívül a közhatalmi tevékenység egyes ágazataiban a hatóság kezdeményezi az állami akaratnak a felmerült esetben való alkalmazását is, más funkcióknál viszont csak a felmerült esetek bizonyos fajaira nézve dönti el, hogy milyen elbírásban részesítendő. Ez utóbbiaknál jut szerep a hatósági közegnek.

Néhány példával megvilágítva: a bíróság, midőn a peres felek között igazságot szolgáltat, a közigazgatási hatóság, midőn a nebulyúlest engedélyezi vagy megtiltja, maga kezdeményezi az államhatalomnak a felmerült esetben való érvényesülését. De már csak a hatósági közeg indítja meg a közhatalmi beavatkozást akkor, amidőn a csendőr a tettenért tolvajt elfogja, mely esetben a hatóság kezdeményező szervezete mindössze abban nyilvánul, hogy közgeinek mennél tízezer utasításokat ad arra nézve, hogy milyen természetű ügyekre kell és szabad beavatkozniok, és hogy a beavatkozásnak mily keretek közt kell mozognia.

A hatóság és a hatósági közeg közötti különbség akkor is nyilvánvaló, ha a hatósági közegnek a kifejtett értelemben kezdeményező jogköre van, egyrészt, mert intézkedéseit esepár a hatóság fölfigyetele alatt teheti meg, másrészt, mert azok mindaddig magukon hordják az ideiglenesség ismérvét, amíg a vonatkozó intézkedést a hatóság akár kifejezetten, akár hallgatóságban helyben nem hagyja azúl, hogy azt saját jogkörébe eső további intézkedések alapjául elfogadja.

A hatósági közegnek fentebb kifejtett fogalmából következik, hogy a közhatalomnak ugyanaz a szerve bizonyos vonatkozásban lehet hatóság, más vonatkozásban pedig hatósági közeg, és pedig vagy egyen, vagy testület. Testületi szerv, bizottság is lehet közeg. Így hatósági közegnek tekinti a gyakorlat: a községi előjáróságot, a községi jegyzőt, a községi jegyző irnokát, a helyi alutvárszóra fölfigyelt végett kirendelt orvost, a csendőrt, az államrendőrségi tisztviselőt, a rendőrt, a bírósági végrehajtót, a végrehajtáshoz kiküldött joggyakornokot, a tunitót, a hitoktatót, a felekezeti iskolaszék elnökét és jegyzőjét, a hivatalos iskolalátogatót, a pénzügyőrt, a tisztót, a hatósági megbízott eljárási kir. közjegyzőt, a foglaltsnál alkalmazott beoszt stb. Egyes hatósági szervek tekintetében a gyakorlat magadokzik, vajjon hatóságoknak vagy hatósági közegeknek tekintendők-e, pl. a községi bíróra nézve.

A hivatás jogszerű gyakorlását illetően megjegyzendő, hogy vannak hatósági közegek, akiket hivatalos különös természetűből folyólag a gyakorlat akkor is hivatásnak jogszerű gyakorlásában levőknek tekinti, ha nincsenek szolgálatban, de a hivatásuk körébe eső, felmerült esetbe beavatkozhatnak, feltéve, hogy beavatkozásuk szükségesnek mutatkozik és hatósági közegként minivoltuk felismerhető. Így a Kuria hivatalos eljárásban levőknek tekintette a rendőrt, midőn az elhatalmasított szükség esetében beavatkozott, bár nem volt szolgálatban; a szolgálatban álló csendőrt, ki esendőborítási esetben beavatkozott stb.

Azt, hogy a hatósági közeg hatáskörébe tartozó teendőt végzett, megállapította a gyakorlat a vasúti kapusra nézve, ki a pályaudvar területén kívül tartozó

tatott fel és hívott fel az állomásfőnök előtt való megjelenésre egy egyént, ki jegy nélkül tartózkodott a pályaudvaron és onnan kilepett, még mielőtt feltartóztathatta volna; a községi bíróra nézve, ki vádlottat kutyájának megkötésére szólította fel; a táncmulatságon való fölfigyellel megbízott rendőrt; a végrehajtót, midőn az árverés iránt a községi bíróval értekezett; a csendőrt, midőn előjáró parancsnokságának parancsa folytán a bíróság előtt megjelent és ott az általa fogatatosított nyomonozás során tapasztaltokról tanuskodott.

Bizonyos közegek, pl. a csendőr is, szolgálatuk különös természeténél fogva előjáróik iránt feltétlen katonai engedelmességgel tartoznak. Ezek eljárása az ellenszegülést büntetőjogi elbírálása szempontjából hivatásnak tekintendő, tekintet nélkül arra, hogy az előjáróik által parancsolt és a parancs körén felül haladó eljárásuk a fennálló jogszabályok szerint hatáskörükbe tartozott-e, vagy sem. De megállapítottuk pl. bűnössége annak a vádlottnak, ki őt az adótárnok rendeletére letartóztató pénzügyőrt tetteleg bántalmazta.

Az olyan eljárásra nézve, mely anyagi jogsérelmet okoz, de alakijogilag nem kifogásolható, az a törekvés látszik a gyakorlatból kidomorodni, hogy a sérelmes eljárást is védelemben részesíti akkor, ha az jogorvoslat útján jövátelhető. Ellenben nem részesíti védelemben azt az eljárást, mely helyre nem hozható vagy legalább is nehezen orvosolható anyagi jogsérelmet okoz.

Elhöz képest a Kuria büntette azt a vádlottat, ki a törvény szerint le nem foglalható tárgy lefoglalásával szemben fejtett ki ellentállást; ellenben felmentő ítéletet hozott, midőn a végrehajtó a lefoglalt marha helyett mást akart árverés alá bocsátani.

Azokban az esetekben, amidőn a közeg hivatászerű működése alakijogi szempontból esik kifogás alá, a bírói gyakorlat rendszerint nem állapítja meg a hatóság elleni erőszakot, kivéve, ha az eljárási szabály be nem tartása al okozott sérelmet nem tartja lényegesnek.

Felmentette a vádlottat a kir. Kuria több esetben, midőn az ítélet nélkül a községi bíró által elrendelt végrehajtással szemben fejtett ki ellentállást; midőn az adóvégrehajtó kiküldetés nélkül járt el; midőn a rendőrt a vádlott beleegyezése nélkül tartott házkutatást oly esetben, melyben arra csak beleegyezése mellett lett volna jogosult.

Ha a sértett közeg nem a hivatali eljárására vonatkozó szabályt sért meg, hanem egyébként jogellenesen vagy az ellenszegüléssel nézve sérelmes módon viselkedik, úgy a gyakorlat az ellenszegülést, amennyiben az a fenyegető vagy már is elszennvedett sérelemmel arányban áll, nem szokta büntetni. Ez alapon a Kuria is fölmentette a vádlottat, ki tettelesen bántalmazta a rendőrt, midőn ez, tilos földön ért ökreinek kihajtása után őt minden ok nélkül kardlapozta; ki a községi előjáróságnak ellenszegült, sőt a bírót is torok ragadta, midőn le akarták tartóztatni amiatt, mert szóvitata elégedett a kisbíróval, ki közben súlyos testi sértést is követett el rajta, mert jogtalan megtanadásnak és mezeletetésnek léven kitéve, nem a hatósági közegét sértette meg, hanem jogos védelemmel élt, midőn a bíróra emelt kért. Ugyanolyan esetben, midőn a hatósági közeg hatáskörének túllépése a vádlott személyének közvetlen megtanadásával történt, a gyakorlat a támadással szemben kifejtett ellenszegülést nem szokta büntetni jogos védelem címén. A Kuria felmentette azt a vádlottat, ki a jogos ok nélkül tettelesenkedő rendőrt bántalmazta.

Hivatásból folyó eljárás köréből kimondta a Kuria, hogy a közbiztos postaszolgálat mindaddig van hivatalos eljárásban, míg kézbesítő körütfjárt be nem fejezte; egy másik esetben pedig megállapította az erőszakot, midőn a rendőrt a vádlott prészárában végzett házkutatás után visszaindult a városba s ekközben egy másik prészár előtt találkozott a vádlottal, aki őt ekkor bántalmazta.

A hatóság elleni büncselekmények passzív alanyának a köre olyan személyekre is kiterjed, kik nem hatósági közegek ugyan, de a büntetőtörvények szempontjából a törvény erejénél fogva úgy tekintendők, mintha hatósági közegek volnának. Megjegyzendő, hogy

a katonai örök mindig, polgári örök pedig nagybárával valóssággal is hatóságai közegek; pl. az állandó községi szolgálatban álló éjjeli örök. Fordulhatnak elő azonban esetek, amidőn a közszolgálatokra rendelt polgári örök nem tartoznak hatósági kötelekbe. Így az egyes községekben szokásos soros éjjeli örök.

Annak, hogy a mező-, hegy-, erdő-, vad-, víz- és vízműörök, továbbá az erdőtisztek, útmesterek és útkaparók mikor veendő a hatósági közegekkel egyenlő elbírálás alá, egyetlen és tisztán alakú föltétele az, hogy hatóságilag fölesketve legyenek.

Fokozott védelemben részesülnek továbbá az ország területén üzemben tartott közforgalmú vaspályák és tömegszállításra rendelt egyéb gépjármű közforgalmi közlekedési vállalatok, valamint az állami és más közhasználatú vagy közérdekű távírdák, távbeszélők és egyéb villamos jelző berendezések felügyelő és kezelő személyzetének tagjai, úgyszintén a m. kir. posta alkalmazottai, kik a büntetőjogi védelem szempontjából úgy tekintendők, mintha a hatóság közegei volnának. Amde ez a védelem nem terjed ki mindenféle közforgalmú közlekedési vállalatra, hanem — mint látjuk — csak a tömegszállításra rendelt és csak a gépjármű vállalatokra, minek következtében pl. az ugyancsak közforgalom lebonyolítására szánt bérkocsik, a révek, nemkülönben a bár tömegszállítással foglalkozó, de loerőre berendezett vállalatok (pl. omnibusz, lóv sűt) nem részesülnek a törvény által nyújtott különleges büntetőjogi védelemben.

De a tömegszállításra rendelt gépjármű vállalatoknak sem minden tagja nyer ily védelmet, csupán azok, akik a forgalom lebonyolítása közben — ami megfelel hivatásuk gyakorlásának — jutnak a közönséggel érintkezésbe (tehát pl. mozdonyvezető, fűtő, villamoskocsi vezető, hajóskapitány, autóbusszofőr stb.). Továbbá a vasút- és hajóállomások személyzete, a pályafelügyelettel megbízott személyzet stb. A gyakorlat egyébként még a hatósági közegekkel egyenlő védelemben részesítendőknek vette a vasúti állomásfőnököket, a vasúti állomás kapusait, az egyenruházott vasúti máházot, a vasúti pályafőrt s a villamos vasúti kalauzt.

A fentiekkel szemben a m. kir. postának nemcsak kezelő- és felügyelő, hanem mindennemű személyzete részesül a hatósági közegekkel egyenlő büntetőjogi védelemben, a gyakorlat alapján tehát a levelet kihordó postaszolga, a postaküldemények kézbesítésével megbízott postaszolga és a postamester is.

A nemi betegségek kérdése családi, társadalmi és nemzetgazdasági szempontból.

Írta: Dr. SÓTÉR ELEK orvos tábornok.

(Befejező közlemény.)

7. A gyógykezelés.

Chemotherapy, tehát a baj okozóinak direkt megsemmisítése, az arzén- és bismuth-készítmények útján, biztos gyógyulást ígérnek, különösen a betegség kezdeti szakában, melyre előadásunk elején rá is mutatam, tehát akkor, midőn a kórokozók a véráramban vannak, amidőn a szervezet nagy védő- és szűrőapparátusának, a mirigy-rendszernek, azok letelepítését a szövetekbe még sikerül meggátolnia.

S most elérkeztem az utolsó, de legkényesebb ponthoz, a szekszuális morál és etika s a szekszuális nevelés kérdéséhez.

Mit értünk szekszuális morál alatt!

Szekszuális morál alatt értjük, hogy a férfi éppen úgy, mint a nő, fizikai érintetlenségben lépjen házasságra.

Kétségtelen, hogy etikai értelemben mindkét nemre a morál egy.

A teológusok, doctrináerek, a vallás-erkölcsi és vallásbűncselelti alapon a kérdést megoldani akarók szerint ez megfelelő nevelés alapján el is érhető. Szerepük szerint ezen kérdések megvilágítása csupán bonetani, élettani, fejlődéstani biológiai alapokon történhetik.

Az emberi cselekedetek összrugóit majdnem mindig a természet két leghatalmasabb ösztöne, az „éhség” vagyis „fajjentartás” és a „szekszuális” vagyis „fajszaporítás” irányítja s mindkettő kielégítésre törekszik.

A természet jelenségeit, az állatvilágot megfigyelők ezt jól tudják s ezt magyarázni fölösleges is.

A férfi és nő bonetani és élettani felépítése olyan divergáló, fejlődéstani különbségei olyan szembeesőzők, szekszuális mirigyek szerveinek működése egymástól annyira elütők, hogy azokat egy kalap alá vonni nem lehet.

A nő szekszuális mirigyének működése — még a világra magával hozott megtermékenyíthető peték száma is — záros határok közé van szorítva.

A nő fizikai és szekszuális fejlettsége deklóján, 18 és 20 év között rendszeren házasságot köt.

Tehát a vallás, a hazai törvények s a társadalom által is szentesített jogszokások alapján nemi életet él.

A férfi, aki körülbelül ugyanazon évek között éri el fizikai és szekszuális fejlettségének maximumát, egyrészt gazdasági viszonyaink, szociális terhek, másrészt pályavégzettség, a családfenntartás akadályai miatt rendszerint még házasságot nem köthet.

Az általános védkötelezettséggel bíró országokban 24 éves korukig, éppen a legerősebb, a legegészségesebb fizikai fejlettséggel bíró férfianagnak ez meg is volt tiltva.

A nő, szekszuális mirigyek működésének megszűntével — még fizikai alkatának teljes virágában — többé-kevésbé, élettani és kedélybeli zavaroknak van részben végelesen, részben átmenetileg alávetve.

Igy mirigyrendszere működésének megszűntével hozza a zsírlerakódást, természet változást, a szörzet megjelését stb., más szóval a nő lassan-lassan megszűnik a szekszuális inger szbjektuina lenni és idővel automatic kikapcsolódik a szekszuális életből.

A női önmegtartoztatás egyik tényezője még a nők évezredes, mondhatni atavisztikus, erkölcsös, szemérmes nevelése.

A női önmegtartoztatás egyik leghatalmasabb társadalmi gazdasági, erkölcsi tényezője, „a fogamzás” veszélye.

Tehát csupa pozitivum az egyik, csupa negativum a másik oldalon.

Az így felállított két különböző egyenletből tehát egyenlő következtetést vonni nem lehet, amit talán egy régi jó magyar közmondással így fejezhetnénk ki: „Az igazság vak, félszemére csak”.

Ezzel nem azt akartam mondani, hogy nem vagyok híve az egyenlő szekszuális morálnak, de igen, azonban a természet e hatalm s ösztöne ellen a küzdelmet nem akarom az ámitás cifra köntösébe öltözött hamis jel-szavakkal, hamis tanokat hirdetve propagálni, hanem a vallásosság, erkölcs, nevelés és felvilágosítás eszközeivel próbálom elérni.

A szekszuális más a városban, más a falun, más a szellemi foglalkozást űző, más a fizikai munkánál. A falu gyermeke, kinek az élet s a természet jelenségei úgyszólván szemei előtt folynak le, aki megmozgta lábát a munkában a mezítelen lábakat s felső testet, azt a lét titokzatos kérdése nem izgatja, az nem kíváncsi, szekszuális gerjedelmek iránt sokkal érzéketlenebb, sokkal ellentállóbb, mint a városi gyermek. S innen származik a költői mondás: „a falu romlatlan gyermeke”.

A városi gyermek az más. Neki sok minden titokzatos, homályos, rejtelmes, tehát a városi gyermek kíváncsi, kutató.

Az utca, a mozik, azok rejtelmes sötétsége, a csábító reklámképek, a kirakatok bár művészi, azonban tárlatokba való aktív a végül a női divat, ez mind korábban érleli a szekszuálisitást.

A védelem tehát a nevelés!

Az anya nevel, az apa ellenőrzi.

Nem azért uralkodnak rajtunk érzelmeink, mert gyengék, hanem mert gyávók vagyunk.

Rousseau.

A Magyarországi Szocialista Párt azelőtt fenyegetőzött, hogy Budapesten március 7-én nagyarányú tüntetést fog rendezni. A rendőrség a felvonulást nem engedélyezte, a kormány pedig megtette a szükséges intézkedéseket, hogy minden rendezés eszrajában elfojtassék: a főváros fontosabb pontjait csendőrséggel megerősített rendőrség szállotta meg.

A munkára, szigorú kötelességtudásra, az igazmondásra és lemondásra.

A hazugság a lejtő, a bűn kezdete, amelynél nincs megállás.

Az a gyerek, aki le tud mondani egy kedvenc ételéről, egy színházi estéről stb., az kellő irányítással le is tud mondani ösztönei gerjedelméről. Ismeretes, hogy a kisleánykák már legzsenőbb korukban is, előszeretettel foglalkoznak a baba dajkálásával, öltöztetésével, fűrésztésével stb. tehát a leánykák az mintegy ösztönszerű atavisztikus érzése, hogy nekik majdan az anyaság lesz egyik életelejük. S már itt kezdheti meg az anya észrevétlenül gyermeke megfelelő nevelését, midőn őt a baba helyes fűrésztésével, öltöztetésében oktattja. Midőn mindkét nembeli fiatalnag a pubertás korába lép, mikor ennek fizikai és élettani jelei megjelennek, amit észre kell, hogy vegyen az anya, mikor megjelenik a fiún a szörzet, mikor a figyelmes szülő kell, hogy észrevegye a jellembeli kilengéseket, a leány valamelyik tanítójáról, vagy valamelyik színészről ábrándozik, a kötelességtudó pontos fiú elhanyagolja leckéit, olvasmányainak irányja megváltozik, akkor következik a nevelés második etapja, második fázisa, a felvilágosítás, amely kiterjed a nemi életre, az anyaságra, a szülésre, a nemibetegségek elleni védekezésre.

Ki világozison föl!

Az iskola, a hitoktató, a tanító, az iskolaorvos!

Nem, ezerszer nem. Az általános felvilágosítás tapasztalat szerint sokkal több kárt eszínél, mint amennyit használ. A felvilágosításnak egészen egyenlőnek, individuálisnak kell lennie, ki ismerheti jobban az egyént, a véréből való vért, mint a szülő.

Az anyai szeretet és az apai tapintat bizonyára megtalálja a kellő megoldást erre.

Mindenesetre hőlesen eszokszkiz az az anya, ki leánya veleszületett szemérmességét még jobban fejleszteni íparkodik, mert a csábítás ellen legjobb védeobástya a nő szemérmessége.

S ha a véletlen úgy hozza magával, hogy a családban megbetegszik a gyermek, a fiú, úgy legyen annak legjobb megértő és támogató társa az apa, mert csak ez biztosítja a nyugodt, mindenre kiterjedő kezelést, a teljes gyógyulást, csupán ez védi a család hozzátartozóit a házi fertőzéstől. Sok évi tapasztalat alapján mondhatom, hogy ezen szülői megértés nagyban erősíti és emeli a gyerek és szülők között fennálló erkölcsi kapcsolatot. A sport nevelő szekszuális hatását már előbb kidomborítottam.

A trianoni határok mihamarabb szét vállanak, elti mek. Ezeknek eltüntetéséhez azonban segítségül hozzá kell járnuunk egy egészes fizikai és szellemi munkára képes emberanyag gyűjtésével.

Ezen emberanyaggyűjtés a gyermekvédelem, azaz a megszületett gyermek életbentartása.

Magyarország a kormány támogatása, báró Szeberényi fáradhatatlan munkássága, a Stefánia védőszövetség lelkes, mindenre kiterjedő gondossága folytán a legjobb úton van ezen cél elérésére.

Okosan, céltudatosan, előrelátóan, erős nemzeti összetartással, nagy fűji szereteténél fogva azonban ezen téren Európában egyedül Németország vezet.

Az egykori nagy „Biharországnak” most összeszűgödött kicsi vármegyéje, történelmi nevezetese új megyeháza építetett. A felavató ünnepségen egy megyeheli úr hazafias érzésektől lángoló beszédében a következőket mondta: „Kisbentente, nagybentente, drága pénzen megfizetett kőmekeket tart körülöttünk, meg tudnánk milyen a magyar hadsereg”.

„Kár a pénzért, megmozdítjuk nyitlam, a mozgósítás első napján 35.000 katona, a mozgósítás második napján 8 millió magyar, a mozgósítás harmadik napján 20 millió magyar.”

Ezen cél elérésére, magyar anyák szülni kell, még pedig magyar apák! — egészes gyermekeket.

Portyázás.

A „Magyarországi Szocialista Párt“ kiadta a jelszót a képzeletében élő tömegeknek, hogy: „Ki ez utórá!“. Az igazat megvallva, hirtelenében nem is tudtuk, hogy a sok internacionálé közül melyikhez tartozónak is vallja magát ez a kis pártocská, míg végre a kezünkbe akadt egy titokban terjesztett röpcédulája. „Nem kell megijedni a fenyegetések-től, sőt egy kis vértől sem!...“ uszít a ró pöcölta. Hát ez már tiszta és világos beszéd, így már könnyen egymásra ismerünk. Mert így a „Magyarországi Szocialista Párt“ elnevezés állásztó függönye alól is kilóg a lóláb, a kommunizmus ördögi szimbóluma: a vér. Persze, mindig a más vére, sohasem az övék. Elszörnyűkődünk annyi emberi elvetemltség láttára: hát még mindig nem volt elég a vérből? A világot sem vonjuk kétségbe a magyar munkásságnak azt a jogát, hogy szociális és anyagi helyzetének javításáért küzdjön, hiszen az nemcsak az ő érdeke, hanem a nemzeté is. Addig, amíg ez a küzdelem a törvény kereteinek és a nemzet egyetemes érdekeinek tiszteletben tartása mellett folyik, nincsen semmi beleszólásunk. De mihelyt vérről beszél valaki, ott már mi is beleszólunk a vitába, akár a munkásság vévéről, akár a mienkről van szó; nekünk egyformán magyar mind a kettő. Azok a fellujtók pedig, akik a mások vérenek felajánlásával biztatgatják egymást bátorságra, jegyezzék meg maguknak, hogy mi sem vagyunk ön olyan ijedősek. Az igaz, hogy nem szonyjukozunk úgy a vért, mint ők. De ha éppen arra kerül a sor, mi sem ijedünk meg tőle.

A százezrek felvonultatásával fenyegető nagyhangú bejelentések egyébként kudarcot vallottak: megtörték a munkásság józom belátásán. Egyellen meg sem lépett ki az utórá március 7-én azzal a szándékkal, hogy tüntessen. Pedig a kommunisták szentül meg voltak győződve, hogy akadnak emberek, akik elhiszik nekik, hogy minden nyomorúság, munkanélküliség és szegénység egy csapásra megszűnik, ha egy néhány száz ember az utcán megdobálja a rendőroket, beveri a kirakatokat és az Apponyi-tértől a Városligetig szidja a kormányt. És bámulni való naivitással remélték, hogy az ország nyolcmilliónyi lakossága még egyszer el fogja tűrni, hogy az ország sorsát a telihatalmú Dob-utórával szövetkezett budapesti Városliget „igogassa“. Nem akarnak beletörődni, hogy a kommunizmus gonosz és ostoba tanonak még a magyar munkásság igazi lömegei is megvetéssel fordították hátat s hogy éppen a kommunizmus tanulságai okozták azt, hogy a magyar munkásság nagy része a maga benső egyéniségében ma sokkal közelebb áll a keresztény és nemzeti gondolathoz, mint amakelőtte. Március heterlike beigazolta, hogy Magyarországon többé nem lehet kommunizmust kezdeni és hogy az utórá immár nem a politika, hanem kizárólag a közlekedés céljait szolgálja.

Önkénytelenül is eszünkbe jut a beteg tisztiszaga, aki a hana alá hőmérőt dugott a gardájá; meggyedőre malva pedig megkérdezte, hogy mi van a hőmérővel? „Itt van még a hánom alatt, Hadnagy úr, — felelte a beteg, — nem is veszem ki, mert azé valamivel jobban is érzem magamat

tőle“. A derék honvédet megmosolyogjuk, ezzel szemben azonban csodát emlegetve, tágranyilt szemekkel halgatjuk a betegek fogadkozását, akik nem a hőmérőtől, hanem a delejes asszony keze érintésétől érezték magukat „valomivel jobban“. Pedig a két eset meglehetősen azonos. Maga a kézrátétel útján való gyógyítás egyébként nem egészen új dolog, a múlt században pl. a hadseregben néha járványszerűen fellépő fej- és gyomorfájást (nagyobb kivonulások előtt stb.) egyszerű delejes kézrátétellel gyógykezelték a szolgálatvezető; az eredmény meglepő volt és ami a fő, igen olcsó, még annyiba sem került, mint egy aszpirin. A csodához persze annyi köze volt az egésznek, mint a sashalomi asszony delejezésének. Illetve, hogy az utóbbi sokkal célszerűbbnek bizonyult. Mert amíg például neves egyetemi tanárok, akik egész életükkel a tudományok szentelték és akik az igazi betegek ezreit adták vissza az életnek: megszanált fizetéssel villamoson járnak, addig a delejes asszony két hét múlva már autón járt és titkár tartott magának, mert ezek nélkül tudniillik nem lehet delejezni. Egyébként tökéletesen igaza volt, mert ami biztos, az biztos. A csoda ritkán tart tovább három napnál, egy jó autó azonban sokáig eltart, ha jól gondolják. *Figyelő.*

A Csendőrségi Lapok pályázata.

Előző pályázatunk sikere, de bajtársaink több oldalról hozzánk juttatott kérelme is arra indít bennünket, hogy nyomozási pályázatunkat az alábbiakban megismételjük.

A Csendőrségi Lapok szerkesztősége tehát ezennel új pályázatot hirdet a legjobb nyomozásra, amelyet a csendőrség tagjai 1919 augusztus hó 1-e utáni időben teljesítettek és amelynek következményeképpen a bíróság a gyanúsítottat elítélte.

Pályázhatik minden tényleges vagy volt tiszt-helyettes, altiszt és csendőr, aki a leírt nyomozást maga vezette vagy azt közvetlenül és cselekvőleg irányította.

A nyomozás lefolyását olyan részletesen kell leírni, hogy a leírásból a nyomozás kiindulási helyzetét, az ahól levont következtetéseket, a gyanúsított ellen rendelkezésre álló vagy beszerzett gyanuokokat és azok alapjait, a gyanúsított védekezését, a fontosabb tanúk előadását, a nyomozás lényeges fordulatait, a nyomozó egyes intézkedéseit, azok okát, célját és eredményét, a bizonyítékokat, azok beszerzésének módját és értékesítését, egyszóval az elbírálás szempontjából fontossággal bíró összes körülményeket meg lehessen állapítani. Helyesgek és személyek neveit teljesen ki kell írni.

Legjobb nyomozásnak az a nyomozás fog tekinteni, amelyben a nyomozó csendőr — a szabályok pontos betartása mellett — a bizonyítékok beszerzésénél a legnagyobb szakértelmet és leleményességet tanúsította, tekintet nélkül arra, hogy a gyanúsított bűnösségét beismerte-e vagy sem.

Az, hogy a bűneselekményt a gyanúsított mikor követte el, mellékes, a nyomozásnak azonban feltétlenül az 1919 augusztus 1-e utáni időben kellett lefolynia. Esetleges stilusbeli hiányosságok a pályamunka elbírálására nincsenek befolyással.

A pályamunkákat félhasábosan, az ívnek csak egyik oldalára, könnyen olvasható írással — lehetőleg írógéppel — kell leírni. A pályázathoz csatolni kell:

a) két olyan bajtárs írásbeli nyilatkozatát, akik a nyomozásban maguk is résztvettek vagy annak mikénti lefolyásáról közvetlen tudomásuk van. (Lehetőleg a járőrtársak, vagy ha csak egy járőrtárs volt, úgy az és az őrsparancsnok vagy helyettese.) A nyilatkozatot aláíróknak igazolniok kell, hogy a nyomozás szó szerint úgy folyt le, ahogy a pályázatban le van írva;

b) a vonatkozó bűnügyi feljelentés (tényvázlat) fogalmazványát és

c) az ügyben hozott elsőfokú bírói ítélet másolatát, ha azonban azt a felsőbíróóság megváltoztatta, a jogerős ítélet másolatát is.

A pályamunkákat felterjesztés előtt az előjáró szárnyparancsnokkal láttamoztatni kell.

Ha a pályázó a nyomozásért dícséretben vagy jutalmazásban részesült, ezt a körülményt a pályázat végén fel kell említeni.

A „Csendőrségi Lapok“-ban már megjelent vagy ezután közlendő nyomozásokkal a pályázatban szintén részt lehet venni, ebben az esetben azt nem kell újra leírni, csak a mellékleteket kell pótlólag bekiüldeni.

Pályadíjak:

1. díj 10 darab tízpengős arany;
2. díj 5 darab tízpengős arany;
3. díj 3 darab tízpengős arany;
4. díj 2 darab tízpengős arany.

Pályázati határidő 1926 szeptember 1. A pályamunkákat a „Csendőrségi Lapok“ szerkesztőségének (Budapest, I. ker., Országház-utca 30. szám) kell bekiüldeni.

A pályázatok elbírálására a szerkesztőség a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottságát és a budapesti kir. ügyészség egy tagját fogja felkérni.

A döntés eredményét folyó évi karácsonyi számban fogjuk közölni.

A díjat nyert pályamunkák a „Csendőrségi Lapok“ tulajdonába mennek át. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy esetleg a díjat nem nyert pályamunkákat is — a szokásos írói tiszteletdíjak mellett — a „Csendőrségi Lapok“-ban közölhesse.

Az életet adolm, a lelket visszatartani dolgyösen az Istennek, ala utta s akítól azt nem kérte senki, az azoknak az örönye, akik nem hisznek.

Jókai.

SZOLGÁLATI-EB ÜGYEK

I. A m. kir. csendőr kutyatelep közleményei.

1. A telep.

Utolsó számunkban a telep célját és annak keretén belül a tenyésztést és kiképzést írtuk le. Felemlítettük, hogy jelenleg hogy történik ez s hogy a jövőre nézve mi a terv.

A telep tenyésztési kísérleteket is eszközöl, még pedig úgy, hogy tisztafajtájú és alkalmazhatóság tekintetében kiváló, különböző fajtákhoz tartozó kanokat és szukákat párosított. Tenyésztési kísérletek keresztülvételére csakis a telep hivutott, mert a tenyésztési kísérletekkel járó és feltétlenül szükséges szigorú ellenőrzésre, valamint az eredmény elbírálására csakis a telep alkalmas.

Nem elég t. i. az, hogy valaki elhatározza, hogy ő most kísérletet tesz és két különböző fajtájú ebet hoz össze, ezt kidolgozott terv alapján kell megtenni. Minden ilyen kísérletnél tehát az alábbi pontokat gondolja meg a tenyésztő.

Ha két különböző fajtájú ebet keresztelünk, valószínű, hogy az ivadékok mindkét fajtának a tulajdonságait örökl. Nekünk tehát legelőször is tudnunk kell, hogy mit akarunk, vagyis, hogy milyen tulajdonságokat akarunk a leendő ebbe átplantáltatni. Ennek oka van, mellyel a tenyésztőnek tisztában kell lennie. Ilyen ok lehet pl., hogy az egyik fajta éghajlati viszonyainkhoz nagyon jól hozzászokott, de tanulmányosság vagy gyorsaság terén a kívánalmáknak nem felel meg; a másik ellenben, amellyel keresztelni akarjuk, éppen az utóbbiakban jó, míg éghajlatunkat nem bírja. Ez volna tehát a kiindulópont, vagyis a kísérlet alapja.

Ha a tenyésztő tisztában van azzal, hogy mit akar, akkor a kísérlet nehezebb része következik, mely abból áll, hogy a szülőegyeteket kollékeppen kiválasztja. A kiválasztásnál fontos annak ismerete is, vajjon az adott szülőegyetek milyen átörökítő képességgel bírnak, amit rendszerint csak az ivadékokból lehet megállapítani. Ebből következik tehát, hogy kísérleti célokra csak olyan egyedeket szabad használnunk, melyeknek átörökítő képességét a tiszta fajtenyésztésben kipróbáltuk, vagyis más szóval csak fajtájukban „teljesen vérszilárdnak“ bizonyult egyedekkel eszközölhetünk eredményes kísérleteket.

Ennek okát a fentiekre kívül azzal is magyarázzuk, hogy: a keresztelést azért eszközöltük, hogy kétféle tisztafajtájú egyednek jótulajdonságait egyesítsük. Ezt sohasem érhetjük el, ha a két egyed nem eléggé vérszilárd, vagy egyikük nem vérszilárd, mert ilyen esetben egy nem kívánt alavizmus (visszaütés) keletkezhetik, vagy pedig csak a vérszilárdabb szülőegyet tulajdonságai ütnek át, míg a másik az átörökítésben aktív szerepet egyáltalán nem játszik, hanem csak vetőgép vagy termelő tulaj gyanánt szerepel.

Továbbmenve: nemcsak maga a vérszilárdság határoz ilyen esetben, hanem az átörökítés ereje is. A kísérletnél fontos, hogy a két szülőegyet egymás átörökítő tudó tulajdonságait ne nyomju el. Ezt is csak kipróbálással lehet elérni. Sohasem sikerülhet a terv, ha pl. a gyorsaságot átörökítő szülőegyet ezt a tulajdonságot az ivadékokban állandósítja, de amellett az éghajlati viszonyainkkal szemben való puluságot ugyanannyi átiszármaztatja, a másik szülőegyet viszont a gyorsaságot bár nem ellensúlyozza, a náluk megkövetelt és benne rejlő szívósságot azonban nem képes ivadékaiba plantálni.

Mindehől kitunik, hogy minden kísérlet nagyon sok megfontolást igényel és körültekintés, ha eredményt akarunk felmutatni, ezért kis tenyésztő által egyáltalán nem fogantatható, mert hiszen a kiválasztáshoz szükséges nagy számú tenyészanyag nem áll rendelkezésére. Ha pedig a kísérletet lelkiismeretesen akarja eszközölni, nagy anyagi áldozatokat kell hoznia és a kísérleti ebeket természetesen feltétlenül megbízható tartási helyekre kell elhelyeznie.

Ezen rövid fejtegetésből már kitunik, hogy milyen káros, ha valaki terv, vagy anyagi eszközök nélkül ilyen kísérletekbe becsújtkozik. Ezért nem enged meg a telep, hogy a vezető tisztafajtájú ebét másfajtákkal összehozza.

A telepnek egy elég jól sikerült tenyésztési kísérletről be is számolhatunk. Még 1922-ben az egyik tanfolyamon, amelyen jelentősebb képezettek ki, a következő tapasztalatot nyertük. A német juhászok tulajdonságukkal, megbízhatóságukkal egyenesen, gyors ütemben való haladásukkal kitűntek, de a nyári meleget nem bírván, mihelyt víz közelébe kerültek, azonnal fürdőt vettek; a pulik szintén nagyfokú tanulékonyságot bizonyítottak, a meleget is jól bírták, fürgek voltak. nagyobb távolságon azonban nem eléggé arányos testalkatuk és rövid lábaik miatt könnyen kifáradtak, hosszú szőrük bozótos, bokros területek áthatolásánál gátlólag hatott, míg télen annyira rátapadt a hó szőrzetükre, hogy az egyedül testsúlyuk felét tette ki. Bokros területen, amikor a szőr tövisbe akadt, a puli elnyiffantotta magát, mert a bőre nagyon érzékeny és fájdalma következtében elfelejtette feladatát, a jelentéssel nem érkezett meg, míg sima területen ugyanolyan kitűnő volt, mint német testvére.

A telepparancsnok tehát elhatározta, hogy ebből a két fajtából kiválasztott megfelelő egyedekkel kísérletet eszközölhet. Így történt, hogy 1922 augusztus elején Csitri p. 5, Laurin nj. 1-gyel összeházasított. A simán véghezvitt párosítás után október 9-én 4 kan és 5 szuka (valamennyi koromfekete) jött a világra. Nagy volt tehát az öröm, de az ivadék túlságosan sok volt s így, hogy a kis anya kölykeit könnyebben felnevelhesse, csak 4-nek megbagyása lett megparancsolva, 5 tehát elpusztított. Az elpusztítással megbízott egyén az öt szukát kiemelte (hogy ezt véletlenül tette-e vagy szántszándékkal, az már nem volt megállapítható) és a négy kant megbagyta. Ezek közül 3 csonka farkokkal született. Egy még az első héten az alomban pusztult el, bizonyítékul annak, hogy kilenct semmi szín alatt sem tudott volna felnevelni Csitri. A megmaradt három kölyök nyolchetes korig teljesen puli jellegű viselt s csak a harmadik hónap végén volt észlelhető, hogy fejük megnyúlik és fülük a német juhászokéhoz hasonló tartást íparkodik felvenni. Tanulékonyságukat és az ilyen korban e yáltalán észlelhető mindenféle jó tulajdonságot magukkal hozták. Már ebben a korban előhoztak (apportiroztak) minden külön kiképzés nélkül. Ez arra sejtetett, hogy Laurin természetétől is örökölte. Hogy ez esetben nem esalódtunk, az a későbbi kiképzés során bebizonyosodott. Igaz ugyan, hogy Bátor ki. 8, XX. 1923 januárban szaporonyicában elhullott, míg Bárdos ki. 6 vezető híjján csak ritkán került ki a boxból, míg végül Kovács Gyula esendőr tulajdonába ment át, de Basa ki. 7 (amelyet sokan Cuni néven ismernek), Takáts főhadnagy keze alatt minden tekintetben bámulatosan fejlődött. A telepparancsnok számításában nem esalatkozott, mert egyik legértelmesebb és legjobb jelentősebbünk lett belőle.

Ugyanezen időben Miei nj. 20-t a kókai őrsön egy puli fedezte. A telep ezt megtudva, az ebet bevonta, mire rövidesen rá egy szukakölyköt hozott a világra. Ez, sajnos, 1923-ban a kiállítás alkalmával Budapesten megszökött és nem került meg többé.

1925-ben Csitri p. 5, Bob nj. 26 által fedeztetett; ebből az alomból származik Efraim ki. 23, Efezi ki. 24 és Effendi ki. 25. (Eloz 925-ben elhullott). Az alomban két szukatestvérük is volt, ezek azonban még a szoptatás ideje alatt pusztultak el. Jelenleg tehát ezen kísérletekből kifolyólag szukánk nincsen, de reméljük, hogy a közeljövőben sikerül ilyet is felnevelni.

Ami a terv sikerét illeti, bátran állítjuk, hogy számításunk nem esalt. Valamennyi ezen kísérletből származó eb küllemileg és természetében teljesen egyforma jellegű viselt. Karakterisztikus a megnyúltabb fej, a német juhászokya föltartása, a közepes termet, a kompakt, jól kötött törzs és végtagok, az airdalleterrierhez hasonló szőrzet (tehát átmenet a koloncos szőrzet a simához), valamint a bámulatos tanulékonyság, gyorsaság, munkabírási, megbízhatóság és bátorság. Az eredmény tehát nem maradt el, mert a kísérlethez származó ivadékok a mi viszonyaink között legjobban alkalmazható jelentősebb ebek, közepes testalkatuk tartásukat megkönnyíti s amennyiben sikerülne ezen kísérletet továbbfejlesztve, egy új fajtát kitenyészteni, úgy büszkén mondhatnánk, hogy a magyar eltenyésztés a legújabb időben új fajtát állandósított. Természetes, hogy ez nem márcól-holnapra sikerül, hanem legalább 10-15 évet igényel.

2. Vizsgák és versenyek.

Az idei vidéki szolgálati ebvizsgákra és versenyekre vonatkozó tájékoztatásunk a 3. szám 66. oldalán található.

Több helyről beérkezett kérdésekre tudatjuk, hogy mindenki a saját kerületének székhelyén vesz részt a vizsgán, illetve versenyen. Csak az esetben, ha egy kerületnél kevés nevező volna, versenynek az illetők a szomszéd kerület székhelyén. Akkor is úgy osztja be a telep a vezetőket, hogy lehetőleg kevés utazással és költséggel érjék el a vizsga és verseny helyét.

Nevezések: I. sz. esendőrkerülettől:

Kertész István törzsörrmester Hiu nj. 17.

II. számú esendőrkerülettől:

Buzás József esendőr, Diák nj. 101. s. (Matyi).

Kovács Gyula esendőr, Bello nj. 30.

III. kerülettől:

Zippán József törzsörrmester, Sidi nj. s.

Peszlen János esendőr, Matyi nj. 21.

Borsodi Kálmán törzsörrmester, ismeretlen nj. s.

Vitéz Németi Pál örmester, ismeretlen nj. s.

IV. kerülettől:

Varga István III. örmester, Ebbo nj. 155.

V. kerülettől:

Fonád Vendel esendőr, Dagadt uj. 94.

Cloos János tiszthelyettes, Matyi nj. s.

Gulyás Balázs esendőr, Cica nj. 12.

Hanga István örmester, Cili nj. 50.

VI. kerülettől:

Papp Bálint esendőr, Bella nj. 31.

Zolcsák István esendőr, Flóris d. 11.

VII. kerülettől:

Grego Ferenc esendőr, ismeretlen nj. s. továbbá az utóbbi kerület területéről:

Darvas Zeno okl. gnóza Egga nj. 165 (Muckó).

Tisztek és hasonrangúak külön csoportban vezetik elő ebeiket.

3. Gyakorlati eredmények.

1924 január 27-én H. L. nagybérő pettenpusztai bér gazdaságában a köolajos kamrából mintegy 15 l. köolaj tűnt el. A nyomozásra kivezényelt járőr vezetője Molnár Ferenc 2. o. th. volt, ki Bill nj. 28 szolgálati ebet magával vitte. A helyszínen megállapítást nyert, hogy a tettes a lopott köolajból nagyobb mennyiséget a kamrában el is csurgatott. A kamrában tehát erős köolajszag volt. Molnár a kutyát a látható lábnyomokra vezette és a nyom követésére biztatta. Bill egyenesen a 700 lépés távolságban lévő kocsislakásig vezetette a járőrt, annak konyhaajtáját kinyitotta és Molnár tiszthelyettes megállapítása szerint a tettes ottlétét heves berohanással jelezte. A kikerdezés folyamán kintunt, hogy tényleg az ott levo N. J. kocsis volt a tettes. A nyomozás teljes sikerrel végződött, a bűnjel megkeült. Ez alkalommal borull, ködös idő volt, szélesend uralkodott és a nyom sik, emberek által sűrűn bejárt terepen vezetett. A nyomozás igazolását Erdődi tiszthelyettes őrsparancsnok, Merő Miksa uradalmi intéző és Possert százados járásparancsnok eszközölte. Az ügy az ottani őrsön 105/924. szám alatt szerepel.

Véleményünk, hogy az eb nem annyira a tettes nyomát vette fel, mint inkább a petroleum átható szagát követte. Hiszen a tettes az olajos kamrában el is csurgatta a petroleumot, valószínűleg bele is lépett s így a nyom követése Billnek meg volt könnyítve.

A *műtészalkai* őrsről Zolcsák István esendőr jelent: Folyó évi január hóban egy embert betöréses lopás miatt elfogott. Midőn a gyanúsítottat az ügyészének leendő átadás végett a vasuti állomásra kísérte, az szökni próbált. A Zolcsák esendőr mellett levő Flóris d. 11 szolgálati eb nem volt rest és minden külön felszólítás nélkül a menekülő gyanúsított után futott és azt megállította.

Csodálkozunk Flórisnak ezen ténykedésén, mert a telepen — gyakorlatozás közben — sohasem akarta a beállított gonosztevőt szabályszerűen megállítani, pláne lefogni. Ha ezen gondolkozunk, magyarzatát abban találjuk, hogy ez az eb valószínűleg mekkülönböztet. (lásd Az eb nevelése és kiképzése című könyv IV.

Rész II. Fejezet és az V. Rész bevezetését). Bizonyítéka azonban annak is, hogy Zolcsák esendőr, mint vezető Flórisal foglalkozik, azt vezetni tudja és gyakorlatilag is alkalmazni képes.

II. Egészségügy.

Sajnálattal közöljük, hogy a telep állatorvosa, dr. Harazdy György főállatorvos felsőbb rendeletre más szolgálati beosztásba került. Tekintettel arra, hogy új szolgálati beosztása gyakori utazgatással jár, ninesen szándékunkban az amúgy is kevés szabadidejét rovatunk ezen részének továbbvezetésével lefoglalni.

Körünkből való kiválása alkalmával köszönetet mondunk neki eddigi fáradozásáért, valamint önfeláldozó és odaadó munkálkodásáért, melyet négy lábú barátaink egészsége érdekében kifejtett. Búcsúzása alkalmával vigye magával jó kívánságainkat, becsülésünket és baráti szeretetünket.

Addig, amíg felsőbb helyről újabb állatorvost nem osztanak be, rovatunk ezen részének rovására az I/1. részt fogjuk bővebben tárgyalni.

III. Tájékoztató.

1. Törzskönyvezés.

Nem fordult elő.

2. Kiutalt szolgálati ebek.

a) Kincstári ebek:

Derüs nj. 102 szuka Fehér Gyula esendőrtől Kozicz Kálmán esendőrnek Nagyigmánd.

Erma nj. 215 szuka Fekete József esendőrnek Kiskülfélegyháza.

Ermelyn nj. 216 szuka Kelemen Antal örmesternek Gyula.

b) Kötelezőny ellenében:

Bodri ko. 1. kan, Varga György gazdasági főintézőnek Külső Sárpuszta u. p. Ozora.

Emese ko. 46. szuka, ugyanannak.

Vera nj. 5. szuka, Adamkovits Sándor esendőrőrnagynak, Vác.

Edina d. 14. szuka, Tarninger István századosnak, Budapest.

Citrom ki. 12. szuka, Rudnyinszky Ferenc századosnak, Cegléd.

e) Tulajdonba való átadás:

Cica nj. 12. szuka, Gulyás Balázs esendőrnek Szóreg, miután a kötelezőnyben foglalt feltételeknek eleget tett. Átadás napja 1926 március 15.

3. Hirdetés.

Ujszászy István vkszt. százados Pajtás nj. s. kan ebét tartási nehézségek folytán átadná. Származása ismeretlen, alkalmazás terén azonban igen jónak mondható, közbiztonsági kísérő szolgálatban a vizsgát igen jó eredménnyel tette le. Tanfolyamon a telepen 1925-lea képeztetett ki. Cím Pécs, vegyesdandár parancsnokság.

4. Ertesítés.

A telep a jövőben pályázatot ír ki évente azon vezetők részére, akik szolgálati ebükkel, akár kincstári, akár saját, szolgálat közben a legjobb és legértékesebb eredményt érik el. A 3 legjobb eredményt díjazni fogjuk. Az elbírálás a beküldött működési napló alapján fog történni. Ezek kitöltésénél, illetve az eb működésének leírásánál a Csendőrségi Lapok 3-ik számában 1/3. „Gyakorlati Eredmények” alatt mondottak mérvadók. A működésnek természetesen hivatalosan igazoltnak kell lennie.

A díjazás — az eb működését tekintetbe véve — úgy a kísérő, mint a nyomozó szolgálatban külön-külön történik, vagyis úgy a kísérő szolgálatban, mint a nyomozó szolgálatban tanúsított három legjobb teljesítmény díjat nyer. A bírálóbizottság összeállítását annak idején közölni fogjuk.

Bar a pályázat kiírása csak később fog megtörténni, azért szükségesnek tartjuk a fentieket az elbirtó vezetőkkel közölni, hogy esetleges adaudó alkalmukat már most használniuk ki és az egyes eseteket már is papírra vessék. A pontos feltételeket és a díjakat, melyeket a telep fog rendelkezésre bocsájtani, közölni fogjuk.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A bajor esendőrség.

(Folytatás.)

Szolgálati Utasítás a bajor esendőrség számára.

(1922. évi kiadás.)

I. FEJEZET.

Általános rész.

1. §. A esendőrség feladata, hogy a polgári hatóságokat a közcsend, rend és biztonság fenntartásában, valamint a fennálló törvények és rendelkezések végrehajtásában támogassa.

2. §. A esendőr köteles szolgálatát a fennálló törvények, rendelkezések, utasítások, valamint az esetenként kiadott intézkedések szerint, saját személyes veszélyére való tekintet nélkül lelkiismeretesen teljesíteni; úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül tanúsított magatartásával köteles kiérdemelnit azt a tiszteletet, amelyet hivatása megkíván.

A esendőrnek előjárói parancsát feltétlenül teljesítenie kell.

Az előjárónak mindig jó példával kell előjárnia és előrendeljeit úgy kell ellenőriznie, amint az az utasításokban előírva van.

3. §. A esendőr, aki kötelességeit megszegi, kötelességmunkájában válik bűnössé, ha a kötelességmunkáját szándékosan vagy hanyaságából követte el, az állammal szemben minden ebből származott kárért is felelős.

4. §. A esendőrnek nem szabad előjáró hatóságának engedélye nélkül bármilyen bíróságon kívüli ügyben szakértőként szerepelnie vagy szakértői véleményt adnia.

5. §. A esendőrnek kötelessége a fennálló törvények és törvényes rendelkezések végrehajtását cseleves és nyomatékosan eszközölni, de emellett nem szabad megfélekednie arról sem, hogy a közönséggel való érintkezésben az előékenységgel és udvariassággal is különös kötelessége. Minden olyan felvilágosítást, amelyet meg szabad adnia, készségesen adjon meg. Szükségtelen zaklatást, továbbá minden túlságos vagy szükséglenül szigorú és nyersséget kerülni kell, hasonlóképpen óvakodjék a esendőr minden olyan ügybe való beavatkozástól is, amelyeknek elintézésé nem az ő hatáskörébe tartozik.

A rendelkezéseket és utasításokat határozott, de illetékes és udvarias modorban kell megadni. Engedtelenség esetén a szükséges intézkedéseket nyugodtan, biztosan és minden felesleges vitatkozás nélkül kell megtenni.

6. §. Szolgálati feladatok megoldásánál a körültekintés és megfontoltságon kívül a határozottság, nyugalom és önuralom az eredményes esendőrségi szolgálat teljesítés legfőbb feltételei, mert ilyen magatartás mellett nemcsak az elharmarkodásnak, hanem a visszaéléseknek is elejét lehet venni. Bosszantások és fenyegetések, szidalmak és ellentállások a esendőrt sohasem hozhat ki a sodrából; a felek szidalmazása vagy sértegetése minden körülmények között tiltva van. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy szolgálati fellépéseknél a formák betartása a esendőr biztonságát és a esendőrség tekintélyét növeli, míg azok figyelmen kívül hagyása a szolgálati feladata teljesítését megnehezíti és annak ártalmára van.

8. §. Sem a esendőrnek, sem pedig a esendőr hozzátartozóinak nem szabad semmiféle olyan szolgálatot elfogadniuk, amely a esendőrt pártatlanságában befolyásolhatná. Ha valaki a esendőrnek valamely különös szolgálatért jutalmazást ajánl fel, azt csak az előjáró hatóság engedélyével szabad elfogadnia.

9. §. A esendőrnek nem ajánlatos vadászattal foglalkoznia, mert ez őt — érthető okokból — könnyen elterelheti hozhatja szolgálati feladataival. Szolgálatban vadászni és halászni, vagy a szolgálati fegyvert ilyen célra felhasználni nem szabad.

10. §. A esendőröknek egymással szemben bajtársias és egyetértő magatartást kell tanúsítaniuk.

II. FEJEZET.

A hatóságokhoz való viszony.

14. §. A csendőrség előjárói a belügyminiszter, a kormány elnöke, továbbá a s olgalmi hatóságok főnökei, valamint azok csendőrségi előadói, továbbá a csendőrszervezetek, végül a járás- és őrsvezetők. (Bezirks- und Stationsführer).

Ha az a szolgálat érdekében szükséges, egyes esetekben — külön rendelkezéssel — más állami vagy községi tisztviselőt is fel lehet ruházni az előjáró jogaival.

16. §. Az előjárók jogosultak a csendőrt szóbelileg vagy írásban figyelmeztetni vagy megfeggyeni.

18. §. A csendőrök az ügyészség közegei; mint ilyenek kötelesek az illetékes ügyészek és az ügyész fellettes hatóságainak közvetlen rendelkezéseit is teljesíteni. Büntügyekben kötelesek a csendőrség minden ügyészség és bíróság (erdei ügyekben az erdészeti hivatal) rendelkezéseit is teljesíteni.

19. §. A csendőrnek joga van a vasúttalomságnak azokra a területeire is belépni, amelyek a közönség elől zárva vannak, ha ezt a szolgálat érdeke megkívánja, de a vasúti tisztviselő felszólítására magát igazolnia kell.

A vasúttalomság hatáskörébe tartozó különleges rendészeti intézkedéseket a csendőrnek csak az államfőnökkel vagy helyettesével egyetértésben szabad megtennie, kivéve, ha a késedelem veszélyes jár, mely utóbbi esetben a megtett intézkedésekről azt utólag értesíteni kell.

III. FEJEZET.

Kérelmek, jelentések, panaszok.

22. §. A csendőrnek személyes kérelmét, jelentését vagy panaszát szolgálati úton kell előterjesztie.

Fegyelmi büntetések ellen a csendőrnek jogában áll panaszt emelni. A panaszt annál a hatóságnál kell benyújtani, amely a büntetést kiszabta. A panasz elintézésére bivatott felsőbb hatóság döntése végérvényes.

23. §. Személyes ügyekben minden jelentést szigorú tárgyilagossággal, röviden kell megsejtkezteni és csak lényeges körülmények felsorolására kell szorítkozni. Személyes, tiszteletlen vagy illetlen kifejezéseket használni nem szabad.

IV. FEJEZET.

A szolgálatról általában.

24. §. A csendőr szolgálatát egyenruhában teljesíti. Egyes szolgalmi ténykedéseket csak akkor szabad polgári ruhában teljesíteni, ha azt a felettes hatóság kifejezetten elrendelte.

Ha egyes sürgős esetekben valamilyen sürgős szolgalmi ténykedést kivételesen mégis polgári ruhában kellene teljesíteni, erre a csendőrnek őrsvezetőjétől engedélyt kell kérnie. Ha az őrsvezető távol van (úgyisint az őrs- és járásvezetők által is) a polgári ruha felültehető, de ezt a körülményt a szolgalmi könyvecskébe be kell vezetni.

A járási közigazgatási hivatal a csendőrszolgálatról egyetértésben elrendelheti, hogy a csendőrök bizonyos szolgalmatokat átmenetileg polgári ruhában teljesítsenek.

A csendőr köteles személyi igazolványát úgy szolgálatban, mint szolgálaton kívül, szolgálatban ezenfelül még legalább a pisztolyát magával vinni. Amennyiben valamely előjáró a poska elvitelét el nem rendelte, a csendőrre van bízva, hogy azt szolgálatban magával viszi, vagy otthon hagyja-e.

A csendőr egyenruhájának szabályszerűnek kell lennie, fegyverzetét és szerelvényét köteles mindig jókarban, tiszta és használható állapotban tartani.

Rendes szolgalmatok kivételével a kerékpár, vasút, autóbussz vagy más közlekedési eszköz igénybevétele van megengedve, ha ezt a szolgálat természeténél megengedi. A csendőrszolgálat engedélyével szolgálatba rendőrként vagy más szolgalmi elbét is szabad venni, ha az az — fajtaját és idomítottágát tekintve — erre alkalmas és ha a szolgálat természeténél megengedi.

25. §. Az őrsvezető felelős azért, hogy alárendeltjeinek munkaerőjét a szolgalmi szükséghez képest teljes mértékben kihasználja. Szolgálatba való elindulás előtt a csendőr őrsvezetőjénél jelentkeznitartozik. Amennyiben különös körülmények (pl. éjjeli idő) azt igazolják, az őrsvezetőnek jogában áll a csendőrt ezen kötelezettsége alól felmenteni. Szolgálatból való bevonulást után az előfordult eseményeket vagy észleleteket az őrsvezetőnek szó elileg jelenteni kell.

Ha a csendőrnek — sürgős esetben — őrsparancsnoka távollétében szolgálatba kell mennie, akkor köteles arról gondoskodni, hogy az őrsparancsnok a távollét okáról és a szolgálatteljesítés helyéről tudomást szerezzen.

26. §. A csendőrnek hetenkint egy szabadnapot kell engedélyezni. Havonta legfeljebb két szabadnap eshetik vasár- vagy ünnepnapra, egyébként minden nap, tehát vasár- és ünnepnapokon is teljes szolgálatot kell teljesíteni. Amennyiben azo ban azt a szolgalmi viszonyok megengedik, vasárnap délelőtt alkalmat kell adni a csendőrnek arra, hogy az istentiszteleten részt vegyen.

30. §. Sürgős szolgalmatokat a csendőrnek azonnal teljesítenie kell, tekintet nélkül arra, hogy azelőtt vagy aznap mennyi ideig állott szolgálatban. A kiállításban nem álló csendőrök bszolgalmi teendőik elvégzése és a készségi szolgálat ellátása végett az előirt idő alatt az őrsön kötelesek tartózkodni. Szolgálaton kívül a csendőr állomáshelyén és annak közvetlen környékén (kb. egy órajárásnyira) szabadon mozoghat, gondoskodnia kell azonban arról, hogy őt az őrsvezető szükség esetén azonnal feltalálja.

Ha a csendőr állomáshelyét két óránál hosszabb időre elhagyni, avagy az előző bekezdésben említett távollétét túllépni szándékozik, erre az őrsvezetőtől engedélyt kell kérnie. Az őrsvezető jogában áll az állomáshely elhagyását betiltani vagy csak bizonyos időre korlátozni.

V. FEJEZET.

Az őrsvezető szolgálat.

31. §. Az őrsvezető közvetlenül a járásőrsvezetőnek van alárendelve; köteles azt minden szolgalmi ügyben tevékenyen támogatni és őt az őrs és a közbiztonság viszonyairól állandóan tájékoztatni.

32. §. Az őrsvezető, illetve annak távollétében helyettese felelős azért, hogy a szolgálat szabályszerűen teljesíttessék. Az őrsve tő kötelessége alárendeltjeit állandóan ellenőrizni és a szolgalmi teendőket azok képességeinek figyelembe vétele mellett lehetőleg egyenlően megosztani.

Az őrsvezető köteles a következő napi szolgalmi beosztást naponta lehetőleg este 7 óráig elkészíteni és a csendőrök szolgalmi könyvecskéjébe bevezetni. Saját szolgalmát illetőleg elegendő, ha azt közvetlenül elindulása előtt vezeti be a szolgalmi könyvecskéjébe. Amennyiben a egyáltalában lehetséges, ajánlatos a szolgalmi beosztást több napra előre elkészíteni.

33. §. Minden közszolgalmat a szolgalmi könyvecskébe be kell vezetni. Minden csendőr részére külön szolgalmi könyvecskét kell felfektetni, amely áthelyezés esetén az utódra marad. A szolgalmi könyvecskéket az őrsiradában kell megőrizni.

A járás- és őrsvezetők kötelesek a szolgalmi könyvecské alapján ellenőrizni, hogy a csendőrök szolgalmatukat szabályszerűen teljesítik-e. Az ellenőrzést a szolgálatban álló csendőrrel való találkozás útján, illetve azáltal kell gyakorolni, hogy az ellenőrző a szolgalmi könyvecskébe bevezetett adatok helyességéről meggyőződjék.

34. §. Ha a szolgalmi viszonyok valamelyik csendőrtől különösen hosszú tartalmú szolgálatteljesítést követeltek, úgy ez a következő napi vezénylésnél lehetőleg figyelembe kell venni.

35. §. Az őrsvezető köteles a csendőröket az országos csendőrközigazgatóság rendelkezési szerint oktatni és továbbképezni, úgyszintén köteles azokat a szolgálatteljesítéshez szükséges utasításokkal és utazási utakkal is ellátni.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Amikor sértett után kell nyomozni.

Nyomozták: HORVÁTH LAJOS III. főtörzsrőrmester, PUSZTAI JÓZSEF és KRÁNIKER LAJOS csendőrök. — Megirta: BARASICS KÁLMÁN tiszthelyettes (Keszthely)

(A Csendőrségi Lapok nyomo ási pályázatán negyedik díjjal jutalmazott nyomozás.)

A közbiztonság színvonala — amint azt mindannyian tudjuk — minden országban legelső sorban attól függ, hogy az illető ország életrendje nyugodt, vagy kevésbé nyugodt viszonyokra épül-e fel. Ha több a háború, akkor a bűnözés statisztikája is megvastagszik, mert egy-egy háború vagy egyéb megpróbáltatás a belső rend fenntartásától az államhatalom erejének igen tekintélyes részét elvonja; az ilyen csemények minde kor bizonyos fokú zűrzavart, rendszertelenséget visznek be a közéletbe s a rosszra fogékony emberek könnyebb lehetőségeket találnak arra, hogy a bennük szunnyadó rossz hajlamok tettekké válhassanak.

Ha ezt a megállapítást egy pillanatra egybevetjük a magyar nemzet történelmével, megalkothatjuk magunknak azt a képet, amely a magyar közbiztonság mindenkori harcainak kemény munkáját tárja a szemünk elé. A mi földünkön mindig volt háború, idegen megszállás, elnyomás, testvérharc; nem múlhatott el egy fél évszázad a haladás, fejlődés békés nyugalmában. Természetesen olyan is volt azután a közbiztonság és lsten esodája, meg talán a magyar ember ösztönös törvénytiszteletének és becsületességének példái, hogy még sokkal rosszabb nem volt.

A magyar közbiztonság azonban ilyen nehéz és áldatlan viszonyok között is kiverekedte magának azt a színvonalat, amelyre éppen testületünk első nagyerőpróbjára, a betyárvilág kipusztítása, után végre a háborút közvetlenül megelőző években eljutottunk. Amikor egy emberélet na y-nagy érték volt és tökéletes védelemben részesült a tulajdon legkisebb porciójára is. Rend, élet- és vagyonbiztonság teremtett a portyázó járórok lába nyomán és egy-egy er szakos emberhalál olyan országos esemény volt, amely a közvéleményt és hatóságokat egyaránt és hosszú ideig foglalkoztatta.

Most azután ugorjunk át a világháborút és nézzünk bele abba a társadalmi életbe, amely a hamis jelszavaktól megköttyűsödött, autókön vaktában száguldozó és ész nélkül szónokoló forradalmi emberek vezetése alatt burjánzott fel.

Nagyon természetes, hogy a haza védelmében teljesített fegyveres szolgálat s k kölcsönösen kioltott emberéletet jelent; a háború és vér egymástól elválaszthatatlanok. Ez a vér azonban nem tapad s a háborút járt emberek között tömegett találjuk a leggyöngyösb szívű embereknek, akik az ellenséggel szemben használták fegyverüket, de itthon egy csirkét meg nem ölnének.

Másként állunk azonban azokkal, akik bűnös hajlamokkal terhelték a világra. Ezek a háborúban vad vérengzési ösztönük számára Eldorádót találtak, amikor ölhettek úgy, hogy az megengedett, sőt a haza védelmében kötelesség volt. Ezek az emberek a lövésárokból is nem harcoltak, hanem gyilkoltak, mert horgalmas és állatias ösztönük titkos kielégülését érezték egy-egy esatannap után és éppen ez az aljas érzés az, ami a hecsületes harcot a becsületlen gyilkosságtól megkülönbözteti.

A háború végén azután ezek a felszabadult vad ösztönök a fegyvertelenség, felelőtlenység, szükségletlenség s végeredményében a bűn köntösében hazakerültek a harcerekre! és a forradalmi jelszavak köpönyegé alatt most már itthon korcsok és — sajnos — találtak is nagy számban kielégülést. A békés polgárok ablakait alatt ropogtak a puskák, eldugott pincékben működtek a kések, — az emberélet olcsó lett itthon is.

És éppen ebben az időben, amikor a követszettes, kemény kezű kormányzatra legnagyobb szükség lett volna, a gyöplő kövnyagos gonosztörők kezébe került

akik nem tudták, de nem is akarták szigorú kézzel megter mteni azt az átmenetet, amely a szenvedélyeket és féktelen gyilkolási ösztönöket megfékezette volna.

Mindezeket pedig betetőzte a munka nélküli való — nem csupán megélhetés — hanem meggazdagodás vágya minden áron, még embervéren át is.

Az alábbiakban egy gyilkosról lesz szó, aki nagyon jól tudta, hogy egy egész családot dönt a nyomorba, mert az egyedüli kenyérkeresőt szemelte ki áldozatul. A főtárgyalás jegyzőkönyvéből megismerik az olvasók azt a kiéhezett, fenevadnak inkább, mint embernek nevezhető lényt, amellyel az utóbbi években lépten nyomon találkozhatunk s hogy ez a típus hogyan fejlődhetett ki, azt csak a fentebb röviden összefoglalt előzményekből lehet megérteni.

Horváth Lajos III. főtörzsrőrmesternek érdeme, hogy a bűneselekmény hamarosan napvilágra került. Rendes szolgálatban, Keszthely községben portyázott Horváth III. főtörzsrőrmester és Krániker csendőr 1922 március 30-án 20 óra tájban. A járó megtudta, hogy a Stampfel-féle vendéglőben egy idegen (nem keszthelyi) férfi lovakat kínál eladásra. A járó felkereste az említett idegent és igazolásra szólította fel. Az Varga Lajos horgosi lakosnak mondotta magát s személyazonosságát egy szabályszerűen kiállított és körbelyegzővel ellátott községi bizonyítvánnyal igazolta. Az áruba bocsátott lovakról pedig nyomtatott úrlapra kiállított, bélyegzővel, sőt egészségügyi és irányítási záradékkal is ellátott és a lovak leírásával teljesen eg ez s a lovak tulajdonjogát igazoló okmányokat mutatott fel.

A járót azonban ezek ellenére is gyanusnak találta a járó s ezért az igazolásra vont férfit megmozdította. A személymozgás meglepő eredményre vezetett. Előkerült 3 darab járótól pótló. — kitöltetlen — de hivatalos bélyegzővel ellátott igazolvány, 1 darab irányításhoz használatos rugyantabélyegző festékpárnával és egy ismétlőpisztoly.

Mi sem természetesebb, mint hogy a járó kérdőzködni kezdett ennek a nagy felszerelésnek az okai felől. A válaszok természetesen nem voltak kielégítőek s ezért az idegent a járó őrizetbe vette.

Az újabb kikérdezés során is ragaszkodott az elsőiben bemozdított névhez és azt mondta, hogy fuvarosember s Keszthelyen akarta eladni a lovat, hogy másokat legyen magának.

Gyanús volt a dolog eddig is, de akkor még még gyanúsabbnak látta a járó az egész históriát, amikor a kocsi is alaposan átvizsgálta, mert vérfoltokat, és pedig friss vérfoltokat talált azon, amelyeket sárral próbáltak eltüntetni a kocsij deszkáinál. Ezt a felfedezést a pisztoly alaposabb megvizsgálása követte, minek az a megállapítás lett az eredménye, hogy abból röviddel azelőtt lövés történt.

Másnap felkereste a járó a községi előjáróság vezetőit akik azt a felvilágosítást adták, hogy az őrszetben levő férfi az előző napon, vagyis március 30-án, felmutatta az igazolványait és szabályszerű járót kiállítását kérte. Ezt a kérelmet azzal indokolta, hogy illetékes községének kifogyott a járótúrlapja, azért kapta az ideiglenes igazolványokat. Lovait azok alapján el is adta egy budapesti lókupecnek s úgy egyeztet meg, hogy ez a lovakat Keszthelyen vésdát. A kereskedőt azonban már nem találta itt s így kénytelen a lovakat Budapestre szállítani, a vasúton azonban csak szabályszerű járót felmutatása mellett teljesítik a szállítást.

A jegyző azonban nem teljesítette ezt a kérelmet. Amikor Horváth III. főtörzsrőrmester a jegyzőtől vett értesüléseit a gyanúsított elé tárta, az taktikail változtatott. Beismerte, hogy hamis nevet mondott. Igazi neve Turi Kálmán és szegedi illetőségű kőfaragó. A szegedi honvéd gyalogezred állományából, Szegedről szökött meg. Igazolványait hamisak. A lovakat és kocsit Szegeden, a diaferről lopta március első napjaiban. A bélyegzőket és az úrlapokat Budapestben szerezte. A pisztolyt Szegeden, a laktanyában lopta s azaz egyáltalában nem lövöldözött azóta sem ő, sem más. Hogy mitől véres a kocsi, a ról fogalma sincs. Ugy látszik, minden körülmények mellett is itt eserin hagyta már a fantáziája.

A szegedi rendőrség és honvédség válasza a táviratilag hozott intézett kérdésre hamarosan megérkezett

az őrsre. A honvédség állományába nem tartozott, tehát nem katonaszökevény, a rendőrség pedig azt válaszolta, hogy ilyen büncselekményről nincs tudomása, de a ló és kocsilopás tisztázása érdekében jó lenne Szegedre kísérni a gyanúsítottat.

Ezek után nyilvánvaló volt, hogy a gyanúsított „beismerése” hazugság volt és hogy kocsit és lovak ellopását — ami mégis csak súlyos büncselekmény — csak úgy önmagától vállalta, azt a meggyőződést keltette Horváth III. főörzsermesterben, hogy súlyosabb büncselekményről kell itt a leplet lerántania. Hiszen egészen egyszerű is az, hogy ha valaki egy koholt büncselekményt takarónak használ, akkor a palástolni szándékolt büncselekmény még súlyosabb kell, hogy legyen. Lopás büntetést, katonaságtól való szökést vállal takarónak, az tehát, amit el akar takarni, vagy rablás, vagy — mert a kocsit vérfoltjai is beszéltek — emberölés lehet.

Ezt — a távirati válaszok ismertetése mellett — a gyanúsítottnak is tudomására adta. Ez azonban gyorsan kitarított amellett, hogy bemondása megfelel a valószínű és feltűnő hevesen kérte a Szegedre való kísérést, hogy ott mindent igazolhasson, amit előadott.

Horváth III. főörzsermester azonban továbbra is megmaradt a józoni mérlegelés és ésszerűség álláspontján, nem akarta a dolgot elhamarkodni és átlatott a szítán, hogy a Szegedre való kísérés gondolata azért olyan kedves a gyanúsítottnak, mert egy hosszú vasúti utazástól szökési lehetőségeit vár.

A tabi zárny (akkor járás) területén történt gyilkosság, de gyorsan tisztázódott, hogy az más eset. A hónapokra visszamenőlegesen átböngészett körözések sem oldották meg a kérdést.

Ezért 1922 április hó 5-én körözést tettem közzé, a gyanúsítottat pedig átadta az őrs a keszthelyi kir. járásbírósnak oly jelentés kísérelésében, hogy valószínűleg gyilkosság terheli a lelkét s az ezirányú nyomozást az őrs folytatja.

Alighogy megjelent a körözés, megszólalt a telefon s a nagykanizsai őrs közölte, hogy március 30-án Máté József nagykanizsai fuvaros, a körözvényben leírt kocsival és lovakkal, egy ismeretlen férfi társaságában eltűnt s vissza sem jött. Valószínűleg gyilkosságnak esett áldozatul. A fuvaros nővére útan van Keszthely felé, aki a kocsit, lovakat és az elfogott egyént is felismeri, mert az éjszakát március 29-én náluk töltötte.

E telefonértesítés után a járőr újból kikérdezte a járásbírósi fogházban ülő gyanúsítottat, aki belátta, hogy bűnének következményei elől semmi módon menekülhet s ezért a következő, a valóságnak megfelelő történetet adta elő:

Március 29-én Nagykanizsára utazott azzal a szándékkal, hogy ott felfogad egy fuvarost, azzal kivitel magát a városból s egy alkalmas helyen agronóvi a fuvarost, a lovakat és a kocsit elrabolja, eladja és úgy szerez pénzt magának, amire égető szüksége volt. A nagykanizsai piacon Máté Józsefet ajánlották neki, akit fel is keresett a lakásán és meggyeztet vele, hogy másnap 200 koronáért átszállítja a búterait Nemesvidről Nagyfokosra. A megegyezés után kiment a város határába terepszemlét tartani; este pedig visszatért Máté József lakására, aki éjszakai szállást adott neki.

Hajnalban aztán kocsira ültek és elindultak Nemesvid felé. Még sötét volt, amikor az aszói erdő széléhez értek. Itt észrevétlenül előrántotta pisztolyát s a mellette jobbról ülő Mátéba belelőtt. Máté a lövésre felugrott és bírokra kelt vele (később beismerte, hogy ez nem igaz), de aztán leestek a kocsiról s a második lövés aztán már a földön érte Mátét. Amikor aztán még egy harmadik lövést is kapott, azonnal meghalt.

A gyilkos kocsira dobta áldozatát, melyen behajított az erdőbe és a sűrű fátalenyvesben, pokróccal letakarva elrejtette. A kocsival pedig Keszthely felé vette útját. A vérfoltokat sárral igyekezett eltüntetni a kocsit deszkáiról.

Az úttörő egyik községben azután helért egy koromszája és ott kiállította a hamis okmányokat. Keszthelyre érve, első dolga az volt, hogy szabályzerű járulat után nézzen. Fáradozása azonban hiábavalónak bizonyult, azért megkísérelte a lovakat hamis okmányok alattán továbbadni. De csak addig juthatott el, hogy a két darab láncot megveték tőle, a lovak eladását a járőr közbeléte megtiltotta.

Azzal védekezett, hogy a pénze elfogyott, keresethez

nem jutott s így szánta rá magát a borzalmas tetre. Valódi nevét tovább titkolta.

Máté József nővére felismerte a lovakat, kocsit és a gyanúsítottban azt a férfit, akivel bátyja az utolsó fuvarjába elindult. Ugyanúgy adta elő a gyilkosság előzményeit, mint a gyanúsított, azzal a keserű hozzáadással, hogy vacsorát is adtak a gyilkosnak, sőt az üdözt meg a maga ágját adta át neki s maga egy padon meghúzódvá töltötte az éjszakát. Azt is látta a gyanúsított, hogy atyjuk és a másik férfitestvére munkaképtelen s az ügy is nyomorúságosan tengődő család minden támasza és egyedüli kenyérkeresője a fuvarozással foglalkozó áldozat volt.

A további nyomozást már az arra illetékes nagykanizsai őrs egy járőre folytatta le. A gyilkos elvezette a járőrt a holttesthez a fenyvesbe. A boncolás megállapította, hogy már az első lövés halálos volt, mert az áldozat tüdejét szétroncolta és képtelenné tette arra, hogy a további támadás ellen védekezzen. Erre aztán beismerte a gyanúsított, hogy Máté az első lövés után felugrott s azt kérdezte: „Mi történt?”, leestek a kocsiról, anélkül, hogy a védekezést megkísérelte volna. Most már megmondotta a valódi nevét is: V. G., ihálydi születésű és illetőségű kályhás és kőfaragó. A gyilkosság előzményeit is feltárta, elmondta, hogy a háború folyamán megismerkedett L. V.-vel, akivel a háború befejezése után vadházasságra lépett. L. V. Mezőtúron 80.000 K-ért megvett egy földbirtokot, de a vételárból csak 5000 K-t fizettek ki. Az eladó követelte a vételár többi részét is, fizetni azonban nem tudtak. De a földtől sem akartak megválni, ezért határozta el V. G., hogy minden eszközt felhasznál a pénz megszerzéséhez.

Horváth Lajos III. főörzsermester ügyeége és nyitott szeme azonban megakadályozta abban, hogy gonosztettének bűnös gyümölcseit élvezhesse, valóságban is, hogy ez az elvetemedett, megrögzött és sivarlelkű gonosztévő még ki tudja hány büncselekményt elkövesse. Horváth III. főörzsermester ezért el is nyerte jól megérdemelt jutalmát: a kerületi pártisanokság dieserő okirattal látta el.

V. G.-t a nagykanizsai kir. törvényszék 1922 július 20-án megtartott főtárgyalásán az alább közölt B. 700/1922—20. sz. ítéletével halálbüntetéssel sújtotta. A pécsi kir. ítéletábla 1922 november 28-án tárgyalta a fellebbezést és a törvényszék ítéletét B. I. 1533/25—1922. sz. ítéletével helybenhagyta. A vádlott és védője semmiféle panasszal fordult a kir. Kúriához. A kir. Kúria 1923 február 7-én megtartott nyilvános tárgyalásán hozott B. I. 7728/1923—29. sz. végzésével a semmiségi panaszokat elutasította s ezzel az ítélet jogerőre emelkedett. Az elítélt kegyelmet nem kapott és a halálos ítéletet 1923 április 25-én végrehajtották rajta.

A nagykanizsai kir. törvényszék, mint bírói bíróság B. 700/1922—20. A Magyar Állam Nevében! A nagykanizsai kir. törvényszék, mint bírói bíróság gyilkosság, rablás és közokirathamítás büntette miatt V. G. vádlott ellen a vádtanácsnak B. 700/1922—19. számú véghatározatában foglalt vád felett Kenédy Imre dr. kir. törvényszéki tanácselnök, mint elnök, Podolay Juszta kir. törvényszéki bíró és Almásy Gyula dr. kir. törvényszéki bíró, valamint Bentsik Ferenc dr. kir. törvényszéki jegyző, mint jegyzőkönyvvezető részvételével. Szabó Lajos dr. kir. ügyéségi elnöknek, mint közvádlónak, a részvételei fogságban levő V. G. vádlottnak és Domján Lajos dr. ügyvéd, mint védőnek jelenlétében Nagykanizsán, 1922 évi július hó 20. napján megtartott nyilvános főtárgyalás alapján a vád érvélem meghallgatása után meghozta a következő ítéletet: V. G. 30 éves, rom. kat. vallású, Mihály születésű és illetőségű, legutóbb mezőtúri lakos, magyar állampolgár, nélfő (vadházassághoz) L. V.-vel), kályhás (kőfaragó), katonai volt, írni, olvasni tud, vagyonszal, vádlott bűnös a Btk. 278. §-ában ütköző gyilkosság büntetéseben, amelyet úgy követelt el, hogy Nagykanizsáról Galambok község felé vezető országúton 1922. március 30-án az ú. n. aszól erdő közelében Máté József nagykanizsai lakost előre megfontolt szándékból megölt. Bűnös továbbá a Btk. 344. §-ában ütköző rablás bűntettében, amelyet úgy követelt el, hogy a fenti alkalommal Máté József kocsiját, két lovat, továbbá a kocsin levő két láncot, két pokrócot, egy zsákot és egy keményt, tehát idegen ingó dolgokat, annak birtokából Máté József ellen alkalmazott azzal az erőszakkal, hogy őt megölte — abból a célból vette el, hogy azokat jogtalanul el tulajdonítsa. Bűnös végül a Btk. 391. §-ában ütköző a Btk. 392. §-a szerint minősülő és büntetlenül közokirát

hamisítás büntetőjében, amelyet úgy követelt el, hogy Nagykanizsán, 1922. év március havában — még a gyilkosság és rablás büncselekményeit megelőzően — Horgos község bélyegzőjével ellátott hamis közpögi bizonyítványt készített, majd pedig már a gyilkosság és rablás után ugyanazon napon, vagyis 1922 március 30-án, Keszthelyen 5 darab hamis járlati igazolványt állított ki, vagyis mindkét esetben hamis közokirátokat készített abból a célból, hogy a lovakat tovább adhassa és így magának jogtalanul vagyoni hasznót szerezzen s a hamis közokirátok készítéséből a meggyilkolt Máté József örökösire jogszerelem báramolható. A kir. törvényszék ezért V. G. vádlottat a Btk. 278., 348., 392. és 396. §-ai alapján összbüntetésül kötélt általi halálra ítélt. A vádlott a Bp. 480. §-a értelmében köteles az eddig felmerülő büntügyi költség fejében 2794 K-t és az ezután felmerülő büntügyi költséget az államkincstárnak megtéríteni, de a költségeket a kir. törvényszék az 1890. évi XLIII. t. c. 4. §-a alapján egyelőre behajthatatlannak nyilvánítja. Köteles a vádlott a Bp. 489. §-a értelmében Máté Mária sértettnek a hiányzó zsák és kendő értéke fejében 500 K-t kártérítés fejében az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt végrehajtás terhével megfizetni, amely közönség részbeni fedezésül a vádlott birtokából lefoglalt és büntelként őrzött 107 korona 50 fillért a Bp. 489. §-a alapján — az ítélet jogerőre emelkedése után — Máté Mária sértettnek kiadandó rendeli. A Bp. 489. §-a értelmében — az ítélet jogerőre emelkedése után — ugyancsak kiadandó rendeli Máté Mária sértett részére az elhalt Máté József ruhájában megtalált 25 korona készpénzt is. A kir. törvényszék a büntelként őrzött egy darab amerikai rendszerű pisztolyt, négy darab tülsényt, egy darab gummibélvezőt, egy darab festsékpárnát, egy darab közpösi bizonyítványt és öt darab járlati igazolványt a Btk. 61. §-a alapján elkobozhatni rendeli és ezeket a bűnjelkeket az ítélet jogerőre emelkedése után a kir. ügyészségnek megküldi. Végül elrendeli, hogy az ítélet jogerőre emelkedése után a Bp. 494. §-a alapján a kir. ügyészséggel, Máté Mária sértettel, a büntetés nyilvánartatása végett pedig Mihály község előjárásáigval és a m. kir. államrendőrség mezőtúri kapitányságával közöltessék.

Indokolás. A kir. törvényszék a főtárgyaláson a következő tényállást állapította meg: V. G. vádlott még a háború idejében ismeretlenséget kötött L. V.-val Budapestben és amidőn 1918-ban a háború befejeztével V. G. a katonaságtól leszerelt, akkor a már Öttömös községben lakó L. V.-t felkereste és vele mint vadházass élt együtt. Innen azután mindketten elkerültek Mihályra, majd pedig Bagolára. 1921. év január havában mindkétan Mezőtúrra költöztek, ahol L. V. egy földbirtokot vásárolt meg öv. Albert Jánosétól 80.000 koronáért, akinek azonban csak 5000 K foglaltot adott, ellenben a vételár többi részével adós maradt, jöhetett azt 1923. év január havában már ki kellett volna fizetnie, amde L. V. a vádlott állítása szerint fizetni nem tudott, mert mindkettőjüknek fogtán volt a pénzük. Öv. Albert Jánosé sürgette is a még bátralevő 75.000 K vételár kifizetését azzal a kijelentéssel, hogy ellenkező esetben kiteszi őket a birtokból. V. G. ettől az időponttól kezdve állandóan azon törte a fejét, hogy miképpen tegeyen szert pénzre a földbirtok megtarthatása céljából, illetve, hogy a még hátralévő vételárat az ágyastársa kifizethesse. Ilyen gondolatok hatása alatt 1922. március közpöi táján vonaton elutazott Mezőtúrról Budapestre, amely útjára magával vitt 80.000 koronát, amelyet L. V.-tól kapott; magával vitte a büntelként lefoglalt pisztolyt is a hozzávaló tülsényekkel, amely pisztoly, állítása szerint, még a katonai szolgálata után maradt nála. Budapesti tartózkodása alatt beszerzte magának a büntelként őrzött bélyegzőt, festékpárnát és öt darab járlati igazolványt nyomtatványt; az a gondolat fogamzott meg benne ugyanis, hogy lovat fog valamilyen tilos úton szerezni és akkor lövelevél fog kiállítani a ló értékesíthetése (eladás) céljából. Eme szándéka keresztülvitelére voltak neki szükségességek ezek a tárgyak. Budapestről azután Keszthely felé utazott el, de Nagykanizsánban megszakította utazását, itt állította ki sajátkezűleg a büntelként őrzött „közpösi bizonyítványt”, amelynek általa készített hamis tartalma az, hogy Horgos község jegyzője és bírja bizonyítja azt, hogy az igazolványban megnevezett I dr. saját nevevel és egészséges és róla járhat adható. Az igazolványokon levő aláírások természetesen szintén hamisak és ugyancsak hamis a következő körbélyegzés (köppecsét) is: „Somogy vármegye. Horgos község, 1908.” amely bélyegzést a vádlott a fentebb már körülírt módon vezette el. Mielőtt azonban az igazolványokat elkészítette volna, előbb még eladta az elrabolt kocsin levő két láncot összesen 230 koronáért, amely pénzért takarmányt vett a lovaknak. Az igazolványokat elkészítve, a községlovához ment, hogy ott a lovak eladásához szükséges járlati leveleket megnevezze; a közpösi jegyző azonban nem teljesítette a körelvet, mire a vádlott visszament a kocsmába, ahol a lovakat eladásra kínálta. A csendőrség előtt gyanús, hogy a lovakat eladásra kínálta, különösen arra való tekintettel, hogy a kocsi oldalán még láthatók voltak várnagyomok, mire őrizetbe votta V. G.-t. A bűntény elkövetése után a megölt egyént nővére, Máté Mária a nagykanizsai csendőrségnek

ványt azért készítette, hogy további útjában és céljai keresztülvitelében azzal igazolja és segítse magát. 1922. március 28-án a délutáni órákban érkezett meg V. G. Nagykanizsára, amikor is az éjjelt a vasúti állomáson töltötte. Másnap reggel, vagyis 1922. március 29-én bejött a városba és a piacon járkált. Eppen holtivósár lévén, beszédbe elegedett a napszámosokkal, akikől fuvaros után érdeklődött. A napszámosok több nevet említvén neki, ezek közül kiválasztotta a Nagykanizsán, Honvéd-utcában, lakott Máté Józsefet. Még a délelőtti órákban elment Máté József lakására, akit fuvarosul fogadott fel, azt mondván neki, hogy butorokat kell elszállítani Nemesvidről Nagyfokosra. Mindketten abban egyeztek meg, hogy másnap, vagyis 1922. március 30-án, hajnalban fogják elindulni. Ekkor V. G. eltávozott Máté Józseftől és elment a Nagykanizsa határában szántó Metz József földművoshoz; úgy délután félég óra tájban a nagyrései gát felől tartott egyenesen Metz József felé, akitől megkérdezte, hogy mi csinál, Metz József följelölté V. G. beszédbe elegedett vele, akitől mindjárt megkérdezte, hogy a lovak mennyit érnek. A vádlott levélvén a dűlőföld szélére, tovább beszélgetett Metz Józseffel, akitől azt is megkérdezte, hogy mire faj hallatszák az erdőből, amire Metz József azt válaszolta, hogy ott munkások dolgoznak. Körülbelül 3 óra tájban Metz József bevezetvén a szántást, készülődött hazafelé. A vádlott ekkor folytonosan Metz József körül forgolódott, miatt az a lovakat fogja be, többször végignézt Metz Józsefet, úgy hogy Metz József előtt ekkor gyanúsá vált a vádlott viselkedése és az az érzése támadt, hogy a vádlott el akarja őt tenni láb alól. M. kor már Metz József indult el, akkor V. G. megkérte őt, hogy vegye fel a kocsijárat. Metz József teljesítette is a kérését és V. G. az ő kocsiján tette meg az útát egészen a város végéig; itt azután leszállt a kocsiról és gyalog ment el innét Máté József lakására, ahol csakhamar lefeküdt. Másnap, vagyis 1922. március 30-án éjjel 3 óra tájban Máté József már felkeltette V. G.-t, aki még segített is Máté Józsefnek a lovak befogásában. A kocsira mindketten felültek, egymás mellett helyezkedtek el, baloldalt ült V. G., mellette jobbról pedig a lovakat hajtó Máté József. Útközben beszélgettek egymással, haladva azon az országúton, amely Nagykanizsáról Galambok község felé vezet; amint így elérkeztek az ú. n. aszól erdőhöz, itt V. G. elővette zsebéből a már előzőleg megölt pisztolyt és rálőtt Máté Józsefre; a golyó a bal mellkasán a 4-ik bordán mellett hatolt be és a jobb oldalán jött ki, keresztülszakítván a tüdőt is. A lövés után Máté József felugrott és azt kérdezte: „Mi történt?”. Erre V. G. másodsor is rálőtt, amely alkalommal a golyó a hátán keresztül a csigolyába hatolt. Erre Máté József lebukott a kocsiról, V. G. pedig utána ugrott, a földről felkelni készülő Máté Józsefre még egy harmadik lövést is tett, amikor is a golyó bátal a nyakszirtén hatolt be és agroncolást idézett elő. A lövések közül az első és harmadik feltétlenül halálos volt; az első sárillás (a tüdőroncolás) nagy vérvesztést idézván elő, már ez egymagában vére is előidézte a pár perc alatt bekövetkező halált, teljesen figyelmenl az egyrészt szintén halálos sérülést képező harmadik esettől; amidőn a lövés a sértett nyakszirtjét érte, Máté József, aki teljesen egészséges és fejlett egyén volt, az első lövés után védekezésre már teljesen képtelen állapotban volt. Ezután V. G. a meghalt Máté Józsefet feltette a kocsira, a holttestet letakarva egy pokróccal és befelé hajtott az erdő sűrűjébe. Mikor már mélyen bent volt az erdőben, ott a fiatal sűrű fenyvesben a holttestet ledobta a kocsiról a földre és letakarva pokróccal ott hagyta. Ezután a lovakkal és kocsival tovább hajtott Keszthelyre, ahol a Stampfl-féle vendéglőbe tért be. Itt azután abból a célból, hogy a lovakat eladhassa, kiállította a büntelként őrzött igazolványokat, amelyeknek általa készített hamis tartalma az, hogy Horgos község jegyzője és bírja bizonyítja azt, hogy az igazolványban megnevezett I dr. saját nevevel és egészséges és róla járhat adható. Az igazolványokon levő aláírások természetesen szintén hamisak és ugyancsak hamis a következő körbélyegzés (köppecsét) is: „Somogy vármegye. Horgos község, 1908.” amely bélyegzést a vádlott a fentebb már körülírt módon vezette el. Mielőtt azonban az igazolványokat elkészítette volna, előbb még eladta az elrabolt kocsin levő két láncot összesen 230 koronáért, amely pénzért takarmányt vett a lovaknak. Az igazolványokat elkészítve, a községlovához ment, hogy ott a lovak eladásához szükséges járlati leveleket megnevezze; a közpösi jegyző azonban nem teljesítette a körelvet, mire a vádlott visszament a kocsmába, ahol a lovakat eladásra kínálta. A csendőrség előtt gyanús, hogy a lovakat eladásra kínálta, különösen arra való tekintettel, hogy a kocsi oldalán még láthatók voltak várnagyomok, mire őrizetbe votta V. G.-t. A bűntény elkövetése után a megölt egyént nővére, Máté Mária a nagykanizsai csendőrségnek

A csendőrség Budapestén: március 7-én a budapesti rendőrséget támogatta.

bejelentvén azt, hogy a testvére nem tért haza, a nagykanizsai csendőrség intézkedésére Máté Mária Kesztyűtől V. G.-val s így csakhamar felfedeztetett a bűncselekmény minden részlete és annak összes körülményei. Az elrablott lovak, kocsi, továbbá a két ló, két pókróka, egy zsák és egy kendő együttes értéke 75-80000 korona; ezek az ingóságok — a zsák és kendő kivételével — Máté Mária birtokába visszakérültek. V. G. vádlott a fő tárgyaláson beismerte azt, hogy megölt Máté Józsefet, épen úgy beismerte a nagykanizsai csendőrség, a kir. ügyészség és a nag. kanizsai kir. törvényszék vizsgálóbírája előtt is. Teljesen részletes és kimerítő beismerő vallomása, valamint a fő tárgyaláson kihallgatott Máté Mária tőle esküvel megerősített vallomása, a helyszíni szemléről és a hullaboncolásról felvett jegyzőkönyv, a vizsgálóbíró által felvett vázrajz alapján, amely okiratok a fő tárgyaláson mind felolvasztak, illetve ismertették, s végül az orvosszakértőknek a fő tárgyaláson előadott véleménye és a bűnjelként lefoglalt pisztoly, 4 drb. töltény, mint tárgyi bizonyíték — alapján Máté Józsefnek V. P. vádlott által való megölése be van bizonyítva; a vádlott beismerése és Máté Mária tanuvallomása alapján ugyancsak kétségtelen a rablás elkövetése a végül a vádlott beismerése s a bűnjelként lefoglalt 1 drb. kélyegző, 1 drb. füstök-párná, 1 drb. közégsi bizonyítvány és 5 drb. járulagazolvány, mint tárgyi bizonyíték, alapján be van bizonyítva a fentebb körülírt tényállásnak az a része is, amely a közokirathamisítás megállapítására vonatkozik. Ennek eldöntésénél azután nem mar az a jogkérdés döntendő el, vajjon a vádlott az emberélet kioltására irányuló szándékkal előre megfontoltan vagy nem? A vádlott beismerte, hogy Mezőtúrról való elindulásakor a forgópisztolyt és a töltényeket magával vitte s a fő tárgyaláson megerősítette a kir. ügyészség előtt tett azt is, hogy a revolvert még otthon magához vette s azaz, hogy ha szükséges lesz, azt is felhasználva céltudatosan a megölt földhírvész hátrahagyott vételárának kioltására alkalmazta pénzét. A valószínűnek megfelelően

leismerő el a kir. ügyészség előtt tett azt a további kijelentést is: „Véglegesen azonban csak akkor határozta el, hogy ha kell gyilkosságot is elkövetek, mikor Nagykanizsára értam, mert már akkorra teljesen elfogyott a pénzem“. Egybevetve már most — a fő tárgyaláson is fenntartott — ezt a két beismerését és utalással már most a később kifejtendőkre is, nyilvánvaló dolog, hogy a fegyvert (s a töltényeket már Mezőtúrról való elutaztatásban azért vitte magával, hogy bármi áron, ha másképp nem lehetséges, még ölési eszekekedéssel is pénzhez fog jutni. A vádlott akaratil elhatározásában és lelki világában tehát már akkor megfogalmazott az emberölés gondolata, illetve ennek bekövetkeztétől eshetősége s hogy ezt szükség esetében adandó alkalommal megtehesse, ez okból és ebből a célból el magát a fegyverrel s amide az tán később még közelebb jut a bűncselekmény véghezviteléhez, ezt figyelembe véve teljes alkalmával volt tettének előzményeit, indokát és következményeit átgondolni és megfontolni; beismerte ugyanis úgy a kir. ügyészség, mint pedig a vizsgálóbíró előtt, valamint a fő tárgyaláson is, hogy 1922 március 28-án, amide Nagykanizsára érkezett, — tehát két nappal a gyilkosság elkövetése előtt — már elhatározta magában azt, hogy most már bizonyosan ölni fog és áldozata az a fuvarosember lesz, akitől a lovat el fogja rabolni. Beismerő végül azt is, hogy másnap — 1922 március 29-én — piactéri hetivásár alkalmával lényeg érdeklődött a fuvarosok neve és lakása iránt s beismerő végül azt is, hogy Máté Józsefet lényeg csak azért fogadta fel fuvarosnak, hogy őt megölje, a lovat elrabolhassa tőle s így pénzhez juthasson. A vádlott akaratil elhatározásában most már tehát a teljesen kész terv rajzolódt meg, most már tudván azt is, hogy kit fog megölni. Beismerő azt is, hogy a fuvarozás céljából való felfogadás csak légből kapott ürügy volt, neki nem is voltak buforai Nemesviden, amelyeket el kellett volna bárhová is szállítani, ellenben az állítólagos fuvarozás igen alkalmas volt neki ahhoz, hogy a kiszemelt áldozatát a legalkalmasabb helyen és időben eltehesse láb alól a rablás véghezvitelle céljából. Beismerő azt is, hogy a helyi viszonyokkal, a kérdéses országúttól és annak környékével teljesen ismerős lévén, már előre elhatározta magában, hogy akkor fogja megölni a kiszemelt áldozatát, amide az erdő közelébe fognak érni s előre tisztában volt azzal is, hogy a hullát el fogja rejteni s az elrablott lovakat és kocsit el fogja adni; beismerő azt is, hogy már a gyilkosság napját megelőző délután töltötte meg a pisztolyát. Mindezeket az általa is beismerő mozzanatokot tehát összefoglalva meg kellett állapítani azt, hogy a vádlottnak a tett elkövetésére használt fegyver birtoklása körül céltudatos eljárása, a fegyvernek pusztán csak a rideg pénzszerzés céljából való magához vétele és a tett elkövetése között felvett jelentékeny (2 heti) időtartam, valamint az a körülmény, hogy a vádlott az ölési eszekekménynek minden legkisebb részletét az eredménynek leginkább megfelelő sorrendben tervezett kiszámítással, hosszú időn át tartó átgondolással s nag. elővigyázzattal, az elhatározást és előre megfontolással jellemzőleg és félreismerhetetlenül tanúsítva módon hajtotta végre, a tett elkövetése után pedig szintén a legteljesebbi nyugalommal és hidegvérrel viselkedve felfogott és ravaszúggal akarja s onnan részére kiállíthatni a közégsi jegyzővel a járulagleveleket, midőn tehát ekképp az eljárásának minden részlete a tervezésben előre kidolgozott és megfontolt szándékra vall s az ő minden ilyen irányú beismerése is teljes összhangzásban van a tárgyi mozzanatokkal és ezekből szükségszerűleg levonandó egyszerű következtetésekkel, nem hagyinak fenn még legcsekélyebb kétséget sem az iránt, hogy a vádlott az emberölés tettet előre megfontolt szándékkal követte el. E helyütt kíván a kir. törvényszék foglalkozni a védelem azon álláspontjával, hogy a szándék nem irányulván egyenesen és határozottan az ölési eszeke „dolus eventualis“ esete forog fenn, ami kizárja a Btk. 278. §-ában meghatározott gyilkosság ún. álladékat. Ez az álláspont merőben téves. A jelen esetben ugyanis, bár kétségtelen dolog az, hogy a vádlott rabolni akart elsősorban s ebből a célból — s nem ettől függetlenül — hajtotta végre az ölési eszekekményt, legalább is ezt kell feltételezni, midőn ellenkező álláspontban a rablási célzattal teljesen független ölési készsége a vádlott terhére megállapítani nem lehet, de a jelen esetben kétségtelen jellemző az is, hogy a vádlott előtt csak az a lehetetlen eshetőség állt, hogy a megölt nem fog védekezni, illetve ellenállást kifejteni a rablás elhárítása céljából s így szintén majd nem kell őt megölni. A m. kir. Kuria 12.194/1898. sz. határozatában is (Bj. T. VI. 313.) kifejtették törvény- és logikai magyarázat felvételénél, hogy ha valamilyen bűntett el nem követése oly eset be nem következéséből van feltételezve, melynek bekövet-

kezése a tette előrelátása szerint bizonyos: akkor a bizonyos előre látott esettől feltételezett büntett elkövetése is bizonyos lévén, az elkövetésnek feltételezett volta csupán látszólagos, mely nem hogy nyilvánvaló esélyt a büntett el nem követésre, hanem azonos a számlának feltétlenül azon büntett elkövetésre irányított és így határozott voltával. A jelen esetben a megölt egyén fiatal korban levő, jól fejlett, teljesen egészséges, erőteljes egyén volt, aki hivatászerűleg, — a mindennapi kenyér előteremtése céljából — foglalkozott fuvarozásokkal, amely körülményekre való tekintettel a vádlott biztosan, minden észszerű kétféle kizáró világgalossággal előrelátta azt, hogy a megtámadott egyén a legelészántabb módon fog védekezni, vagyis a vádlott előre belátta azon eset elmaradásának lehetőségét, amely eset elmaradása esetében Máté József megölése állítólag elmaradt volna; eszerint biztosan előre látta a vádlott hogy az általa forrárt merényletnek okvetlenül Máté József élete ellen kell irányulni, ily esetben pedig a „dolus eventualis“-ról nem lehetvén szó; a vádlott szándékát már előre egyenesen és határozottan Máté József élete ellen is irányították kellett elfogadni; erre kell következtetni a vádlott eljárásából is, aki maga sem védekezett azzal, hogy az emberölés eszekeket végrehajtása előtt bármi más, enyhébb módon kísérletet volna meg Máté József várható ellenállását legyőzni. Ezek szerint tehát a vádlottnak a tényállásban körülírt eszekekményei a Btk. 278. §-ba ütköző gyilkosság, a Btk. 344. §-ba ütköző rablás, végül a Btk. 391. §-ba ütköző s a Btk. 392. §-a szerint minősülő és büntendő közokirathamisítás bűntettének tényálladékat állapítják meg. Minthogy a bűntény eljárási megindítását, a beszámíthatóságot kizáró és a büntethetőséget megszüntető ok nem forog fenn, azért a vádlottat a felelő bűncselekményekben hűnőnek kellett kirácsolni. A kir. törvényszék ugyanis nem fogadhatta el a védelem ama álláspontját, hogy a vádlott a bűncselekményeket öntudatlan állapotban követte el, illetve elmelehelése mez van zavarva és a miatt akaratlan szabad elhatározási képességével nem bír, tekintettel arra, hogy a vádlott elmelel állapotának megvizsgálására kiküldött orvosszakértők semmiféle oly tünetet, melyből elmelelre következtetni lehetne, nem észleltek, de a vádlott testi fejlődésében sem tapasztaltak rendellenességet s ily tünet az eljáró bíróság által sem észleltetett, sőt minden ilyen eshetőséggel ellentétben a bíróság a fő tárgyaláson is elhangzott orvoskértől véleményel teljesen egyhangzólag a vádlott előadásából, viselkedéséből és feleleteiből a legteljesebb határozottsággal azt állapította meg, hogy még csak a gyauja sem forog fenn annak, hogy a vádlott szellemi hanyatlásban, vagy kóros elmelegülésben szenvedne, vagy szenvedett volna a bűncselekmények elkövetése alkalmával. A vádlott tárgyává tett eszekekmények körüli szereplése a vádlottnak, amely tőle kétségekben sok fel-fűnő ravaszúság, felfűnő, sőt előrelátó és gondos, de gonosz indítékokra visszavezethető okosság nyilvánul meg, szintén azt igazolják, hogy teljesen épelméjű és teljesen szabad akaratú egyénről van szó; az orvoskértől által a vádlottnál észlelt erkölcsi fogyatékoság („moral insanity“) semmi lévén semmi összefüggésben a beszámíthatóság kérdésével, mindezekre való figyelemmel, minthogy a beszámíthatóság kérdésében nincs semmiféle kétség, vagy agály, a bíróság mellőzendőnek találta a védelemnek azt az indítványát, hogy a vádlott állítólagos időszaki öntudatlan állapotának, illetve elmelelállásának igazolására tanúk hallgatásának ki, annál is inkább, mert merőben lélektan, illetve jogi kérdésnek eldöntése tárgyában tanuvallomások megfelelő döntő súlyú értékek amúgy sem bíznak. A most kifejtett okokból természetesen azt is teljesen feleslegesnek és céltalannak találta a bíróság, hogy a vádlott elmelelállásának intézetbe szállíthatóságát a büntetés kiszabásánál semmi néven nevezendő enyhítő körülményt nem észlelt a bíróság, ellenben ezzel szemben a nagy nyomattal bíró súlyosító körülmények egész halmazát forog fenn; a már többszörösen büntetett előélet, a hosszú időn át tartó megfontolás, amely például ritkító nyugoltság és hidegvérűség folytán arra enged következtetni, hogy egy halvtul nem képes, teljesen gonosz lelkű, megátalkodott és elvetemült egyénről van szó, továbbá az, a valószínű kövételtség, amellyel az illető családát még nagyobb nyomorba döntött és egyelőn tanúsított, kenyérkeresőtől fosztott meg, a nagyfokú érzéketlenség és nemlétérő és társadalmi, erkölcsi és törvényes világrend követelményei ellen, ami különben ottana, hogy a vádlott a legcsekélyebb lelki megmozdulást, avagy lelkiismeretfurdalást nem érzte sem előzőleg, sem pedig később és a fő tárgyaláson sem az itélő bíróság előtt. Mindekre hivatkozva elváltól a szándékát munkálkodó végző Máté József körüli szellemi

ben is megnyilvánul, mert a bíróság indokoltan tartja a tanú ama benyomását és felelettel kélt hiedelmét, hogy a vádlott őt akarta elteni láb alól; ridegen gonosz és mindenből eszűl, szűnt ősz lelkiállás és gondolatvilága megdöbbentően tűnik ki a fő tárgyaláson tett abból a kijelentéséből, hogy a világbáború alatt „demegyilkosra“ nevelték, amiért „ki- (kínált)“ is részesült. Egy ilyen egyén, aki a haretéri büntetett szolgálatait nem a haza érdekében és védelmében állónak tekint, hanem minden jobb érzelmet megbotránkoztatva módon azt pusztán csak „tömeggyilkosnak“ nevezi és az erre való „rehabilitáció“ akarja kinyagarázni remény tétét, arra nem számítthat, hogy a haretéri szolgálatait elnyert kitüntetései legyenek esetleg betudhatók hármí vonatkozásában a javára. A közvélemény nyomor, az általa állított „éhség“ nem viliette rá a vádlottat a gyilkosság elkövetésére, mert hiszen L. V. vallomásaiból kétségtelen, hogy 80.000 koronával indult útjára, viszont pedig az a körülmény, amit a vádlott állít, hogy nincs tudatában annak, hogy a pénz hol van, talán elvezette — még a valószínűség látszatával sem bír, mert olyan ember, mint a vádlott, aki annyira vagyon- és pénzéhes, nem szokott oly könnyelműen bánni a pénzzel. A jelen esetben az sem enyhítő körülmény, hogy a vádlott az orvoskértől szerint az elhangzott nevelés és a mai ádórus körülmények következtében erkölcsi fogyatékos szűnő („moral insanity“) szenved, mert bármilyen mostoha körülmény közt lett volna a múltban s bármilyen rossz sorban legyen a jelenben is, ha feltéve van benne az erkölcsi érzéknek, a születésénél fogva mindenkébe coltott jó indulatnak csak egy kis parányi része is, akkor ilyen kegyetlen, mindenki érzését felkorbácsoló bűncselekményt még sem fog végrehajtani. Az ép elmével és szabad akaratil rendelkező emberi lény mindig képes arra, hogy különbözőtétet leve jó és rossz közt, ellenállni tudjon a belülről, vagy kívülről jövő kísértéseknek s ha ez még sem teszi, akkor nyilvánvaló, hogy a bűncselekmények elkövetése bármiféle körülmények közt is túlnyomólag az ő bűnös akaratára vezető visszra. A most felhozott nagy számú és igen nyomattal kos súlyosító körülményekre való tekintettel — enyhítők

A csendőrség Budapestén: március 7-én a budapesti rendőrséget támogatta.

hiányában — a bíróság a Btk. 90. §-ának szellemében a törvényben a gyilkosságra előírt halálbüntetéssel sújtotta a vádlottat. Az ítélet egyéb rendelkezése is idézett törvény-szabványon alapulnak és a büntetés megállapításának szükségesszerű jogi folyamata. A kir. törvényszék a védelem ama indítványát, hogy a fő tárgyaláson tanúként kihallgatott L. V. esketlenség meg, elutasítandónak találta és a tanú megeskötését a Bp. 221. §-nak 1. pontja alapján mellőzte, mert a vádlottal való közeli érdekeltségi viszonyból fogva (a vádlottal évek óta kereszttel ágyas viszonyt folytatott) gyanú forog fenn az iránt, hogy az elkövetett bűncselekményeknek kisebb, vagy nagyobb mértékben részese. Nagykanizsa, 1922. július 20. Dr. Kenedi Imre s. k. kir. törvényszéki tanácselnök, a fő tárgyalás elnöke. Dr. Almásy Gyula s. k. kir. törvényszéki bíró, előadó. A Bp. 494. § értelmében bizonyítom, hogy az ítélet jogerős, bizonyítom azt is, hogy a kegyelmi kérelmem elutasítása következtében a halálbüntetés végrehajtott. Nagykanizsa, 1923. apr. 25. (Olvasathatlan aláírás), kuriai bíró, a kir. tsvszék elnöke.

CSENDŐR LEKSZIKON

15. Kérdés. Mi a pontos elhatárolása a talált dolog büntetőjogi fogalmának a lopott dolog büntetőjogi fogalmától?

Válasz. Találni csak olyan dolgot lehet, amely tulajdonosának vagy birtokosának tényleges uralmi köréből kiesett, úgy, hogy a tulajdonos vagy birtokos ehhez tetszés szerint több hozzá nem férhet. Ha tehát az ilyen dolgot a találó nem veszi fel, biztos lehet benne, hogy azt mint elvesztett dolgot fogják mások tekinteni, esetleg nem kényes erkölcsi érzésű emberek szabad zsákmánya lesz avagy az elkallódásnak és pusztulásnak van kitéve. Nem fontos tehát az a szempont, hogy a találó tudja-e azt, kié a dolog? A fontos az, hogy a dolog vagy a helyiség, ahol a dolgot elejtették vagy elvesztették, áll-e valakinek kizárólagos rendelkezése alatt. Ha tehát olyan helyen vagy helyiségben találtak valamely nyilvánvalóan elvesztett dolgot, amely senkinek sem áll kizárólagos rendelkezése alatt, talált dologról, ha pedig olyan helyiségből vagy helyről tulajdonított el valamely elejtett tárgyat, amely valakinek kizárólagos rendelkezése alatt állván, annak hatalmi körébe esik, lopott tárgyról van szó. Valaki a fuvar céljából igénybe vett szánban felejtette értékes tájékpipáját. Ezt megtalálja a szán kasában egy másik, aki szintén fuvar végett vette igénybe a szánkötőt s eltalajdonítva, magának megtartja. A fentiek szerint a tájékpipa eltalajdonítója lopást követett el, mert a pipa a szánkötő tulajdonosának birtokában volt, ha mindjárt erről sem a szánkötő tulajdonosa, sem a pipa tulajdonosa nem is tudott.

16. Kérdés. Mi a jelentősége a Btk. 365. §-ában megjelölt 8 naptal? Azt jelenti-e, hogy a találó 8 napon magánál tarthatja a dolgot s elegendő, ha csak a nyolcadik napon tesz jelentést a halálbüntetés vagy adja vissza a talált holmit elveszítőjének?

Válasz. Ha a 8 nap letelte előtt a találó nem tanúsít oly magatartást, amelyből alaposan következtethető, hogy a talált dolog eltalajdonítója van szándékában, nem tekinthető a jogtalan elszajátítás elkövetőjének akkor, ha a nyolcadik napon tesz jelentést vagy a 8 napon adja vissza a dolgot tulajdonosának. Am ha megállapítható, hogy a találó a nyolce nap határidőn belül is oly magatartást árult el, amely a dolog eltalajdonításával egyértelmű, a nyolcadik nap letelte előtt is megállapítja a bíróság terhére a jogtalan elszajátítás vétségét. Az tehát, aki megtalált egy szelvért a s nála érdeklődő tulajdonos előtt azt eladta, elkövette a jogtalan eltalajdonítás vétségét, bár még nem telt el 8 nap a találás óta. Hogy az órái a találás után 8 napon belül mégis visszaadta a tulajdonosnak, ez csak annyit jelent, hogy megmondta a dolgot, a bűncselekményt azonban befejezte. A jogtalan elszajátítás lényege nem a 8 napi határidő elmulasztásában áll, hanem oly szándékú cselekményben, amely a talált dolog elszajátításával azonos. A 8 nap itt csak annyit jelent, hogy más adat híján ebből következtet a bíróság az elszajátítás szándékára. Viszont, ha a találó igazolni tudja, hogy a dolgot elszajátítást éppen nem volt szándékában, hanem ezt

a határidőt feledékenységéből, jóhiszemű megmondolatlanságból vagy valamely fizikai akadály miatt mulasztotta el, nem fogják terhére megállapítani a bűncselekményt a 8 napi határidő elmulasztása ellenére sem.

17. Kérdés. Egy csendőr járőr nyomozás végett megjelenik aralás idején egy mezőgazdasági birtokon, ahol a gazdasági intéző becsürelve a járőr munkáját, becsületsértő kijelentéseket tesz. Az elkövetett becsületsértés büntető üldözése szempontjából a járőr tagjai saját személyükben sértettek-e vagy pedig együttesen a m. kir. csendőrség részének tekintendők-e?

Válasz. Az elkövetett becsületsértés az 1914.XLI. t.-c. 4. §-a szerint minősül, mert a járőr hivatalának gyakorlására vonatkozott s így felhatalmazásra, hivatalból üldözendő. Ha a járőr nem tekintjük a m. kir. csendőrség egyik részének, hanem hatósági közeg jogkörét gyakorló közhivatalnoknak, akkor a felhatalmazást a kir. ügyészség részére a sértett közhivatalnoknak felettes hatósága adja meg. Ha azonban a járőr a csendőrség egyik részének tekintjük, az 1914.XLI. t.-c. 8. §-ának 3. pontja szerint, akkor a felhatalmazást az 1922.VII. t.-c. 7. §-a értelmében a m. kir. belügyminiszter adja meg. A bírói gyakorlat a csendőrségre, ha annak tagjai nem egymástól különállóan járnak el, hanem egységesen, mint hivatalos feladat együttes teljesítésére kivezényelt járőr lép fel, a m. kir. csendőrség egyik részének tekint a becsület védelméről szóló törvény szempontjából.

Az természetes, hogy az ilyen helyzetbe került járőrnek a sértéseket nyomban vissza kell utasítania s dolgában magát nem szabad zavartatnia. Bevonulás után a felettes parancsnoknak természetesen jelentést kell tenni, aki intézkedik a felhatalmazás kieszközölésére, illetőleg a feljelentés megtétele végett. A feljelentést külön jelentésbe kell foglalni, ha nincs szoros összefüggésben azzal az üggyel, amely a becsületsértés elkövetésekor a járőr eljárásán a tárgy volt. Megjegyezzük, hogy a Bp. 4. §-a szerint az elkövetett becsületsértés esetében a nyomozást le lehet folytatni a felhatalmazás kieszközölése előtt is. Ha ilyen esetben felhatalmazás nélkül érkezik be feljelentés, a kir. ügyészség hivatalból szokott a felhatalmazás megadására illetékes hatósághoz fordulni.

SPORT

A 2. csendőr tiszti sitanfolyam naplója.

Irta: BÁRDOSSY BÉLA főhadnagy.

(Befejező közlemény.)

— Meg kell nézni ezeket a parasztleányokat 30—35 éves korukban — mondja valaki — és meglátjuk, hogy aránylag nagyon fiatalon már munkától agyoncsigáztak, koravén asszonyokká lettek.

— Uraim — szól a tábornok úr — próbáljuk csak meg a mi városi asszonyainkat ezeknek az egyeztető, foltos ruhába öltöztetni, szedjük csak le róluik a pudrert, a ruzszt és a festéket, a hamis copfokat és a hamis fogakat, majd meglátjuk, hogy azok jobban fognak-e kinézni!

Megadtuk magunkat.

Délután 18 óra körül elméleti oktatás a siutasításból: a si alkalmazhatósága, katonai és sportkerüli jelzés, síjárőrök alkalmazása, első segélynyújtás. Oktatás közben érkezik meg a három mállásállat, melyek az élelmet szállítják utánunk három naponként. A mállásállatok után kullog Tavassy főhadnagy elvesszünk hűt kutyája, mindannyiunk, de különösen gazdája nagy öröme.

Február 7. Vasárnap. Két fok meleg. Foglalkozás nincsen előírva, de négy úr kivétellel — kik egy kirándulásra vesznek részt — mindannyian együtt vagyunk és Orsény főhadnagy vezényszavára csukló-zunk, majd a tegnapi naphoz hasonlóan foglalkozunk. Tizenkét óra felé három 10—12 éves, pirosborsúgán tót sú igyekszik felfelé a hegyre. Hozzánk érve köszönnek.

— Adjon Isten jó napot!
A tábornok úr megkérdezi, hogy mit keresnek erre felé!

— Tojást hoztunk, kérem.
— Hogy hívnak beonetekek? Ugy-e, te vagy a Janó?
— Igenis, kérem. Mennek-e az ugratópályára? (Ez az ugratópálya.)

— Iskolába jártok-e?
— Jártunk.
— Aztán hogy beszétek az iskolában, magyarul-e vagy tótlul?

— Hát persze, hogy mágyarul!
— Hát odahaza az édesanyáttal hogy beszélek?
— Tótlul. A tót zomber két zomber, mert két nyelvet beszél.

— Milyen katonák lesztek, huszárok, vagy bakák?
— Egyikek. Csendőrök.
— Hát miért akartok csendőrök lenni?
— Hogy megverjük a rossz, zembereket.

A kis „zomberkék” bizonyára nem tudták, hogy kívül beszélnek, mert különben bizonyosan nem árulnák volna el, hogy leendő csendőrségi pályájukat mindjárt a háttalmozáson akarják kezdeni.

14 óra után megérkeztek a kirándulók is két darab literes fonott demijont cipelve, amelyet az üveg-hűtőben vetek és a forrásnál megtöltöttek jó parádi vízzel.

Tegnap több vendégünk érkezett, köztük a menedékház gondnoka is, aki kedves figyelemmel érdeklődött az iránt, hogy meg vagyunk-e mándennel elégedve és hogy nincsen-e valami óhajunk? Szabály szerint minden vendégnek, aki a menedékházban megfordul, be kell írnia a nevét a vendégkönyvbe. Eddig 2552 vendég fordult meg itt, sok ismerős névte akadunk közöttük. Bethlen miniszterelnök, Csáky, Rakovszky, Klebelsberg, Valkó miniszterek, Soós gyalogsági tábornok, dr. Székelyhídi, Marschalkó Rózi, Szemere Árpád operatőrekesek, A Szilágyi Erzsébet leánygimnázium növendékei, a sportoktatói tanfolyam hallgatói stb. stb. Jöttek vendégek Bécsből, Finnéből, Gréből sőt még egy svéd hölgy is járt e remek szép helyen. 1925 október 11-e nevezetes dátum: büszke betűkkel írta be a vendégkönyvbe egy Rupprecht Sándor nevű szatmári úr: „Az első autóbil.”

Február 8. Hé! kiáltásra öbroadunk reggel hatkor. Izgatottan ugrunk ki az ágyból, az ablakhoz szaladunk és örömmel szemléljük az előttünk elterülő fehértejt. A hőmérő két fok hideget mutat. Nagy örömmel osztozunk fel a siket és a fej-, kar-, törzs-, térségi- és ugratógyakorlatok után egy meredekebb és megjelölésen köves lejtőn síklunk lefelé a frissen hullott hóban. Igen sok és súlyos esés volt; ez volt az első nap, amikor mindenki kivétel nélkül többször is bukott. Utána nagyobb turára mentünk igen nehéz terepen.

A délutáni oktatás tárgya a hegyesség és a magas-hegység veszélyei: a hideg, viharok, megvilágítás okozta csúszás, éjszaka, köd, fagyott hó és jég. Utána a túrista tizparancsolat ismertetése következett:

1. Szeresd a természetet és áhítattal lépj szentélyébe.
2. Túristamezben is kultürember maradj.
3. Ne feledd, hogy túristához méltatlan magaviselettel a túristaság üg ének ártasz.
4. Ne élj vissza a vendégjoggal és tiszteld a mások vagyonát.
5. Túristautórló le ne térj, tiltott területen csak engedéllyel járh.
6. Légy vidám, de ne lármás; az erdőben ne a turisták, hanem a madarak énekeljenek.
7. Tartsd tisztán a forrásokat, patakokat, pihenőhelyeket és a hulladékokat rejtésd el.
8. Egő tárgyat el ne dobj, erdőben tüzet ne rakj.
9. Kíméld az erdő vidját és a mező virágait.
10. Becsüld túristatársaidat és bajban el ne hagyd, mert az becsületesség.

Február 9. Zuzmarás fák, hulló daru; 3,6 fok hideg. Kivonulás után két csoportba oszlottunk, az egyikben az oktatói tanfolyam (Ambrus, Puljer szaksó és Kontra főhadnagy), a többiben mi gyakorolunk. Az oktatói tanfolyam erős túrára megy és nehéz, kövökkel tolt pályát választ, el is nevezik őket azonnal „sasoknak”. A másik csoport az átvett anyagot ismétli.

A foglalkozásban egy kis változás állott be, amely nyílen ezentúl a csuklógyakorlatokat nem reggel, hanem délelben, 12—13 óra között végezzük.

Dél felé egy kis túléannal találkozunk, aki egy öltözetes kanniban tejet cipel a hátán. Sohase láttuk mégis mindjárt reáismertünk, hogy a menedékházban alkalmazott három kiszolgálóleánynak a testvére, anynyira egyforma arc volt valamennyi. Büszkén meséli, hogy nyolcan vannak testvérek és mind leányok. Tenyeres-talpas tót leányok, kiknél a feltűnő szépség hiányát kedves közvetlenségük pótolja.

Délután oktatás a Siutasításból: a magas hegyességben előforduló veszélyekről, köhullás, hőcsuszamlás, hóvértek, hóérkélyek, hószakadé és jegár.

Február 10. Igen ködös, esőtől hatoló szeles idő. Alig hiszünk a hőmérőnek, amely csak 1,5 fok hideget mutat. Diderogve esatoljuk fel a siket és újra két csoportba oszolv, megkezdjük a foglalkozást. A „sasok” délyugatra veszik az útjukat és csakhamar eltűnnek a szemünk elől. A mi csoportunknál fékállás, jobbra és balra támasztott és egyenetlen terepen való síklás képezte oktatás tárgyát. Mikor 1/3 óra körül bevonulunk a „sasokat” már otthon találjuk, kiknek nehéz útját Puljer szds előtört sije mutatja.

A délutáni előadásokat az oktatói tanfolyamon levők tartják. Ma Kontra fgy tartott a sportok egész-ségtanáról igen nívós előadást.

Galyatető — menedékház.

Február 11. A tegnapihoz hasonló szeles, de ködmentes idő. A hőmérő 0 fokot mutat. Az a kis hó, amely eddig olyan nagy élvezetet nyújtott, rohamosan olvad, mindössze egy néhány észak lejtőn maradt meg, ott azonban szízre nem nagyon alkalmas, mert fagyott és zúmarás. Ennek dacára nagy kedvvel gyakorolunk és egy kis bukkán tanulunk az ugrás technikáját. Ennél szebb és élvezetesebb téli sportot el sem lehet képzelni. Hát még ha könyörgésünk meghallgatásra talált volna és friss, puha hóban élvezhetnők a szíz gyönyöröit! De így is egymással versengve, fáradságot nem ismerve, síklunk a fagyott havon egészen délig.

Délután az eddigiekkel eltérőleg kirándulunk. (Eddig ugyanis ebélt után nagy sakkpartitákat rendeztünk, egész körmértékkel melynek eredménye: 1. Tavassy fhdgy., 2. Szühdler tók., 3. Balás őrn.) Az erdőnek vesszük útunkat, hogy a siugratópályát és a közelében levő igen szép forrást megnézzük. Egy hatalmas erdőben bolyongva, egy-egy szebb fánál, szén-égetőhelyen, őz- és szarvasnyomnál megállva, beszélgetünk, lassan oljutunk az ugratóhoz. Új pálya. Kanyargós, meredek erdei út vezet hozzá, hol jó hóban 70—80 km. sebességgel száguld a si, hogy a 20—25 méteres mélységben elűnjön az ember szemé elől. Az ugratót 1925 január 11-én építették. Igen nehéz pálya, sűrű az ember, ha lenő a mélységbe. A szürinek gerendáiból egy kis emelvényt építettek, arról jobban megfigyelheti az ellenőrizheti az ugratót. Az emelvény egyik gerendáján olvassuk valakinek szívrható parasztkodását: „Biro uram adhatol vona egy kis bura valót.”

Február 12. Gyönyörű, meleg napos tavaszi idő, a barométer állandó szép időt, a hőmérő 3 fok melegeit

mutat. Szomorúan indulunk el, mert újabb hősésre nem lévén kilátás, valószínű, hogy mielőbb be kell fejeznünk a tanfolyamot. Az egyik északi lejőn még egy kis megmaradt havat fedezünk fel, oda tartunk. Széleses hely és olyan meleg sőt a nap, hogy ingujjra vetközve élvezzük — az idén talán utoljára — azt a szép sportot, a remek levegőt és gyönyörű tájat. Velünk szemben magas ki szegény kis országunk legmagasabb csúcsa, a Kékes-hegység 1010 m. Nehezen válunk meg a gyönyörű helytől, de indulnunk kell, mert az óra 4/4-et mutat.

A „sások” már nem is kötötték fel a siket, hanem gyalogtúrára mentek. Első állomásuk Fiskalításhuta, egy 60–70 házból álló kis tót falucska. A tanítóval beszélnek, egy nős fiatalemberrel, akit gyaloglás közben lepnek meg (1/2-10-kor). Nagy a szegénység a faluban, a gyermekek meztelül járnak az iskolában, az egyik kis fiú régimódi buggyosujjú női blúzot visel. Tovább mennek. A következő község Felsőhuta, amely az előbbihez hasonló kis tót község, tele munkamekkül szegény emberrel. Most Őrházhuta következik, amely az előbbiektől csak abban különbözik, hogy még kisebb és még szegényebb. Az iskolában itt már tanítóval egyáltalában nem találunk s azt a választ kapjuk, hogy már öt éve nincs tanítójuk. Szomorú.

Közvetlenül az ebéd után kirándulásra megyünk Őrházhuta irányába. Hegynek fel, hegyről le; az utat turistajelzés mutatja. Az erdő egyik részlete úgy lünik fel, mintha nem is a szabad természetben, hanem egy szép díszparkban járnánk. Egymás mellett erész sereg gyertyánbokor áll művészi elrendezésben; mindegyiknek más és más az alakja, mintha a természet láthatatlan kertese különös súlyt helyezett volna a szépségükre. Az egyik szabályos kör, a másik ovális, a harmadik négyzet, a másik sokszög stb. alakú. Talán már a harmadik hegyről ereszkedünk lefelé, mikor szemünkbe öltik a két hegy közé ékelte kis falu, Őrházhuta. Megállunk. Körülöttünk művelés alatt álló terület, kis parcellák, a földből kiszedett kövekkel elkenőltve. Itt az első helyettesítési az éke. Az egyik helyen egy nagyobb darabot fedezünk fel, nem egészen egy holdnyi terület: a falu leggazdagabb emberének és virilistájának, a községi bírónak képezi tulajdonát. Ezt látva, az embernek önkéntelenül is eszébe jutnak az Alföld 3–600 holdas kiscgazdái, akik sirnak és panaszkodnak a nagy adó és a rossz megélhetési viszonyok miatt. És ezek? Szegény, de békes emberek és talán még mezeledettek is.

Letekintve a völgybe, a kis falucska tűnik szemünk elé, rendszertelenül épített házaival. Az egész faluban csak három háznál van kéménye és a bárom közül is csak egyből száll ki füst. Az lesz a bíró háza.

Már érkezünk haza s mindjárt kezdetét veszi az elméleti oktatás. Öreagy főhadnagy tárgyalja a különböző köteteket és bemutat egy, a Ganz-gyár által készített, gyönyörű sítalpakra felszerelt, egyszerű, de igen praktikus kötést, a Hnitfeldit.

Oktaítás után a tábornok úr kijelenti, hogy miután minden remény arra, hogy újabb havazás induljon meg, másnap hazatart és elrendeli, hogy az üveggyár megtekintése után mi is vonuljunk be állománshelyeinkre.

Február 13. Óvatos lépésekre ébredünk reggel négykor. Camnerle szász csomagolja a bolmiját. Sürgős szolgalmi dolga miatt engedélyt kért a tábornok úrtól, hogy hamarabb eltávozhassék s így egyedül megy el.

Már 8 órakor együtt ülünk a reggelinél, melynek előgyászása után a tábornok úr közvetlen szavakkal emlékszik meg az együtt töltött szép napokról, kiemelve azt az ideális bajtársi szeretetet, amellyel egymással szemben viseltettünk. Tetszését különösen az nyerte meg, hogy soha semmiért egyetlen panaszos hang nem hallatszott, pedig a szobánkban nem lehetett fűteni a bizony több napon át nem mutatott többet 4–5 foknál a hőmérő. Külön kiemelte tábornok úr a tanfolyam parancsnokának, Balás őrnagy úrnak, továbbá oktatónknak, Öreagy főhadnagyknak és a kiváló értékes nyújtott Sörös g. főhadnagyknak az érdemét.

Az élelmiszer mállásálatok megérkeztek, rájuk osztoljuk a tartaléksíket, egy néhány csomagot és

útbaindítjuk őket Gyöngyösre. Nemsokára útbolndul a tábornok úr is.

Féltíz órakor indulunk a parádi üveggyár megtekintésére. Az érsek, majd gróf Károlyi Mihály erdőjén haladunk keresztül. A meleg, tavaszias nap gígon baltatja zubbonyainkat. Egy völgyön keresztül haladva, megpillantunk egy, az erdőből kiemelkedő nagy, tornyos épületet: a hűtőház gróf Károlyi Mihály kastélyát. Megyünk tovább. Néhány perc múlva egy épnek meredező gyárkémény tűnik a szemünk elé: ez már az üveggyár. Az irodában levő egyik úr készségesen kalauzol bennünket. Munkások keverik nagy tektonokban a nyersanyagot: a közönséges üvegnyeműhöz 70 kg. mosott porosz homokot (kvarcot), 24 kg. 90 fokos ammóniák-szódát, 10 kg. murvát (mészkeverési anyag) és 10 kg. hamuszirt, ezenkívül még hozzáadnak egy kis üvegtörmeléket is. Az így nyert anyagot az olvasztóba viszik, ahol 16 óra hosszágig tartják. Csak ezután kezdődik meg a tulajdonképpeni üveggyártás.

Tizennégy fűvóműhelyben folyik a munka, minden műhelynél három ember van. Itt az üveggyártás klasszikus módját, a fűvást láthatjuk. Ennek eszköze az úgynevezett pipa, egy különböző hosszúságú, alul kissé kiszélesedő, felül fával burkolt vascső. A munkás a pipával benyúl a kemencébe s abból kivisz annyi anyagot, amennyire a készítenő tárgyhoz szükség van. A pipa végére tapadt lágy, izzó anyagot nztán folytonos fűvást közben a pipa lengetésével, forgatásával és egyéb fogásokkal a legkülönbözőbb alakba hozza, aztán formába önti és lassan lehűti. Naponkint és műhelyenkint 1000–1200 poharat vagy 1400 üveget tudnak készíteni. A tizennégy műhely tehát 42 munkással naponkint majdnem 20.000 üveget tud készíteni.

Egyébként az üvegfűvást aligha lehet vakni egészséges mesterség, sok sápadt, vézna embert láttunk a munkások között. A munkásokat a mai munkanélküliség viszonyaihoz képest elég jól fizetik, egy műhely (3 ember) pl. minden 30 parádivizes üvegért 5200 koronát kap.

Tunen átmenyünk az úgynevezett esiszolába, ahol a finomabb üvegnyemű esiszolása történik. Nem tudtuk sehogysem kitalálni, hogy miért van majdnem minden leányunk felkötve az álla. Azért, — mondotta kalauzunk, — mert a huzatos épület miatt igen sok munkás mandulagyulladásban szenved.

Inuen a festőbe megyünk át, egy barátságos szobába, amely tele van kész és félig kész üvegnyeművel. Mindössze egyetlen munkás ül az asztalnál, kezében ecset, előtte festékek. Biztos kézzel és bámulatos gyorsasággal dolgozik és festi a szebbnél szebb mintákat a poharakra.

Utána a raktár következik. Feltűnően kicsi helyiség, kevés üvegnyeművel. Az első, amit felfedezünk, az általunk megrendelt lapos üveg pohár. „II. csendőrsitanfolyam. Galvateió 1926 február hó” felirással. Magunkhoz vesszük e kedves emléket, még vásárolunk egy és más apróságot s aztán — megköszönve kalauzunk szívességét — útnak indulunk hazafelé.

Puljer szász, Horostsák és Tavassy fhdgyok nem jönnek velünk vissza, hanem gyalog indulnak el onnan a 27 km.-re levő Gyöngyösre. Szívélyes búcsúzkodás után megindulunk két különböző irányba és 15 órakor érünk haza, de most már csak heten.

Ebéd után a tanfolyam ajándéka lett a vendégkönyvbe bevezetve. „A csendőrsitanfolyam Kományszó Úr Ó Főméltóságának nagy brouzplakettjét ajánlanja. A faalpra erősített és felüggeszthető plakett még február hó folyamán dr. Vignyázó János úrnak, a menedékház gondozó bizottsága elnökének Budapestben fog átadni. Balás őrnagy s. k. tanfolyamparancsnok.”

17 óra tájban két gyöngyösi fuvaros érkezett meg értünk nagy csilingelés közben, jó lovakkal és könnyű kocsikkal.

Unalom a rosszra hajló embert rosszá, a jóra hajlót boldogtalanná teszi, s valóban szánakozásra méltó, kinek az életben semmi dolga nincs.

Széchenyi

Február 14. 8 óra. Felrakjuk csomagjainkat a szekerekre, elköszönünk a menedékház alkalmazottjaitól és elindulunk Gyöngyösre. Legnagyobb részt lefelé menve, 12 óra már meg is érkezünk.

Délután Balás őrn. és Kontra főhdgy vesznek hűsűt és indulnak. Mi, többiek csak másnap reggel válunk el egymástól a bajtársias együttléttel kedves emlékeivel és azzal a reményvel, hogy a következő tanfolyamon újra viszontlátjuk egymást.

A csendőrségi országos lovasmérkőzés feltételei.

A csendőrségi orsz. lovasmérkőzés a múlt évihez hasonlóan Budapesten a Vermezőn lesz V. hó 15. és 16-án 8 h-kor megtartva a IV. fejezetben megjelölt el-terésekkal. Az elméleti vizsgáló 15-én délelőtt és délután lesz. *I. Tagozódás.* 1. A csendőrségi egyéni és ezen belül (5-ös) csapatverseny. 2. A meghívottak egyéni mérkőzése testületeiken belül. *II. Díjazás. 1. Vándordíj.* A csapatversenyben a legkedvezőbb eredményt felmutató ker.-nek. Az 5-ös csapatban mindhárom csoport képviselve lesz. 2. *Tiszteletdíj.* Az A) csoport három, a B) csoport hat, a C) csoport tizenkét első helyezetteinek. 3. *Eremdíjazás.* 1–1 aranyozott érem a legjobb 5-ös csapat, 1–1 ezüst érem a második 5-ös csapat, 1–1 bronz érem a harmadik 5-ös csapat győztesének. *III. Bajnoki plakét és oklevél.* 1 az abszolút legjobb tiszt és 1 az abszolút legjobb legénységi áll. versenyzőnek. *IV. Általános rész.* 1. Az 1925. évi lov. mérkőzés B) csoportjának 3 első helyezetteje I. évben az A) csoportban lovagol és a csapatversenyben is mint A) csoportbeli jön figyelembe. 2. Egy-egy versenyző ugyan több lovat is bevezethet, azonban a mérkőzésen csak egy lovat lovagolhat elő. továbbá csak egy tiszteletdíjat és csak egy érmet nyerhet. 3. Vidékről feljövő tiszt lovasok elhelyezése és étkezéséről a budapesti ker. parság, míg a legénys. áll. lovasok és feljövő lovak elhelyezéséről, étkezéséről, illetve lakarmányozásáról a vez. es. oszt. parsága gondoskodik. 4. A mérkőzés napjain lovaid nyergelés és kantározás, kötőfék, mállatáska, mállasztás és patkótáska aélkül.

KÖNYVISMERTETÉS

Dr. Preszly Lóránd őrnagy: A nemzeti társadalom alapkérdései.

Dr. Preszly Lóránd őrnagy, testületünknek kiváló írói tehetséggel megáldott tagja, műveinek számát a fenti cím alatt egy újabb, értékes munkával szaporította. Négy tanulmányban foglalkozik a nemzeti társadalom alapvető problémáival, amelyek közül igen helyes érzékkel és témájának alapos ismeretét bizonyító, biztos kézzel választotta ki a négy legfontosabbat: a nemzeti öntudat, a nemzeti erkölcsiség, a nemzeti sajtó és végül a társadalmi viszonyok szűlő, és azokra kihatással bíró bűnözés kérdéseit.

Ma, amikor a nemzeti gondolat és a nemzeti társadalom a nemzetköziség veszedelmes áraplataival, a magasabb ideálokkal és lelkes eszmékkel telített erkölcsiség pedig a materializmus erőszakos önzésével élet-halálharcot vív, sokszoros értékkel bír a szerző munkája, amely nemcsak a nemzeti társadalmat fenyegető nyílt és lappangó veszélyt tárja fel, hanem a társadalmi tárcát folytatólagos harc eszközeivel és társadalmunk legégetőbb problémáinak megoldási lehetőségeivel is foglalkozik. Gondolatai mélyen szántanak a modern szociologia és társadalomfilozófia legnehezebb talajában is, a téma komolyságát azonban kellemesen ellensúlyozza stílusának könnyedsége, amellyel még a legvilnyőbb részletek olvasását is élvezetessé teszi.

Fejtegetései nemcsak az értelemből, hanem az ember nemcsak érzelmeiből is szólnak és szinte szugesztív erővel plántálják át az olvasóba azt a szigorúan vallásos és erkölcsös gondolatot, a haza sorsa iránt való szeretetteljes aggodalmat és hazafias áldozatkészséget, amely a szerző munkájának megírására ösztönözte és gondolatainak leírásánál áthatotta.

Nemzeti társadalmunk életkérdéseiak mindenkit érdekelniök kell: aki pedig ezekkel a kérdésekkel foglalkozik, annak dr. Preszly őrnagy könyve sok újat és tanulságot tud mondani. A mű egyes fejezeteivel együtt, helyszüke miatt, részletesebben — sajnos — nem foglalkozhatunk, hogy azonban azt bajtársainkkal legalább részben megismerhesük, annak egyik tanulmányát: „Az ember bűnözése, különös figyelemmel társadalmi viszonyainkra” címmel — a szerző engedélyével — mai számunkban kezdve közöljük, hogy annak abszolút értékeről bajtársaink ilyen módon maguk is meggyőződhesenek.

Itt megemlítjük, hogy a bonvédelmi miniszterium főcsoportfőnöke, Algya-Papp Sándor altábornagy, a mű megjelenése alkalmával a következő sorokat írta dr. Preszly őrnagynak:

Kedves Barátom! Mélytartalmú, sok igazságot meglátó és megváltó, magyar lélekkel megát műveid hozzám juttatásért fogadok bálás köszönetemet. Szükség van ma ilyen nemzeti gondolatot és erkölcsöt képviselő munkákra, hogy jobban szeressük a földet, amelyen születünk s amelyért dolgozni mindannyiunk szent kötelessége. További munkásságodhoz minden jót kívánva, szívesen üdvözöl: Algya altábornagy.

Dr. Preszly könyve, amelynek előszavát Lukács György v. b. t. írtta, a „Honvédelem” aonai hetilap (Budapest, 1., Attila-körút 17–19.) kiadásában jelent meg, ára 40.000 korona.

ps.

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

Házi verseny. Az Országos Tiszti Kaszinó Vívóklub folyó évi április hó második felében h zivertényt rendez a következő feltételek mellett: 1. Fegyvernem: tőr és kard. 2. A versenyen a Magyar Vívó Szövetség szabályai érvényesek. A verseny körmérkőzésből áll. 3. A verseny több csoportban zajlik le, nevezésben: a) csoport. Törverseny ifjúsági tagok részére (hük 18 évig bezárólag). b) csoport. Törverseny hölgyek részére. c) csoport. Kardverseny haladó vívóink számára. d) csoport. Kardverseny versenyyívóink számára. e) csoport. Törverseny. 4. Nevezési díj: személyenként és fegyvernemenként 10.000 K, mindkét fegyvernemre 20.000 K. 5. A nevezésnek tartalmaznia kell: a versenyző nevét, állását, csoportját és a fegyvernemet. 6. Nevezési határidő: április hó 15. 7. Tör nélkül vagy elkésve érkezett nevezések nem fogadtatnak el. 8. Nevezések és a tettek Holly Jenő alezredes titkárnak adandók be. 9. A nevezések elfogadása felett a titkár és mesterekből alakult zsüri dönt. 10. A verseny díjazása: a Honvédség Főparancsnoka érmeivel történik. És pedig az a), b) és c) csoportokban az első helyezett: kis ezüstözött, a második helyezett: nagy bronz, a harmadik helyezett: kis bronz-érmet; a d) és e) csoportok első helyezettjei: kis aranyozott, második helyezettje: kis ezüstözött, harmadik helyezettje: nagy bronzérmet kap. Az érmeke a versenynap kelte vesetik. 11. Az esetleg rendelkezésre álló tiszteletdíjak a zsüri ítélete alapján, a helyezés sorrendjében osztatnak ki. 12. A verseny helye: az Országos Tiszti Kaszinó Vívóklub helyisége. 13. Időbecsítés később közöltetik. 14. A versenyen hozzátartozók szívesen láttnak. Belépődíj nincs, csak a programot kell megváltani. A program ár: 10.000 korona.

Társas összejövetel az Országos Tiszti Kaszinó Vívóklub tagjai számára. A Tiszti Kaszinó Vívóklub hölgy- és úr tagjai, valamint hozzátartozóik számára minden hó második esütőtkjén délután 5 órai kezdettel teadélután rendez a Tiszti Kaszinó földszinti éttermében, amelyre tagjainak és azok hozzátartozóinak részvételére számít. Első összejövetel: március hó 11-én 5 órakor. Ötlet: tejszás szerint. A felszolgált ussonna (oskolice) 2 autómennyel, tea, kávé) ára: 8000 korona. Felkérjük igen tisztelt tagjainkat, hogy a Tiszti Kaszinó tereménél felfektetett íven alkúrusokkal jetezzék, hogy a folyó hó 11-iki összejövetelünkön részt veszenek és hány személyvel (hozzátartozókkal) jelennek meg.

HIREK

Vénig Sándor tiszthelyettes.

Megdöbbenéssel és mély ség sajnalattal vesszük egy kiváló bajtársunk tragédiájának híreit: Vénig Sándor tiszthelyettes, a szajoli őrsparancsnokhelyettes, verekedő munkások agronszúrta.

A volt kolozsvári és a jelenlegi budapesti kerületbeli bajtársaink előtt Vénig Sándor tiszthelyettes neve nem ismeretlen, akik pedig ismerték és becsülték. Mintaképe volt a kiváló csendőrnök, csak a szolgálatnak és a szolgálatért élt huszonöt hosszú esztendőn keresztül s a fájdalom, de a katona szemével nézve dicsőséges halál is szolgálatteljesítés közben jutott osztályrészül.

† Vénig Sándor tiszthelyettes.

Megilletődve hajlunk meg a szerencsétlen Végzet és a csendőrsors rendelése előtt s levett kalappal búcsúzunk Tőled, hűség, öreg bajtársunk! Legyen csendes a pihenésed s egy becsületen eltöltött és feláldozott élet büszke tudata a jutalmad! Szellemed lebegjen továbbra is közöttünk, mutasson példát mindenkinek, aki a mi sorainkba áll, hogy milyennek kell lennie a magyar csendőrnök. Emlékedet szeretettel és bajtársi kegyelettel fogjuk megőrizni s nevédet megillető tisztelettel fogjuk emlegetni testületünk örök emlékeztető halottainak sorában. Vigasztalja meg az ég itthagított szeretteidet, kiknek nagy fájdalmában föl is igaz részvétellel osztozunk.

Vénig Sándor tiszthelyettes tragikus halálának körülményeiről a következőket írják nekünk:

Szajolban, a Tasi-féle kocsimában, múlt hó 28-án 21-22 óra körül négy vasúti munkás összeverekedett. A kocsmáros és a vendégek eltávolították a kocsmából a verekedőket, akik az utcán is folytatták a verekedést. Így jutottak el Vénig Sándor tiszthelyettes, szajoli őrsparancsnokhelyettes lakásához, ahol a kerítésből egymás ütlegetéséhez lécsket fordítottak. A szobában tartózkodó Vénig tiszthelyettes a zaj ókat megtu-

dandó, kardot kötött s a kapun kinézve, a verekedőket csendre intette. Ekkor a verekedők egyike Vénig tiszthelyetteshez ugrott s erős zseb-kését annak halántékába szúrta. A szúrás után a támadó — társaival együtt — futásnak eredt. Vénig tiszthelyettes pár lépést utánuk futott, de mert a vér arcát elborította, visszatért lakására s mielőtt merénylőit meg evezhette volna, eszméletét veszítette. Felesége férje arcáról lemosta a vért és sebtét bekötötte. A negyed óra múlva megrojtott orosz vizsogálat megállapította, hogy Vénig tiszthelyettes súlyos és kórházi ápolást igényel. Ezért a szajoli őrsparancsnok intézkedésére a legközelebbi vonattal a szolnoki kórházba szállították. A kórházban azonnal műtét alá vették és a legnagyobb gondossággal ápolták, de megmenteni nem lehetett, folyó hó 2-án, fél 20 órakor kiszövedett.

Vénig tiszthelyettes temetése folyó hó 4-én, 15 órakor ment végbe a szolnoki római katolikus temető halottasházából. Temetésén *Márialaky Imre* ezredes, besorozott főzsinászt, szendrői *Kovács Andor* őrnagy, szolnoki osztályparancsnok, vitéz *Selyem Dezső* honvéd-őrnagy, *Freyler Kálmán* százados, *Hainiss József* honvédszázados, vitéz *Kerkápoly Milán* főhadnagy, *Tóth Lajos* és *Horváth Nándor* gazdasági főhadnagyok, *Alexander Imre* alispán, *Lengyel Sándor* vármegyei árvaszéki ülnök, *Ernyei Lajos* és *Nagy László* szolgabírók, *Csörgő Mátyás* rendőrfelügyelő, lovag *Bronszy Erazmus* Károly szajoli vasúti állomásfőnök, a szajoli vasúti alkalmazottak húsz főnyi, a szolnoki honvédelegénység tíz főnyi, a szolnoki rendőrelégénység tíz főnyi küldöttsége és a csendőr diszszakoszon kívül a Szolnokon és környékén állomásozó csendőr alakulatoktól negyven főnyi csendőr legénység s azonfelül a szolnoki és szajoli polgárságból igen sokan megjelentek. *Márialaky* ezredes rövid, megbató beszédet mondott.

Vénig tiszthelyettes 1878-ban született a maros-tordamegyei Mezőbánd községben, 1899 október 6-ától 1901 szeptember 17-éig a volt cs. és kir. 62. gyalogezredben — legutóbb mint tized s — szolgált. A csendőrséghez 1901 október 21-én lépett át. Őrsparancsnokképző tanfolyamot 1918-ban végzett, I. osztályú katonai szolgálati jele, katonai jubileumi emlékkeresztje van és több ízben dícséretben részesült.

Vele egyik legjobb nyomozónkat vesztítettük el. Csendőrségi szolgálati idejének legnagyobb részét Erdélyben s a legforgalmasabb őrsőkön, nevezetesen Topánfalván, Abrudbányán, Balázsfalván stb. legnehezebb román vidéken, igen nehéz szolgálati viszonyok között töltötte. Felesége és négy kiskorú, hat éven aluli gyermeke gyászolja.

A merénylő után megindult nyomozás a tettést *Lajkó Béla* huszonnégy éves géplakatos személyében kiderítette. Lajkó beismerte cselekményét s a zsebkést — mint bűnjelt — előadta. Tettét valószínűleg bosszúból követte el, mert Vénig tiszthelyettes közrend elleni kihágásért már több ízben feljelentette. Elfogták s a szolnoki kir. ügyészségnek folyó hó 4-én átadták.

Március 15. Újra visszatért március idusa, a szabadságra, egyenlőségre és testvériségre vágyódó magyar nemzet föleszmélésének és nemzeti jogaiért vívott szabadságharc első napjának évfordulója. Kegyeletes szívvel ünnepel az ország hazafias népe és hálásan emlékezik azokra, akik a nemzeti eszme zászlóját kitűzték és vérük hullásával megszentelték. A magyar szabadságharc örök bizonyítéka volt annak, hogy a haladás és a nemzeti eszméhez való törhetetlen ragaszkodás nem ellentétes fogalmak és hogy a nemzet érdekét az emberiség egyetemes érdekeivel is össze lehet egyeztetni, anélkül, hogy hazát és nemzetet megtagadni kellene. Az örökemlékü március óta nagyot fordult a világ folyása és a magyar nemzet sorsa, de a magyar nemzet összességének a nemzetek közösségeivel szemben fennálló problémái ma is ugyanazok maradtak, amelyeket akkor még csak az összmonarchia gondolata veszélyeztetett: a nemzet szabadsága, egyenlősége és testvérisége a népek sorában. Ezekért küzdöttek a márciusi ifjak s ezekért küzdünk mi is ma, sajnos, már nem karddal, de igazságunk erejébe vetett törhetetlen bizalommal. Ezért kell nekünk a március emlékeit drága örökség gyanánt ápolnunk s ezért kell feltéve megőriznünk azt a szellemet és a hazának azt a szeretetét, amely a szabadságharc hőseinek szívét áthatotta és

karjunkt megerősítette. Örömmel látjuk, hogy március 15-ének méltó megünneplésére lelkesedéssel készülnek az ország minden részében s bizonyosak vagyunk benne, hogy a megemlékezésben a csendőrség is le fogja róni a hála és kegyelet adóját.

Köszeghy Sándor helyettes államtitkár nyugalmába vonult. A belügyminisztérium rendészeti (VI.) főosztályának főnöke, Köszeghy Sándor h. államtitkár, hosszas szolgálati ideje folytán meggyengült egészségi állapotára való tekintettel, nyugállományba helyezését kérte s kérelmének a Kormányzó úr öfömlétsége — a méltánylást érdemlő indokok miatt — helyt adott. Hosszú és érdemekben gazdag szolgálat után e hó elején vett búcsút Köszeghy b. államtitkár a belügyminisztériumtól s a VI. főosztály alá tartozó államrendőrségi és csendőrségi osztályok tisztikara március 10-én, a Waltz-étteremben társasvaasorát rendezett volt főosztályfőnöke tiszteletére. Köszeghy b. államtitkár a csendőrség ügyei iránt mindig különös érdeklődést, figyelmet és jóindulatot tanúsított s az utóbbi évek számos üdvös intézkedése tűződik nevéhez. Mindig pedáns és lelkiismeretes hivatali működésével és úri egyéniségének vonzóerejével hamarosan megszerezte magának a tisztikar bensőséges bizalmát és ragaszkodását, amely nemcsak a személyo iránt megnyilvánult szeretetben, hanem a közbiztonság és csendőrség érdekében kifejtett önzetlen és eredményes munkában is kifejezésre jutott. A rendészeti főosztályfőnök teendőivel a belügyminiszter dr. Vay Kázmér miniszteri osztálytanácsost, az államrendőrségi (VI/a.) osztály eddigi vezetőjét bízta meg.

Dicséretet. A m. kir. debreceni VI. sz. csendőr kerület parancsnoka Kiss Aladár főhadnagyok a szolgálat nevében teljes elismerését és köszönetét fejezte ki azért, mert a kerületnél a sport meghonosítása és fellendítése körül hervadhatatlan érdemeket szerzett. Egyéb beosztása mellett — nagyobb részt szabad idejében — intézte páratlan szorgalommal és szakértelemmel, önzetlenül és lelkesen a sportreferens teendőit, a versenyek rendezését, versenyeredmények kidolgozását; ez utóbbi tövékenysége felsőbb helyen is dicséretet váltott ki.

A m. kir. szombathelyi III. sz. csendőr kerület parancsnoka Cs. Tóth Sándor I. oszt. tiszthelyettesnek, ki mint lakatnyagadnok teendőit, a kezdet nehézségeit leküzdve, mindenkor fáradságot nem ismerő nagy szorgalommal és páratlan körültekintéssel végezte, kiválóan eredményes és követendő példát mutató tövékenységéért a szolgálat növekvő elismerését fejezte ki és kerületi parancsnoksági dicsérvő okirattal látta el, továbbá Tóth István I. őrmesternek hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen 1925. év folyamán a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított szorgalmáért és eredményes működéséért, valamint őrsparancsnokát támogató eredményes tövékenységéért, Rédl János 2. oszt. tiszthelyettesnek, mert 1925. évi november hó 12-én Lenti községben az árvíz alkalmával Balogh Anna lenti lakos 3 éves kisleányát az árvíz által veszélyeztetett lakásból egészségének veszélyeztetése mellett biztonságba helyezte s ulti ában a mentési munkálataknál nagy szorgalommal és körültekintéssel intézkedett; Tóth Ignác főőrmesternek, Kraft József II. és Pál György csendőrnök, mert 1925. évi november hó 12-én Lenti

községben az árvíz alkalmával Poruszky Károly adóügyi jegyző felesége és 2 leányának az árvíz által már veszélyeztetett házukból való kimentése és 6 darab lónak, 14 darab tehénnek és 28 darab sertésnek a víz alatt álló istállókból a sebesen hömpölygő vízben gázolva, biztonságba helyezése, illetve kimentésében önfeláldozó buzgalommal közreműködött; Mészáros László őrmesternek, Káráz Károly és Perlaky Géza csendőrnök, 1925. évi november hó 12-én Lenti községben az árvíz alkalmával éjnek idején Tóth Sándor 70 éves öregember és hasonló korú feleségének a víz által elöntött házukból való kimentése és biztonságba helyezése körül tanúsított önfeláldozó közreműködéséért, Hosszú János csendőrnök, mert járőrvezetőjét 9 rendbeli családi esetnek 148 órán át tartott nyomozása folyamán fáradságtalan odaadással eredményesen támogatva, a szolgálat nevében elismerését fejezte ki.

A m. kir. pécsi IV. sz. csendőr kerület parancsnoka Gerecsér Pál tiszthelyettes egy magzatelhajtási ügynek humánosabb idón át tartott jelleményes, ügyes és kitartó nyomonjárás során történt felderítése, valamint a tettes elfogása és bűnjeltek biztosítása körül kifejtett tövékenységéért dicsérvő okirattal látta el.

Fegyverhasználat. Horváth Antal és Egyházi Jenő cseztregi őrsbeli csendőrök múlt hó 27-én Szentgyörgyvölgye község határában parttyárva 5 tagból álló tolvajbandára bukkantak. A tolvajok ráolvöldöztek a járőrre, amit a járőr visszavont, a tolvajok azonban elfutottak. Értesülésünk szerint sebesülés nem történt. A kivizsgálás folyamatban van.

Fonád Vendel kiskőrösi őrsbeli csendőr múlt hónap 21-én szolgálaton kívül a vásártéren tartózkodott az országos vásáron s Gudmann Sándor fülöpészallási lakossal összeshálkalkozott, majd kardjával az összeshálkalkozás hevében a fején könnyebben megsebesítette azt. A kivizsgálás folyik.

Megtámadott csendőrök. A pécsi IV. sz. csendőr kerület pellérdi őrsének állományába tartozó Varga György II. és Buzsáki Imre csendőrök f. évi február hó 26-án 23-23 óra között Kőkevény községben járőrszolgálatban 20-30 főből álló tönneg őssóval, vasfival és kapával megtámadta. A járőr löfegyverhasználatára Kivics Ilést halálosan, Standovár Jánost életveszélyesen, Standovár Mihályt súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette. A járőr sértetlen maradt. A kivizsgálás folyik.

Elöléptek. Őrmesterré: a IV. számú csendőr kerületben: Horváth József V., Erdő Károly és az V. számú csendőr kerületben: Sambó Mihály csendőrök.

Házasságot kötöttek: az I. számú csendőr kerületben: Samu János őrmester Maza Irénával Kiskunhalason; az V. számú csendőr kerületben: Király József tiszthelyettes Tokos Anna Rozállával Sándorfalván.

Kérelmek. Hírn Berece tiszthelyettes (volt 3. oszt.), mivel együtt az oláh 16. hadosztálybírósgal által 1919-ben Nyíregy hánan halálra ítéltetett, kéri Pipás Ignác törzserőrmester (Nyíregyőspata), hogy ömét közölje vele.

Körn István csendőrt (vagy őrmestert) kéri Rosinecz Károly csendőr (Repülőtéri csendőrküldöttnény, Budapest, Mátyás-föld), hogy ömét közölje vele.

Fülöp Károly ny. főőrmester (Kistarsa, Pest vm.)

világhírű

Styria és Dürkopp kerékpárok

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

Kerékpáralkatrészek és gummik
gyári áron.

Schwartz Géza

Kerékpárnyergyeskereskedő
Budapest, Német-u 45. József-u. sarok

(Vigyázat, árokvesztés!)

Alapítva 1874.

Telefon:

József 8-61 sz.

ZELINKA KARDGYÁR

BUDAPEST, IX. KER., ÜLLŐI-ÚT 55. SZÁM.

A MAGY. IGR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTOJA.

Kardvilkelezést és

egyéb javításokat

elvégeztünk.

Miképp leszek erős és egészséges?

Ha egészséges életre való vágyunk, akkor a legbiztosabb út az, hogy a szervezetünk minden részében a Nutrigén Vállalat készítményeit használjuk. Budapest, VII., Kertész-u. 50. l.

SIMON GYULA bőrönd- és bőr-
dizsmű-készítő

Budapest, VIII., Baross-utca 1. sz.

Calvin-tér mellett.

Csendőrségi tagoknak árnyékdíj.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

kéri azokat a bajtársakat, akik 1917-1918-ban a gyergyóbékési őrsön teljesítettek szolgálatot, avagy ott ismerőseik, hozzátartozóik vannak, címüket közölnék vele.

Közlönyös áthelyezéseiket óhajtják: Kük Ferenc nyíregyházi őrsbeli (nyíregyházi osztag) 1. csendőr a budapesti I. II. vagy kecskeméti osztag területére; Szabó Ferenc II. és Zolnai József pinkamindszenti különítménybeli (szombathelyi osztag) csendőrök a budapesti székesfehérvári vagy pécsi kerület területére; Ferenczy István II. somogyszentmiklósi őrsbeli (csurgói osztag) csendőr a veszprémi osztag területére; Rományik Mihály bacsborsodi őrsbeli (bajai osztag) csendőr a győri vagy szombathelyi osztag területére; Hegedűs István taranyi őrsbeli (csurgói osztag) csendőr a szegedi kerület területére; Jakab István és Tóth Mihály méhkeréki őrsbeli (berettyóújfalusi osztag) csendőrök a szegedi kerület területére. Kérjük kölcsönös áthelyezéseiket óhajtó bajtársaiknak, hogy címüket közölnék velük.

Elhaltak. Gulócsi Imre abádszalóki lakos, nyugállományú tisztihelyettes I. évi február hó 26-án a budapesti I. számú honvéd és közrendészeti kórházban — hosszas szenvedés után — meghalt. Abádszalókon született 1877-ben, 1898 október 5-től 1901 április 21-ig a volt cs. és kir. 68. gyalog ezredben szolgált. A csendőrséghez 1901. április hó 21-én lépett át, ahol megszakítás nélkül 1920. április hó 1-ig szolgált. Felesége és egy kiskorú gyermeke gyászolja.

Varga László öntésmajszori őrsbeli csendőr múlt hó 25-én Gógánfa községben (Zalam.) tüdőbajban meghalt.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetek, hen mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek válaszlevegőt tehát fölösleges beküldeni. Jelgőül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jelgőkből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni.

Fancsal. 1. A folyó évi 3. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 121.400/eln. VI. c. 1925. sz. B. M. körrendelet D. II. 4. pontja értelmében a volt főtörzsőrmesterek az új törzsőrmesteri rendfokozat 1. (magasabb) fizetési fokozatába sorolnak. E fizetési fokozat egyenlő az eddigi főtörzsőrmesteri illetékkel. Mi sem természetesebb, hogy ez minden néven nevezendő járandóságra, tehát a vezénylési pótdíjra is vonatkozik. 2. Kérelmét mai számunkban közöltük.

Reményteljes. Olvassa el mai számunkban „Fancsal” jelgőre küldött üzenetünket.

K. T. próbacsendőr. Kérdésére lapunk mai számunk vezető helyén találja a választ.

Sz.-versmart. Lényegileg azonos eset azzal, amelyet lapunk f. évi 5. számában a Csendőr Lekszikon rovat 12. kérdése alatt tárgyaltunk.

Csendőrségi szállító!

Sapkák Kardok
Kardbojtok

Khaki szövetek Szabókellékek
Egyenruhák és egyenruházati cikkek
legolcsóbban

a 36 év óta fennálló és a csendőrségüél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Lapunkra való hivatkozásnál megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzékelem.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

Levente és Bocskay sapkák!

A világhírű

PRESTO KERÉKPÁROK

eredeti német gyártmány

teljes felszereléssel,
mérsékelt árban,
előnyös fizetési feltételek mellett kaphatók.

„KOMET”
KERESKEDELMI R.-T.-nál
Budapest, VI., Andrássy-út 10.

FIGYELEM!

A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. FIGYELEM!

Mindenfajta

CIPÓT + CSIZMÁT készpénzáron vásárolhat hat havi lefizetésre

Utalvánnyal, nyomtatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPÓKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79-79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79-79.

M. J. Kérdését mai számunk vezető cikké tárgyalja. Önnek is csak azt felelhetjük, amit ilt mondottunk.

Vitatózók, Szentmiklóson. 1. Az Általános Szolgálati Határozványok V. fejezet 1. pontjának 6. bekezdése és ezzel kapcsolatban a m. kir. csendőrség felügyelőjének 226/c f. 1922. számú rendeletével kiadott „Napirend” vonatkozó részérvényben van. 2. Kérelmét mai számunkban közöltük.

N. törzsőrmester, Konyár. Anka János író, Budapesten IV.. Egyetem-u. 9. szám alatt lakik.

H. I. csendőr. Cegléd. Hat csendőrségi szolgálati év után alhatja be nősülési kérvényét.

B. J. csendőr, Emőd. Kötelezője, ha 3 évi katonai szolgálati idejét igazolni tudja, múlt évi dec. hó 31-én lejárt.

D. M. csendőr, Hajdúhadház. Az Általános Szolgálati Határozványok V. fejezet 20. pontja értelmében havonta 5-6 irásbeli feladatot kell kidolgozni. Hogy a szabadságon vagy kórházban töltött hetekre esedékes dolgozatokat el készíteni, vagy sem, arra vonatkozólag nincs intézkedés, de nincs is arra szükség, mert magától értetődik, hogy — nem kell. Nem az a cél, hogy szabadságra vagy betegségre való tekintet nélkül mindenki sablonosan elkészítsen egy bizonyos számú feladatot, hanem hogy csak akkor dolgozzon mindenki, amikor annak ideje van, de akkor aztán alapos munkát végezzen. Levelében lapunk javára csatolt 5000 K-t lapunk javára bevételeztük.

Brassó. A rendfokozatokban és azok elnevezésében beállott változás a nősülésre fennálló rendelkezésben nem változtat. A korlátozás tehát a volt 3. oszt. tisztihelyettesekre továbbra is vonatkozik.

FIGYELEM!

ZLAMÁL LAJOS műszerész cég
Budapest, I., Krisztina-körút 151.,

mely 25 év óta fennáll és a legnagyobb szakértelemmel bír, raktárára csakis elsőrendű és a hadseregüél bevezetett fegyverkerékpárokat (Wallenrad), valamint a legjobb varrógépeket — eredeti Blaudes, Victoria és Rasz & Oasser — nagy válogatásban tart.

Gummik és az összes létező kerékpárok alktrészecsei nagy raktára. Szakszerű javítások jutányosan.

•• A honvédség és csendőrség tagjainak áruengedmény. ••

Weisz Frigyes

A Kat. Kör és Szent István-Társulat tagja
Budapest, IV., Perencsek-tere 3-4.
Kerületi tanácsban legnagyobb választék
Legjobb minőségű templomi és színházi kaplaron

Glasz és Eichberg

szíjgyártó, nyerges és bőröndös
Budapest, IV., Irányi-utca 18. sz.

Saját készítményű angol priesnyerges.
Verseny- és női nyergesek.

Lovaglő- és istállófelszerelések, valamint löszerszámok állandóan raktáron.

Árjegyzéket kívánatra küldünk!

Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdatéseit közöljük, amelyekről olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdatását, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, mert is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velgük közölni szíveskedjenek.

FIGYELEM!

GÁBOR LAJOS
óras és ékszerész
Budapest, Lipót-körút 30.

Nagy svájci, omega és doxa, valamint más megbízható gyártmányú ómraktárát a m. kir. csendőrség és honvédség tagjainak előnyös fizetési feltételek mellett (3-tól 5 havi részletre) ajánlatos. Megrendelésre vidékre is szállít.

Készpénz vásárlásnál 10% árengedmény.

A mai számhoz nagy és előnyös árjegyzék csatolva

BÚTOR
RUBIN

háló, ebédlő, úriszoba, szalon, konyha és előszoba berendezések legolcsóbban.
ERZSEBET-KÖRÚT 28. (bejárati Wesselényi-utcai oldalán) és Wesselényi-utca 47. szám.

KERÉKPÁROK

(Styria és Premier budapesti vezérképviselő).
A lihos Continental gummi gyári lerakata
Varrógépek, legjobb gyártmány, grammofonok, hanglemezek, legolcsóbban árusítatnak, részletfizetésre is.

DEMÉNYI ÉS FIA cégnél Budapest, VI., Teréz-körút 4.

WEISZ JÓZSEF és TÁRSAI fényképészeti szaküzlet

BUDAPEST, VII., MÁRSFA-UTCA 2.
Ajánlja díszes felszerelt raktárát mindenféle fényképészeti cikkekben. A csendőrség tagjainak kedvezmény!

H. J. csendőr, Tiszszőlős. Az Általános Szolgálati Ha... VII. fejezet 32. b. pontja értelmében egy csendőr... nem veszélyes foglyok kísérésére vezényelhető... A megszokotti fogoly tehát a levélben leirt... esetben nem volt és nem is lehetett olyan veszedelem, hogy... csomagtól elfogása fontosabb lenne, mint egy megsebesült és... faldokló ember megmentése. Még akkor sem, ha ezt maga... mondta elő. Olyan eset különben, aminőt Ön leirt, tudtunkkal... nem fordult még soha elő és nem is valószínű, hogy valaha... is előforduljon.

Fogadások. A közigazgatások napibetétjének nagysága... az élelmezési adagváltástól teljesen független. A gazdasá... gási viszonyoktól függ, hogy a napibetét kisebb-e vagy... nagyobb, ezt a tagok állapítják meg közös meggyőzéssel... Azok a csendőrvégének, akik fenytetésük kiállítását végezték... a cserny- vagy osztályparancsnokság székhelyén tartózkodnak... természetesen ugyanazon elbírálás alá kerülnek, mint bárki... aki az illető közigazgatásnak nem állandó tagja s így a... napibetéténél 20%-kal nagyobb összeget kell naponta fizetniük.

Márilanosztra. L. A honosítás iránt beadott kérvények... nagy tömegben fókusznek a belügyminisztériumban, hogy... hosszabb időt kell türelemmel várnia, amíg ügye sorra kerül... 2. Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület sorsjegyét... nem húzták ki sorsolási jegyzékét annak költséges volta... miatt nem adnak ki, de ha válaszbélyeget küld, írásbeli kér... désre szívesen megadja az intézet a felvilágosítást. A jövő... ben tehát forduljon közvetlenül oda (Budapest, Krisztina... tér 1.), Erzsébet Szanatórium sorsjegyeire vonatkozólag... olvassa el lapunk múlt évi 11. számában „K. D. cs., Orosz... tony” jellegű küldött üzenetünket. A harmadikat nézze meg... és írja meg pontosabban, mert olyan nyerevénykötvényt... amilyenről írt, nincsen.

Ny. L. őrmester, Kőrösladány. A volt 4. honvéd gyalog... ezred irattára elvesztett, illetőleg Nagyváradon, oláh kézen... maradt s további sorsa ismeretlen.

N. csendőr, Budapest, I. 11. beszámítható szolgálati év... után nem végkielégítés, hanem nyugdíj illetékes. Olvassa... el a múlt évi Csendőrségi Zsebkönyvben megjelont „Csendőr... végének, azok özvegyeinek és árváinak ellátása” című köz... leményt (302. oldal), ott mindent megtalál, amit kérdésével... kapcsolatban tudni óhajt.

A. B. C. D. 6291. I. A közsegelöljáróság lairt eljárása... nem képez a büntetőtörvények értelmében büntetendő cselek... menynt, ha egyébként közönséges bűncselekmény (pl. meg... vesztegetés, sikkasztás stb.) nem forog fenn. ezért a csendőr... ség az ügybe nem avatkozhatik bele, annál kevésbé, mintán... azt, hogy tényleg történt-e visszaélés, csakis egy alapos... hivatalvizsgálat tudná eldönteni, ennek megajtására pedig a... csendőrség nincsen feljogosítva. Azt megteheti a csendőrség, hogy... értes léseit — ha azok megbízhatók — a fűszolgabírónak... bizalmasan bejelenti, mi azonban ezt sem ajánljuk. Helyesebb, ha... azok, akik megkárosítva érzik magukat, közvetlenül tesz... nek a fűszolgabírónál vagy az alispánnál feljelentést, hogy... az ügy fogymeli eljárás tárgyát képezze. Természetes azon... ban, hogy a vádat az illetőnek bizonyítania kell, mert külön... ben ragalmazásért gyűlbitik meg a baji. 2. Nyomozások... alkalmával indokoltan felmerült dologi kiadások megtérítését... olvassa a kir. ügyészségtől kell kérni, ha az ügyészség a... megtérítést bármilyen okból megtagadja, a belügyminiszterhez... (VI/b. osz. ály) kell felterjesztést tenni, valószínű, hogy az... ilyen költségeket a belügyminisztérium engedélyezni fogja... Megjegyezzük különben, hogy lányomok felvételéhez a leg... több esetben gipszen és esetleg egy kis olajon kívül egyéb... nem kell s ezek alig kerülnek valamiba. A lányomokkal... szemben különben meglehetősen bizalmatlanok vagyunk: ritka... eset, hogy a csendőr igazán értékesíthető lányomra... akadjon s még ritkább az olyan lányom, amellyel a bíróság... elött bizonyítani lehet.

Darumadár. A volt cs. és kir. I. lovas tüzérezred irattárát... megtalálja a következő címen: Szeged, alispáni hivatal.

A Hazai Fatermelő R-T. bútortermékei a legjobbak!
Első, második, utolsó és leányzoba berendezések
gyári árban részletes felvilágosításra készek a
Bazai Fatermelő R-T. bútorüzletében Budapest, VII., Erzsébet-körút 27. sz. alatt.
Telefon: József 145-73
Ugyanott szab. „Xylos” ágycetűk és egyéb
behelyezve 240.000 koronáért kaphatók.

Sporttermek és plakettek, sportszobrok és dísz... tárgyak (serlegek, órák stb.) mint tisztelő- és vándor... díjak, jelvények, katonai rendjelek
MORZSÁNYI-nál,
Budapest, IV., Eskü-út 5. sz.
(Klári palota, Erzsébet-hídánál)

Fürdőszoba berendezések
Ülő- és gyermekfürdőkádak
magy. kir. szab. légszűrvények
és vízvezeték szerelések
Wiesel Adolf Budapest, VI., Vilmos császár-út 47.
Telefon: 91-20.

HIKKER GYULA Réz-, vasbútor-, sodronybe... tét- és gyermekkocsi gyára
Réz- és vasbútorok, valamint gyermekkocsi szak... szerű javítását, fényezését és csiszolását elvállalom
Telefon: Gyár József 124-12. Budapest, VII., Dohány-utca 6. Telefon: Mintaraktár József 61-97.
A Csendőrségi Lapokra hivatkozók 5% engedményben részesülnek.

30 év óta a világot uráló eredeti angol
The Champion kerékpárokat
3 évi jótállással előnyös részlete, kerékpáralkatrészek, lánc, pedál, nergeket nagyméretű gyári árban, koleszumi 98 ezer, belső 30 ezerrel, Motobécane francia motorkerékpárokat 11 1/2 millióért szállítanak
LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motornagykereskedők
Arjegyűk ingyen. Budapest, VIII. kerület, József-körút 41. szám

Az 1924. évi XVIII. t.-c. alapján szervezett Iparosok Országos Központi Szövetkezete
Központja: Budapest, V., Nádor-utca 22. III. em.
Telefon: 53-33, 53-37, 151-35, L. 912-30.
Távíratcím: Ipközpont.

Szőnyegek
bútorazovetek, matrac, csínvatok, kocsigyártó- és kárpitozók stb.
Neumayer Fülöp Rt.
Budapest, V., Deák Ferenc-tér 1. szám.
Tel.: 11-21. Alap, 1889.

BÚTORCSARNOK
ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33
(Klászál-utca sarok)
Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes finanszírozás. Vidékre csomagküldés.

O. D. tőrzsörmester, Nyirboghány. 1. Írja meg a könyv... pontos címét és szerzőjének neveit, mert így sikertelenül... tudakozdunk utána. 2. A volt cs. és kir. 50. gyalogezred... irattára Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispáni kirendelt... ségnél van Keckenmeten. 3. Ha az ara elszórt területen... van s oda is illetékes, akkor meg kell nevezni azokat, akik... őt és anyagi körülményeit személyesen ismerik s az anyagi... helyzetét igazoló okmányokat (telekkönyvi kivonat stb.) be... kell szereznie az illetékes hatóságától.

Kollár, Tápiószörnye. 1. Magyarország egyesített címe... rének részei: I. Magyarország címere: a pajzs baloldali... hármias zöld halmon nyugvó koronából nőző ezüst kettős... korasz. II. Erdély címere: az alsó mezőben 7 vörös vár, a... felső mezőben vörös nyolcöt öllőgötte fekete sas, nap és fogó... féllöld. III. Horvátország címere: ezüsttel és vörössel 25-ször... kockázott pajzs. IV. Szlavónia címere: jobbfele szaladó nyest,... fölötte két mezőben 6 ágú aranykoronás vörös csillag. V. Dalmácia címere: két pajzsban három aranykoronás arany... leopárd. VI. Fiume címere: vörös pajzmezőben zöldes... barna korszóbb nagy sugárban víz ömlik. A korszóbb feketé... kötéjű sas tartja bal lábával. A sas aranyon sűrűn díszített. Fölötte... világgal bélelt memóri aranykorona lebeg. Alján egy-egy világoskék libogó szalag. Az egyesített címer... fölött a magyar szent korona van. Pajzstartó: két lebegő... angyal (nem nő, hanem serdülő nő). 2. Stabrawa László fő... hadnagy, tudomásunk szerint, lengyel állampolgár.

M. V. csendőr, Rieczalmás. László Jenő ny. csendőr g. szá... zados Nyergesújfaluban lakik.

Batka. 1. A kérelmet mai számunkban közöltük. 2. Egyiket... sem találtuk. A volt 40. honvéd tüzérezred irattára Buda... pesten, az alispáni hivatalban van, forduljon oda, ott talán... megtalálják a kívánt adatokat. 3. A korábban kimaradásra... vonatkozólag részletes felvilágosítást adunk lapunk múlt... évi 11. számában „Levents” jellegű híre alatt. Panasos ügyben... nem adunk véleményt.

B. tőrzsörmester, Túrje. A táviratilag vagy távbeszélőn en... gedélyezett szabadságra vonatkozólag természetesen az őrs... parancsnok állítja ki a szabadságelvási jegyet, de abban köte... les feltüntetni a szabadságot engedélyező parancsnokságot... és a parancs számát.

N. csendőr, Enying. Csak azt írta meg, mikor vouult be... a katonasághoz. Hogy ott mennyi időt szolgált s mikor lé... pelt be a csendőrséghez, azt nem írta meg, ezek nélkül az... adatok nélkül pedig közelebbről lejárta kiszámítani nem... lehet. Írjon bővebb adatokat, akkor kiszámítjuk.

Erős. 1. A limanovai csata egyik legszebb fegyver... tényünk volt. 1914 november második felében az oroszok be... törték Felsőmagyarországra s visszaszorításuk csak óriási... erőfeszítéssel és hősiességgel sikerült. A limanovai csata egyike... volt ezeknek a felszabadító véres küzdelmeknek. December... 10-én volt a kritikus nap, amikor Mihr ezredes a 9., 10. és... 13-as huszárokkal az orosz túlsó elmentáradással tartotta... fenn s ez a küzdelem valóban hősiesség volt, amely az oroszok... támadó erejét megbujította. Támadásuk ugyan még másmá... is tartott, de a tartalékok bevetésével már olyan erővel lehet... tett rájuk fektetni, hogy 12-én végleg állásukat utesen talá... ták csapattunk, ami limanovai hőseink érdeme volt. Ezután... az oroszok visszaszorítása folyamatosan haladt s december... 15-én az oroszok már a Visztulától északra is kénytelenek... voltak felvenni a küzdelmet és így győzelmes hadseregünk... elől az egész orosz hadsereg visszavonult. 2. Nyugdíjja... legénysegi állományu egyének elvonhat nem viselhetnek. A... csendőr egyének, akik 1925-re teljesik alkalmával polgári... ruhával nem rendelkeznek, elölthatók egy rend egyenruha... val, de azt csak minden katonai jellegűtől való megfosztá... után viselhetik. A rendfokozatot tehát el kell róla tüntetni... s az eredeti gombok helyett polgári ruhára való gombokat... kell varrni. 3. Nem találjuk.

Bakos Zsigmond őrmester, Mátészalka. Beküldött híre... már több, mint egy hónapos, elkészült, nem közölhetjük.

CSENDŐR-
tiszték, altisztek és azok család-
tagjai névre szóló utalványára
hat havi részletfizetésre készpénzárón
a következő cikkekhez kaphatják:
női-, férfi- és egyenruha-
szöveteket, belsárukat,
vásznot, sifont, zefíroket,
és egyéb vászonárukat,
női s férfifehérműveket
kötött és szövött árut,
kötött gyermekarnitúrát,
kesztyűt, harisnyát, kész
kötött kabátokat, fűg-
gönyös függönyfelmétel,
uj, gyárilag sterilizált ágycetűt és polypeket, paplanokat, miu-
denmennyi mosókezelőket, selymeket, valamint díszpárnákat a
TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.
A vásárláshoz szükséges utalványok Budapestben a
csendőrkerületi parancsnokságnál, míg vidéken minden
parancsnokságnál állnak t. vásárlóink rendelkezésére.
Az egyes vásárlások utáni első részletek 1926 májns
hó 1-ével kezdődnek.

KEMÉNYFA BÚTOROK
• olaszort győri gyártmány jótállással •
HEGEDÜS ÉS TÁRSA-nál
BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 10.
Csendőrségnek és köznevelésnek 12 havi részletre előleg adható.

Magyar kir. honvédelmi minisztérium és csendőrség
sportcikkek szállítója
Macher Rezső és Társa
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 45. sz.
Arjegyűk ingyen és bérmentve!

Közalkalmazottak Országos Gazdasági Szövetkezetének
közfoglaltja és szenttelepe Budapest, V., Vág-utca 22.
SZÁLLIT:
Elsőrendű porosz szelen Myslowitz, Ferdinand, Gräfin-Laura, vagy Max bányából követk. ző árak mellett:

	Készlet.	4 hónap	6 hónap
Ab eszda	79.000	82.000	84.000
Házhoz szállítva, pincébe le- rakva	85.000	88.000	90.000
Plombált zsákokban, házhoz szállítva és lakásba felhordva	94.000	97.000	99.000
Elsőrendű száraz aprított búkk tűzfát:			
Ab eszda	50.000	52.000	54.000
Házhoz szállítva, pincébe le- rakva	58.000	60.000	62.000
Plombált zsákokban, házhoz szállítva celakásba felhordva	63.000	65.000	67.000

A fenti árakon 2 százalékos forgalmi adó számítandó.
Közalkalmazottak Országos Gazdasági Szövetkezte ruházati
osztálya (V. Egyetem utca 17. szám) jónak nagy mennyiségű, kiváló
minőségű angol gyártmányú női és férfi ruházatot anyag és trillirok árát
kapott.
Móskelyem a legelő és bővíthető, opál, ujjak, bates, világos
és trasszant továbbá csipke, szard és pünkösd határvál, palatka.
Ruhák, de elsőrendű angol trillirok (kötött) készletek szára a gyári-
munka ajánlat.

H. v. 1926 (Hernádvécse). 1. Kérdéseire mai számunk Csendőr Lexikon rovatának 15. és 16. kérdései alatt válaszoltunk. 2. Ilyen eset a valóságban nem igen fordulhat elő, mert arra mindig van idő, hogy a járőr megtámadott egyik tagjának a másik idejében, vagy legkésőbb a 4. madás pillanatában fegyverhasználatnál segítségére legyen. Egy hatalmas bottal felfegyverkezett egység, aki magát a járőr felszólítására önként meg nem adta, akinek a támadására tehát a járőr el volt készítve, hogyan képes egy fegyveres csendőr járőrt úgy megközelíteni, hogy az egyik csendőrt fejbeverve elmeneküljön? Ezt Ön sem tudja elképzelni! De az elmélet kedvéért tegyük fel, hogy az, amit Ön leirt, mégis megtörténhetett, de csak váratlan körülmények között. Ha a csendőr az ütéstől elesik és a földön eszméletlenül fekvé marad, akkor az ütés súlyos sebesülést okozott és a támadót lehet és kell is veszélyes gonosztervűnek tekinteni és fegyverhasználatnál is — ha másként nem lehet — törekedni kell az elfogására. Már mostan az, hogy az ország határain vagy belterületen történt-e a támadás, a fegyverhasználat szempontjából ebben az esetben közömbös, mert határszéli szolgálattal kapcsolatban felmerülhet különleges fegyverhasználatokra nézve a határszéli fegyverhasználati utasításra irányadó. Az az aggodalom, hogy a támadó egy más állam területére menekülve kibújik az igazságszolgáltatás megtorlása alól, nem ok a fegyverhasználatra, de nem is állja meg a helyét, mert a nemzetközi egyezmények módot adnak arra, hogy kiadatásért kérjék, vagy ha idegen állampolgár, az illetékes államtól kérjék a megbüntetését. A szóban forgó esetben akár belterületen történt a támadás, akár határszáron, a fegyverhasználat szerintünk jogos. Ez nem megtorlás, hanem egy tényleges veszélyes gonosztervű artsmallanná tétele céljából alkalmazott fegyverhasználat lenne. De hozzátesszük a fentiek kapcsán azt, hogy a fegyverhasználat j. gosszák csakis elméletben állja meg a helyét mert ha két felfegyverzett csendőrről megtörténhetik a szóban forgó eset, akkor az egyik valóban megérdemelte azt az ütést, amely földre terítette, a másik pedig megérdemli, hogy — becukják, még pedig alaposan vagy még rosszabb is történjék vele. Ez iszen bizonyos, hogy ezt Önök is így gondolják. 3. Lapunk múlt évi 11. számában „K. D. vs. Országny” jelige alatt megtalálja az útbiztosítást.

Vasvár, Karikagyűrű viselője teljesen magánügye, azt megteheti. Arra azonban fel kell hívni a figyelmét, hogy utasítási körvonal csak 6 csendőrségi szolgálati év után adhat be és leszerelni sem lehet korábban, addig pedig még két éve van hátra. Tehát nagyon jól gondolja meg, hogy érdemes-e ilyen hosszú időre lekötnie magát és az illető leányt is.

W. J. csendőr, Pusztamogyoród. Visszahonosítási kérvényt terjeszsen fel a belügyminiszter úrhoz szolgálati úton. Kérvényéhez csatolni kell: 1. születési anyakönyvi kivonatát, 2. atyja születési anyakönyvi kivonatát, 3. atyja házassági anyakönyvi kivonatát, 4. lakbizonyítványt. Ezenfelül a nőskönek csatolniok kell: 5. házassági anyakönyvi kivonatukat, 6. kiskorú gyermekeik születési anyakönyvi kivonatát. Mind-ezeken felül szükséges nős és nőtlen részéről egyaránt erkölcsi és foglalkozást igazoló bizonyítvány, a csendőrség tagjai azonban ez utóbbi két okmányt nem terjesztik fel, mert pótolják azokat az előírtó parancsnokságok láttaozása és véleményezése a kérvényen.

B. törzsermester, Hárta. Ha valamelyik csonkamagyarországi községtől van illetőségi bizonyítványa, vagy tud ilyet szerepni, akkor más tennivalója nincs. Ennek hiányában azonban azt az utat kell választania, amelyet mai számunkban „W. J. csendőr, Pusztamogyoród” jelige alatt leírtunk.

F. K. n. ng. főrm. Kistarsca. Kérelmét mai számunkban közöltük.

1711. L. Vendéglőben csakis erre külön alatt engedéllyel szabad traktot aratítani és semmivel sem drágábban, mint annak rendes ára. Ennek ugyan éppen az ellenkezője nagyon gyakori, de ez azért van, mert „ha nincsen paraszts, nincsen hűr”, azaz senki sem tesz feleletést, mert majdnem mindenki azt hiszi, hogy ez így van rendjén, vagy ha tudja is ennek ellenkezőjét, kényelemszeretletből ölné a dolog felett. 2. A Belügyi Közlöny 1921. évi 2127. oldalán megtalálja a 9435/1921. B. M. számú kárendeletet, amelynek 5. §. 2. bekezdése a következőket mondja: „Tilos a női alkalmazottaknak a vendégekkel egy asztalhoz ülni és velük együtt étellel vagy italokkal fogyasztani. Az engedélyes (jelen esetben vendéglő), ha alkalmazottjai a fentebbi tilalmat megszegik, mint részes, büntetőjogiilag felelősséggel tartozik. A kihágás, amennyiben a cselekmény más jogszabályba nem ütközik, 15 napig terjeszhető elzárással és 2000 K. pénzbüntetéssel büntetendő”. (A pénzbüntetést az 1924. évi 24. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 5340/1924. M. E. számú rendelet szerint felemeltlen kell számítani.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapeston, V., Honvéd-u. 10. sz.
(Telefon: 5—67. 5—68.)

Felolós vezető: Tiringér Károly műszaki igazgató.

Az **AEG-MIGNON**
írógép a Csendőrség kedveit írógépé.

Előnyei:

1. rendkívüli olcsósága,
2. könnyű és kényelmes kezelhetősége,
3. azonnali és állandó látható írása,
4. egyenletes és tiszta írása,
5. nagy átütőképessége, (15 átütés egyszerre)
6. egyszerű, szolid, erős kivitelű, mialtal a javítások feleslegessé válnak.

Havi 150.000 K részletfizetés ellenében kapható:

Unio Magyar Villamosság
Részvénytársaságnál
Budapest, VI., Andrásy-ut 15. sz.

Az egykori osztrák-magyar hadsereg által használt
WAFFENRAD

gyártmányú kerékpárokat tíz havi részletfizetésre csendőrszolgálatra alkalmas felszereléssel szállít

„BÖHM” GÉPÁRUHÁZ
SZENTGOTTHÁRD.

KÉRJEN AJÁNLATOT!

Éddig kb. 500 darab csendőrhazsnálatban.